

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

Altmışyedinci Birleşim

10 . 3 . 1964 Salı

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	478	Komisyonu arasında çıkan übtılâf hakkında Başkanlığın sunuşu.	483-499,516-519
2. — Gelen kâğıtlar	478:480	3. — Haniçte çalışan işçilere mesken kredisi fonu tesisi hakkındaki kanun tasarisının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (1/606, 3/836)	499
3. — Yoklama	480	4. — «Motorlu Kara Taşıtları Vegisi Kanununun II sayılı tarifesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (1/631, 3/838)	493-500
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	480	5. — Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, yoklama ve nısapların tesbiti yönünden İctüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararı.	500-514,520-523
1. — Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in; Kıbrıs olaylarındaki son gelişmeler ve özellikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Adaya milletlerarası bir barış kuvveti göndermesi kararı hakkında açıklaması	480-483	6. — Bâzı komisyonlardaki açık üyelikler için seçim.	514-515
2. — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin havalesi hususunda; İctüzüğün 28 nci maddesi gereğince Anayasa Komisyonu ile İçişleri			

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Maliye Bakanlığı,

Devlet Borçları 1964 yılı bütçeleriyle,

Gelir bütçesi ve

1964 mali yılı bütçe tasarısının maddeleri kabul olunduktan sonra tümü açık oya sunuldu.

Oyların tasnifi sonunda bütçenin 179 ret ve 1 çekinsere karşı 221 oyla kabul edilerek kanunlaştırıldığı bildirildi.

Başbakan İsmet İnönü, 1964 yılı bütçesinin kanunlaşması dolayısıyla memleketin içinde bu-

lunduğu önemli konularla, özellikle Vergi Reform kanunları ve Kıbrıs'la ilgili bir konuşma yaptı.

Gelecek birleşimin 11 Mart 1964 Salı günü saat 15 e bırakılması kabul edildikten sonra (Saat 14,15 te) birleşime son verildi.

Başkan
Fuad Sirmen

Kâtip
Malatya
Nurettin Akyurt

Kâtip
Amasya
Nevzat Şener

SORULAR

Sözlü sorular

1. — Trabzon Milletvekili Ali Rıza Uzun'er'in, su ürünlerimizin üretimi, toplanması ve tüketimi konularındaki çalışmaların ne safhada olduğuna ve balıkçılara, uygun şartlarla, kredi sağlanıp sağlanmadığına dair sözlü soru önergesi, Ticaret ve Bayındırlık Bakanlığına gönderilmiştir. (6/804)

2. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Antalya, İçel, Konya illerinin, Gazipaşa, Anamur ve Elmence ilçeleri arasında hudut ihtilâfi olup olmadığına dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/805)

Yazılı sorular

1. — Muş Milletvekili Saif Mutlu'nun, 1963 - 1964 ders yılında, Askerî Tıbbiye'ye girmek için yapılan müracaatlar, eski yıllara nazaran, az ise sebebinin araştırılıp araştırılmadığına dair yazılı soru önergesi, Millî Savunma Bakanlığına gönderilmiştir. (7/451)

2. — Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz'ın, memleketimizin yıllık et tüketiminin miktarına ve yılda tüketilen etin hangi tesislerde kesildiğine dair yazılı soru önergesi, Ticaret Bakanlığına gönderilmiştir. (7/452)

3. — Erzurum Milletvekili Adnan Şenyurt'un, Şeker Şirketi Genel Müdürlüğünde çalıştırılmakta olan hizmetlilerin günde kaç saat mesaiye tabi tutulduklarına dair yazılı soru önergesi, Sanayi Bakanlığına gönderilmiştir. (7/453)

4. — İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, Mut ilçesi Müftüsünün emekliye sevk edilmesinde hatalı hareket edilmiş olup, olmadığına dair yazılı soru önergesi, Devlet Bakanlığına gönderilmiştir. (7/454)

5. — Konya Milletvekili Kadircan Kafılı'nın, Ankara'nın Küçükcesat Bağcılar mahallesinde bulunan gecekondulara elektrik verilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi Başbakanlığa gönderilmiştir. (7/455)

2. — GELEN KAĞITLAR

Tasarılar

1. — Adıyaman iline bağlı Gerger ilçe merkezinin Alduş'ten Güngörmüş (Pötürge) köyüne kaldırılması hakkında kanun tasarısı. (1/665) (İçişleri Komisyonuna)

2. — Harcırah Kanununun 50 nci maddesinin 1 numaralı bendinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı. (1/666) (Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarına)

Teklif

3. — İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Tekinel ve 166 arkadaşının, Yargıtay Kanunu teklifi. (2/676) (Adalet ve Plân komisyonlarına)

Tezkereler

4. — Manisa Milletvekili Süleyman Çağlar'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi. (3/837) (Ana-

yasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona)

Raporlar

5. — İktisadi Devlet Teşekkülleri ve iştirakleri hakkındaki kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve Millet Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyonu metinleri (M. Meclisi 1/317; C. Senatosu 1/282) (Gündeme) (M. Meclisi S. Sayısı : 303 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 303)

6. — Devlet Yatırım Bankası hakkındaki kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/308; C. Senatosu 1/284) (Gündeme) (M. Meclisi S. Sayısı : 304 e 2nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 321)

7. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 3 arkadaşının, Millet Meclisi İktüzüğü hakkında Anayasa Komisyonunun benimsenme raporu (2/379) (Gündeme) (S. Sayısı 346 ya 1 nci ek)

8. — Kaş ilçesinin, İslâmlar köyü hane 11, cilt 5 ve sayfa 82 nüfusunda kayıtlı İsaoğlu Rukiye'den doğma 1939 doğumlu Bekir Zeybek'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/827) (Gündeme) (S. Sayısı : 623)

9. — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/567, 1/130) (Gündeme) (S. Sayısı : 625)

10. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/650, 1/133) (Gündeme) (S. Sayısı : 626)

11. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1960 bütçe yılı kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/529, 1/134) (Gündeme) (S. Sayısı : 627)

12. — Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/743, 1/414) (Gündeme) (S. Sayısı : 628)

13. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1961 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1961 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/746, 1/465) (Gündeme) (S. Sayısı : 629)

14. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1960 Bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildirimiminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1960 Bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/566, 1/120) (Gündeme) (S. Sayısı : 630)

15. — 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ve 3 . 1 . 1961 tarihli ve 206 sayılı Kanunun 3 ncü ve geçici 2 nci maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşçileri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/623) Gündeme) (S. Sayısı : 631)

16. — Bâzi vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşçileri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/621) Gündeme) (S. Sayısı : 632)

17. — İktisadi Bühran Vergisi Kanununa ek Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşçileri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/629) (Gündeme) (S. Sayısı : 633)

18. — Esnaf ve küçük sanatkârlar kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/4) (Gündeme) (S. Sayısı : 634)

19. — 27 . 6 . 1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 9 ncü maddesinin

değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşleri ve Plân komisyonlarından seçilen dörder üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/634) Gündeme) (S. Sayısı : 635)

20. — 21 . 6 . 1961 tarihli ve 309 sayılı Kanunda bazı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/633) (Gündeme) (S. Sayısı : 636)

21. — Motorlu kara taşıtları Vergisi Kanununda yazılı tarifelerde değişiklik yapılması

hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/631) (Gündeme) (S. Sayısı : 637)

22. — Gider Vergileri Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler ilâve edilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İşleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/628) (Gündeme) (S. Sayısı : 638)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15,00

BAŞKAN — Fuad Sirmen

KATIPLER : İsmet Kapısız (Yozgat) İlyas Kılıç (Samsun)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.

Elektrikler yandığı zaman lütfen düğmeyi gevirerek, beyaza basınız.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, efendim.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin'in; Kıbrıs olaylarındaki son gelişmeler ve özellikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Adaya milletlerarası bir barış kuvveti göndermesi kararı hakkında açıklaması.*

BAŞKAN — Dışişleri Bakanı gündem dışı Kıbrıs meselesi hakkında söz istemiştir. Buyurun sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANI FERİDUN CEMAL ERKİN — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım, Kıbrıs meselesinin son gelişmeleri hakkında Yüksek Meclise malûmat arz etmek istiyorum.

Bilindiği üzere, geçen hafta Güvenlik Konseyi, Konseyin beş geçici üyesi, yani Norveç, Brezilya, Fildişi Kıyısı, Fas ve Bolivya tarafından hazırlanmış olan karar tasarısını kabul etmiştir.

Güvenlik Konseyi kararının tahliline girmeden evvel, Kıbrıs meselesinde Hükümetimizin takibettiği hattı hareket ve Kıbrıslı Rumların, meseleyi Birleşmiş Milletlere götürmekle izledikleri gayeler hakkında, Yüksek Meclise kısaca mâruzatta bulunmaktığıma müsaadenizi rica ederim.

Malûm olduğu veçhile, Kıbrıs'ta 21 Aralık'ta patlak veren fecî olayların başlangıcından be-

ri, Türk Hükümeti tarafından takibedilen hareket hattı, herşeyden önce, Ada'da mutlak olarak güvenliğin sağlanması ve ondan sonra da, hâsıl olacak nispî sükûnet havası içinde, Kıbrıs meselesine ilgililer arasında müzakere yoluyla nihai hal sureti aranmasıdır. Bu maksatla Hükümetimiz, müttefikleriyle birlikte, Ada'ya milletlerarası bir barış kuvveti gönderilmesini sağlamak için çalışmış, fakat bu iyi niyetli gayretler, Makarios'un menfi tutumu dolayısıyla, olumlu bir sonuca ulaşamamıştı. Zira, Kıbrıs Rumları çeşitli manevralarla, Ada'ya milletlerarası bir barış kuvvetinin gönderilmesine engel olmak, hiç değilse onu geciktirmek hedefini güdüyor ve aynı zamanda da Garanti Andlaşmasını hükümsüz bırakmak ve binnetice bu andlaşma tahtındaki harekete geçme hakkımızı bertaraf etmeye mâtuf bir karar elde etmek ümidiyle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine başvurmak istiyorlardı. Kıbrıs Rumları, Ada'ya milletlerarası bir barış kuvvetinin gönderilmesine mani olamadıkları takdirde, hiç olmazsa, bu kuvvetin terekküp tarzı ve idaresi yetkisinin, Güvenlik Konseyine verilmesini arzu ediyorlardı.

17 Şubat'ta başlayan Güvenlik Konseyi müzakereleri, hiç te Kıbrıs Rumlarının umdukları şekilde tezahür etmedi. Bilâkis, Konsey müzakereleri sırasında, başta A. B. D., İngiltere ve Fransa olmak üzere, üyelerin büyük bir çoğunluğu, milletlerarası andlaşmaların, Birleşmiş Milletlerin her hangi bir organının kararıyla, tâdil veya iptal edilemeyeceğini, açıklamak suretiyle, Türkiye'nin görüşünü desteklemişlerdir. Bundan başka, Güvenlik Konseyi, Ada'da emniyetin bir an evvel iadesi için, Kıbrıs'a süratle bir barış koruyucu kuvvetin gönderilmesi zaruretini kabul etmiştir. Konseyde beliren bu hava karşısında, Kıbrıs Rumları, istedikleri tarzda bir karar tasarısını kabul ettirmek imkânını bulamamışlardır.

Bunun üzerine, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U. Thant, Kıbrıs'a, milletlerarası bir kuvvet gönderilmesi ve bir arabulucu tâyin edilmesi hususunda teşebbüse geçmiş fakat hazırladığı teklifler, Kıbrıslı Rumların muhalefeti yüzünden, müspet sonuç vermemiştir. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin, bu vâdideki gayretlerinin, başarı sağlamadığı anlaşılınca, yü-

karda arz ettiğim, Güvenlik Konseyinin beş geçici üyesi, bir karar tasarısı metni üzerinde çalışmaya başlamışlardır. Beş geçici üye, hazırladıkları karar tasarısı üzerinde, Hükümetimizle de istişare etmişler ve karar metni hakkında ileri sürülen mukabil tekliflerimizi kısmen dikkat nazarna almışlardır.

Muhterem arkadaşlar, Güvenlik Konseyinin 3 Mart günü kabul ettiği bu karar, Türkiye'nin görüşlerini geniş ölçüde tatmin edici mahiyettedir.

Şöyle ki: Karar, Kıbrıs'la ilgili milletlerarası andlaşmalara dair görüşümüzü mahfuz tutmaktadır. Ayrıca, kararda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin, Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs Hükümetleriyle istişare ederek, tarzı teşekkülünü ve miktarını tâyin edeceği milletlerarası bir barışı koruyucu kuvvetin, Ada'ya gönderilmesi kabul olunmuştur. Milletlerarası kuvvetin Kumandanını, Genel Sekreter tâyin edecek ve kuvvet Kumandanı Genel Sekretere rapor verecektir. Bu suretle, milletlerarası kuvvetin terekküp tarzı ve idaresi yetkisinin, Güvenlik Konseyine verilmesi hakkındaki Kıbrıs Rumlarının arzuları, gerçekleşmemiştir. Bundan başka, Güvenlik Konseyi kararında, Genel Sekreterin yine Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs Hükümetleri ve cemaatler temsilcilerinin mutabakatları ile, Kıbrıs meselesine, nihai hal sureti bulunmasına yardımcı olacak bir arabulucu tâyin edeceği hususu da yer almıştır.

Halen Genel Sekreter, Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs Hükümetleriyle istişarelerde bulunarak milletlerarası kuvvete katılacak devletleri tesbit etmeye çalışmaktadır. Milletlerarası Kuvvet Kumandanlığına, Genel Sekreter U. Thant, son günlere kadar Kıbrıs'ta şahsi temsilcisi olarak vazife gören Hintli General Gyani'yi tâyin etmiştir. Arabulucu tâyini için de istişarelere devam edilmektedir. -

Görüleceği üzere, karar sureti genel olarak Türkiye'nin görüşlerini tatmin etmektedir. Ancak, mühim olan bu kararın nasıl uygulanacağıdır. Kararın, bizimle birlikte Kıbrıs'ta ahdi sorumlulukları bulunan İngiltere ve Yunanistan tarafından, iyi niyetle ve yapıcı bir şekilde uygulanması müşterek menfaatlerimiz icabıdır.

Muhterem arkadaşlar, Güvenlik Konseyindeki müzakereler ve kararın kabulünü hemen takibeden devre sırasındaki nispi sükûnet Rumlar tarafından bozularak, Türklere karşı köylerde ve şehirlerde tekrar kanlı olaylar tahrik edilmişe başlamıştır. Birkaç günden beri, münferit köylere karşı sindirme amacıyle girişilen kuşatma ve ateş etme olaylarından sonra dün erken saatlerden itibaren, Rum polisleri ile geçecileri, Girne civarında, Türklerle meskûn «Kazafana» köyüne ve «Baf» kasabasında da Türk mahallelerine bazuka, havan topları, yangın bombaları ve tank haline sokulan buldozerlerle saldırmaya başlamışlardır. Kazafana'da 5 günden beri cereyan eden çarpışmalar sonucunda, Türk ahali, başka yerlere sığınmak zorunda kalmıştır. Ayairini, Temblos köyleriyle Larnaka'da ve Lefkoşa'nın Türk kesimi etrafında da ateş teatisi cereyan etmiştir.

Baf kazasında çarpışmalar hâlâ devam etmektedir. Burada Rumlar ateş kesilmesi için İngiliz komutan tarafından girişilen teşebbüsleri reddetmişlerdir.

Biraz önce arz ettiğim münferit olaylar bakımında, devamlı surette, Ankara'da, Londra'da ve Birleşmiş Milletlerde alâkalarının dikkatlerini çekmiş ve adada üçlü barış kuvveti komutanını bunları önlemesini talebetmiş bulunuyoruz. Bu münferit olayların durmaması ve bilhassa arz ettiğim şekilde vahim ve geniş bir mahiyet alma istidadı göstermesi üzerine, dün sabah, İngiliz ve Amerikan Büyükelçilerini acele nezdime davet ederek, Güvenlik Konseyi kararının kabul edilmiş olmasına rağmen, Kıbrıs'lı Rum idarecilerin, Milletlerarası kuvvetin Ada'ya çıkmasından evvel, malûm gayelerine hizmet edeceği düşüncesiyle ve uydurma bahanelerle, kanlı mücadele usullerine devam etmekte olduklarına ve bu durumun vahametini üzerine ehemmiyetle dikkatlerini çektim.

Milletlerarası kuvvetin gelişine değin, Kıbrıs'ta asayiş ve nizamın muhafazasından sorumlu olan İngiliz kuvvetlerinin zamanında ve müessir tedbir almaları ve gerekince de müdahale etmeleri lüzumunu bir kere daha hatırlattım.

Ada'daki İrtibat Komitesi vasıtasıyla aynı hususlar İngiliz komutanından da talebedilmiştir.

Birleşmiş Milletlerdeki Daimi Temsilimizden de, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine, durumu derhal naklederek, milletlerarası kuvvetin biran evvel Kıbrıs'a izamına lüzum ve ehemmiyetini izah etmesi istenmiştir.

Lefkoşa'dan bu sabah aldığımız raporlara nazaran, Lefkoşa Büyükelçimizin teşebbüsüne cevaben, İngiliz Yüksek Komiser Vekili Mr. Pickard, «İhtilâfları müzakere yolu ile halle çalıştıklarını, ancak mühim hallerde müdahale edeceklerini» söylemiş ve «Lüzumlu addettikleri bir harekete geçmek için müsaadeye ihtiyaçları olmadığını ve bunu sarahatle Makarios'a bildirdiklerini» ilâve etmiştir.

Mr. Pickard, Ktima köyünde ateş kesilmesini sağlamış olduklarını diğer yerlerde de aynı istikâmette çalışacaklarını bildirmiştir.

Muhterem arkadaşlar, Güvenlik Konseyinde alınmış olan karardan, da daha ehemmiyetli olacak hususun, bu kararın tatbiki safhası ve şeklinin teşkil edeceğini, sözlerimin başında bilhassa belirtmiştim. Filhakika, bu kararın kabulünün hemen akabinde, Rumlar tarafından bâzı gösterişli söz ve yayımlarla kendi lehlerine yorumlanmaya çalışılmış olmasına rağmen, orada geçen kısa bir müddet dahi, duydukları gerçek memnuniyetsizliği izhar etmelerine kâfi gelmiştir.

Rum gazeteleri şimdi, Makarios'un Güvenlik Konseyinin tarafsız arabulucu teklifi ile, Kıbrıs'a barış kuvveti çıkarılması teklifini kabul etmesini, şiddetle tenkidetmekte ve Rumların elinin kolunun bir kere daha Zürih ve Londra Andlaşmaları ile bağlandığını yazmaktadırlar.

Kıbrıs'lı Rumlar bu sapık ruh haleti içerisinde ve suçluların telâşi ile, milletlerarası kuvvet gelmeden bir takım emrivâkiler ihdasına çalışmaktadırlar. Kanlı olaylara sebebolan bu kanunsuz fiil ve hareketlerine de «Kıbrıs Hükümeti» ne, «Devlet emniyet kuvvetlerine», izafe etmek gibi çabalarla nevemâ meşruluk mahiyeti vermeye gayret etmektedirler.

Sayın milletvekilleri,

«Kıbrıs Hükümeti» tabirinden, ancak ve ancak, Kıbrıs Anayasasına uygun hareket eden ve binnetice Türk Bakanların ve özellikle, Dışişleri, Savunma ve Emniyet Komularında Cumhurbaşkanı ile, müşterek ve müsavi yet-

kilere mâlik, Cumhurbaşkanı Yardımcısının reylerini alan bir Hükümet anlaşılabilir. Kıbrıs Cumhuriyetinin Türk asıllı vatandaşlarını ve yetkilerini, silâh istimali ile, can ve mal emniyetinden mahrum bırakan, evlerini ateşe verip talan eden ve sonuç olarak vatandaşlarının bir kısmını, başka çareleri olmadığı için, kendilerini tecavüzlere karşı silâhla korumak mecburiyetinde bırakan, Rum idarecilerin «Kıbrıs Hükümetin» tâbirini meşru şekilde kullanmaya hak ve yetkileri olamaz.

Anayasayı, bütün dünya kamu oyunun gözü önünde, en menfur fiil ve tecavüzlerle çiğniyenler, o Anayasanın verdiği hakları, sırf kendi emellerine alet olarak kullanamazlar.

Arkadaşlar, Kıbrıs'lı Rum idarecilerin, Anayasaya aykırı bütün fiil ve hareketleri, devamlı surette tarafımızdan teminatçı devletlere bildirilerek, sorumlulukları hatırlatılmaktadır. Ayrıca, Kıbrıs Hükümeti tâbirinin, ancak Kıbrıs Anayasasına uygun bir şekilde istimal edilebileceği hususundaki görüşünüz de, bütün alâkalı taraflara resmen bildirilmiştir. Özellikle Güvenlik Konseyi kararının tatbikine geçileceği şu günler sırasında, ayrıca ehemmiyet arz eden bu husus, tarafımızdan Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin de dikkatine sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri,

Mâruzatım burada sona eriyor. Hükümetiniz, kısaca arz ve izahına çalıştığım gibi, Kıbrıs'daki olayları büyük bir hassasiyetle her an izlemektedir. Gelişmelerin bugün için gerektirdiği bütün teşebbüsler de, arz ettiğim veçhile zamanında yapılmış ve yapılmaktadır. Hâdisatin seyrine göre ve tesbit edilmiş olan politikamız gereğince, icebedecek munzam tedbirler şüphesiz Hükümetçe zamanında ittihaz edilecek ve Yüksek Meclisinize arz olunacaktır.

Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar).

ŞİNASI OSMA (İzmir) — Bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN — Gündem dışı konuşmalarda soru olmaz Sayın Osma.

Sayın Bakan, soru sormak istiyorlar, cevap vermek mevkiinde misiniz?

DIŞİŞLERİ BAKANI FERİDUN CEMAL ERKİN — Hayır efendim.

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz efendim.

2. — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin havalesi hususunda; İçtüzüğün 28 nci maddesi gereğince Anayasa Komisyonu ile İçişleri Komisyonu arasında çıkan ihtilâf hakkında Başkanlığın sunuşu.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; İçişleri Komisyonu ile Anayasa Komisyonu arasında bu teklifin müzakere edilmesi mevzuunda ihtilâf hâsıl olmuştur. İçtüzüğün 28 nci maddesi mucibince bu hususta karar almak yetkisi Yüksek Heyetinizindir. Anayasa Komisyonunun, bu tasarımların niçin İçişleri Komisyonuna verilmemesine dair olan mazbatasındaki kısmı okutuyorum:

«Komisyonumuz, İçişleri Komisyonunun 25 Şubat 1964 tarihli, Esas No: 2/630 ve Karar No: 34 sayılı yazısını da incelemiş ve bu yazı muhtevasının İçtüzük hükümlerine aykırı olduğu neticesine varmıştır.

Gereekten, bu yazıda İçişleri Komisyonu, kanun teklifinin önce Anayasa Komisyonunda 10 Mart 1964 e kadar incelendikten sonra kendisine iadesini istemekte olup, Meclisimizdeki teamül, konuyu en son inceleyen Komisyonun raporunun - Genel Kurula farklı bir karar alınmadıkça Genel Kurul görüşmelerinde esas tutulması yolunda olduğuna göre, kendi kendisini esas komisyon olarak tesbit etmiş olmaktadır.

Oysa ki, kanun teklif ve tasarımlarını komisyonlara havale yetkisi ve bu arada, hangi komisyonun esas komisyon olacağını tesbit yetkisi Başkanlığa aid olup bu konuda Başkanlığa alınan kararlar kaideten ancak Genel Kurulun alacağı bir kararla değiştirilebilir.

İçtüzüğün 28 nci maddesinin 2 ve 3 ncü fıkraları, bir kanun teklifi kendisine havale edilmiş olup da bu konuda bir mütalâa vermeyi arzu eden Komisyonun, bu teklif kendisine havale edilmiş olan komisyona başvurarak onun muatabakatını araması gerektiğini belirtmektedir. Eğer bu mütalâanın doğrudan doğruya Genel Kurula verilmesi iktiza etseydi, dosya kendisine havale edilmemiş olan komisyonun dosya kendisine havale edilmiş olan bir komisyona müracaat etmesi mecburiyetinin vaz'edilmiş olması izahsız kalırdı.

Aynı sebebe binaen, İktüzüğün söz konusu hükmü uyarınca dosya kendisine havale edilmiş olan bir komisyonun bu konuda mütalâa vermesine muvafakat eden bir komisyonun, bu konudaki çalışmalarını durdurarak dosyayı mütalâa etmek istiyen komisyona havale etmesi ve bu mütalâa kendisine geldikten sonra aynı konudaki raporunu tekemmül ettirmesi gerekir. Hal böyle iken, Adalet Komisyonunun 6 Şubat 1964 günkü 49 ncu Genel Kurul birleşiminin bilgisine sunulan 5 Şubat 1964 tarihli ve karar No: 56 sayılı yazısında dosyanın İçişleri Komisyonuna gönderildikten sonra kendisine iadesine dair yazısında kastedilen anlam bu olmak gerekirken, daha önce 30 Ocak 1964 tarihli, karar No: 53 sayılı olup Başkanlığa hitaben yazılan bu Genel Kurulun bilgisine de sunulmamış olan yazısında belirtildiği tarzda, Adalet Komisyonunun İçişleri Komisyonuna dosyanın sevkine karar verirken raporunu bu sonucu komisyondan önce tamamlaması gerektiği yolundaki kararı, İktüzük hükümlerine aykırı olup, Adalet Komisyonunun böyle bir yetkiye sahip olmadığı aşikârdır. Nitekim, Adalet Komisyonunun, raporunun İçişleri Komisyonunun mütalâasını beklemeksizin 7 Şubat 1964 tarihli, Esas No: 2/630 ve Karar No: 64 sayılı yazısıyla Başkanlığa sevk etmiş bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu da, yukarıda zikri geçen yazısında Komisyonumuzun 22 Şubat 1964 tarihli, Esas No: 2/630 ve Karar No: 14 sayılı yazısındaki talebi yerinde görerek dosyanın bu durumda Anayasa Komisyonuna gönderilmesini uygun görmüştür.

Aneak, İçişleri Komisyonu, bu talebimize cevap teşkil eden mezkûr yazısında, İktüzük hükümlerine aykırı olarak, Anayasa Komisyonuna bir mütalâa vermek üzere müracaatta bulunmuş ve Anayasa Komisyonunun raporunu esas komisyon olarak tetkik etmek yetkisine sahipmişcesine bu raporun üstelik, belli bir süre içinde kendisine sevkini talebetmiştir. Anayasa Komisyonunun, Genel Kurulea ayrıca bu yolda bir karar alınmadıkça bu talebe muvafakat etmeye yetkisi olmadığı aşikârdır.

İçişleri Komisyonunun bu talebi, Komisyonumuza mütalâa vermeye mâtuf bir talebolarak ele alındığı takdirde ise, komisyonumuz, İktüzüğün 22 nci maddesi muvacehesinde İçişleri Ko-

misionunu bu konuda yetkili saymamakta ve bu itibarla, İktüzüğün 28 nci maddesinin 4 nci fıkrası uyarınca kendisinden istenmemiş olmakla beraber bu mütalâaya lüzum da görmemektedir. Gerçekten, İçişleri Komisyonu, yetkileri Bakanlıklar yetkilerine mütenazır olarak tesbit edilen komisyonlardan olup İçişleri Bakanlığının yetkileri Yasama Meclisleri seçimleriyle ilgili olarak sadece umumi asayişe taallük eylemektedir. İnceleme konusu olan kanun teklifinde ve bu teklife dair Adalet Komisyonu raporunda ise, umumi asayişle ilgili her hangi bir hüküm mevcut değildir. Başkanlık, söz konusu teklifi Yasama Meclisleri seçimlerinin yargı denetimine tabi olması bakımından Adalet Komisyonuna ve siyasi iktidarın çalışmalarına Cumhuriyet Senatosunun tereküp tarzının yapabileceği tesirler bakımından da Anayasa Komisyonuna göndermiş bulunmaktadır. Eğer kanun teklifi mahallî idareler seçimleriyle ilgili olsaydı veya umumi âsâyişin seçimler sırasında muhafazasına mütaallik hükümlerde bir değişiklik yapmayı derpiş etseydi, o zaman İçişleri Komisyonuna havalesi gerekebilirdi. Ayrıca, seçim mevzuatının genel sistematığı bakımından da bu teklifin İçişleri Komisyonunca her hangi bir ilgisi olamayacağı meydandadır.

Yukarıda izah edilen mülâhazalar muvacehesinde, Komisyonumuz işbu raporun öncelik ve ivedilikle görüşülmek üzere doğrudan doğruya Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar vermiş bulunmaktadır.»

BAŞKAN— Buyurun Sayın Bağcıoğlu.

A. P. GRUPU ADINA KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Muhterem Başkan, kıymetli arkadaşlarım; gündemin Başkanlık Divanının Genel Kurula sunucları kısmının bir numaralı paragrafında mevcut, biraz önce kâtip arkadaşımız tarafından Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun okunan raporuna ait fikir ve kanatlerimizi, Adalet Partisi Grubu adına, söylemek üzere huzurlarınızı işgal etmiş bulunuyorum.

Arkadaşlar, Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Üyeleri Seçimi Kanununun değiştirilmesine ait kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlık Divanıca ilgili görülen iki komisyona, yani Adalet ve Anayasa Komisyonlarına havale edilmiş

bulunmaktadır. Sıraya göre, mezkûr kanun teklifi evvelâ Adalet Komisyonuna gitmiş, bu komisyon tarafından gündeme alınarak, usulüne uygun tarzda görüşülmeye başlanmıştır. Bu görüşmeler yapılırken aynı kanun teklifinde fikir ve kanaatleri olduğunu, bu kanun teklifinin kendi komisyonlarında da görüşülmesi icabettiğini ileri süren İçişleri Komisyonu, almış bulunduğu bir kararı Adalet Komisyonuna bildirmiş, bahse konu olan kanun tasarısının bir defa da kendi komisyonlarında görüşülmesini, bu kanun teklifini, görüşülmekte bulunan Adalet Komisyonundan talebetmiştir. İçtüzüğün 28 nei maddesi gereğince İçişleri Komisyonunun haklı olan bu talebini, Adalet Komisyonu dikkate almış; zaten kanun teklifi üzerindeki görüşmeleri ikmal edip tamamlamış bulunduğundan, kanun teklifini istemiş olduğu komisyona, yani İçişleri Komisyonuna göndermiştir. Şimdi arkadaşlar, kanunların yapılmasında takibedilmesi gereken prosedür İçtüzüğün 28 nei maddesinde sarîh bir şekilde bildirilmiş bulunmaktadır. Mezkûr maddeye göre; her hangi bir kanun teklifi bir komisyonda görüşülürken, o komisyon tarafından bir başka komisyona, görüşülmek üzere havale edebileceği gibi, bir başka komisyon tarafından da görüşülmekte bulunan komisyondan kanun teklifi istenebilir. İçtüzüğün vermiş olduğu bu hakkı kullanan İçişleri Komisyonu, işte biraz önce, bahsetmiş olduğum kanun teklifini, önceden, daha görüşmeler yapılırken Adalet Komisyonundan talebetmiş bulunmaktadır. Adalet Komisyonu bu kanun teklifinin görüşmesini bitirdiğinden ve aynı kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna gitmesinde bir sakınca, bir mahzur görmediğinden, işi bitmiş olan bu kanun teklifini İçişleri Komisyonuna göndermiştir. İçtüzüğün 28 nei maddesinin 3 neü fıkrasında derpiş bulunduğu gibi, iki komisyon arasında, yani Adalet ve İçişleri komisyonları arasında her hangi bir ihtilâf, selbi veya icabi bir ihtilâf mevcut bulunmadığından, Başkanlık Divanı usulüne uygun bir tarzda görüşülen bu kanun teklifinin, Adalet Komisyonu tarafından müzakeresinin ikmal edilmiş olduğu ve bu talep üzerine bu komisyonun da muvafakati üzerine, İçişleri Komisyonuna göndermiş bulunduğunu, yine İçtüzüğün 28 nei maddesinin 3 neü fıkrası gereğince âdil bir tarzda Yüksek Heyetinize 49 neu Birleşimde bildirilmiş bulunmaktadır. Başkanlık Divanının sunuşları kısmından olan bu bildiri 28

nei maddenin 3 neü fıkrası uyarınca yalnız Umumi Heyetin ittilâna arz edilmekte idi. Şimdi, İçtüzüğün 28 nei maddesine tamamen uygun bir tarzda yapılmış olan bu muamele; iki komisyon arasında da ihtilâf bulunmadığına göre, Başkanlık Divanı Umumi Heyete intikal ettirmiş yani, «falan kanun mevzuu, ilgili bulunan, havale olduğu Adalet Komisyonunda görüşülürken bunu İçişleri Komisyonu istemişti, ben de onu oraya gönderdim, haberin olsun» kabîlinden, ittilâa sunma muamelesi ikmal edildikten sonra iki komisyon arasında bir ihtilâf varmış gibi, Anayasa Komisyonuna tamamiyle bu usuli muamele dışında bir maksada makrun, kanunun bir an önce Meclise getirilmesini sağlamak maksadiyle yapılmış olan bir taktir üzerine alınmış bulunan, müzakereye alınmış bulunan bu kanun tasarısının, sanki İçişleri Komisyonu ile bu sefer Anayasa Komisyonu arasında bir ihtilâf varmış gibi bu ihtilâfın hallinde Yüksek Heyetinizin hakem olarak tâyini ve Yüksek Heyetinize bu meselenin hallettirilmesi, hem İçtüzüğün, hem de Anayasanın ruhuna aykırıdır. Bu sebeple Başkanlık Divanının tutumu gayet sakîm ve yersizdir. Başkanlık Divanının bu tutumunu şiddetle protesto ediyoruz. Ve diyoruz ki, bu kanun teklifi madem ki, kanunların yapılmasında takibedilen prosedüre uygun bir tarzda komisyona havale edilmiştir ve madem ki, komisyonda görüşülürken, bir başka komisyon, bu kanun teklifini bana gönderiniz ben de inceleyeceğim demmiştir ve madem ki, iki komisyon arasında bir ihtilâf zuhur etmemiş ve bu evraklar İçişleri Komisyonuna havale olunmuştur ve madem ki İçişleri Komisyonunun gündemine dahi alınmıştır, artık Anayasa Komisyonu üyelerinden bir tanesi, kıymetli bir arkadaşımız Halûk Nur Bâkin'in vermiş olduğu bir önerge ile İçişleri Komisyonunun gündeminde bulunan bu kanun teklifinin alelâcele Anayasa Komisyonuna getirilmesi ve orada bir olup - bittiye getirilerek Yüce Heyetinizin ittilâna sunulması, sanki iki komisyon arasında bir ihtilâf varmış gibi, bu ihtilâfı hallediniz demesi, ne bizim kanatimize ne İçtüzüğe uyar, ne de Anayasanın ruhuna uyar arkadaşlar. Bundan başka İçtüzükte bir de 36 ncı madde vardır. Bu madde de sarîh bir şekilde komisyonlarda cereyan eden muamelelerin nasıl olacağı, kanun tasarısı ve tekliflerinin hangi süre ve tarzlarda komisyonlarda müzakere edileceği sarîh bir şekilde ifade edilmektedir. 36 ncı maddenin

son fıkrası, aynen; «Bir encümen tarafından diğerine muhavel mesele, on gün zarfında başarılmak ve kabil olmazsa esbabı mucibesi bildirilmek muktazidir.» demektedir.

Şu halde her hangi bir mesele veya bu kanun teklifi bir komisyonda görüşülürken, bir başka komisyon onu isterse veyahut da görüşmesini yapan komisyon, o kanun teklifini bir başka komisyona gönderirse, bu ikinci komisyonun mesele hakkında 10 gün zarfında bir karara varması yine İktüzüğün 36 ncı maddesi hükmündendir. Ama, komisyon, işlerin çokluğu veya bir başka siyasi meselenin komisyon veya Meclis çalışmalarına tesir icra etmesi karşısında, ki bu bugün mevcuttur, bütçe müzakereleri sebebiyle İçişleri Komisyonunda belki bu kanun teklifi biran evvel görüşülemediği, esbabı mucibesini bildirmekle iktifa edecektir. İktüzük, komisyona bu hakkı vermiştir.

Şimdi Adalet Komisyonu İçişleri Komisyonuna bu kanun tasarısını gönderdiğine göre, arada da bir ihtilâf bulunmadığına göre, Meclis Başkanı da bunu ifade etmiş, Meclis Başkanlık Divanı da bunu ifade etmiş ve yüksek itilâfımıza arz etmiş bulunduğuna göre, İçişleri Komisyonunun, «Bu kanun teklifini biran evvel gönder bana» diye istemeye kimsenin hakkı yoktur. 45 günlük müddet mürur etmemiştir. 45-gün geçtikten sonra ancak verilen bir önerge ile bu kanun teklifinin komisyonda görüşülmeden Yüksek Heyetinize getirilmesini istemeye hakkımız olduğu aşikârdır. Bu müddetin mürurundan önce on günlük zamanasını oldu diye illâ bu komisyonun hakkını elinden almak, bu kanun teklifini bu komisyona gördürmemek, incelemesine mâni olmak taban tabana Anayasa rejimine, demokratik inanca ve her bakımdan İktüzüğe aykırı bulunmaktadır. Partimiz o kanaattedir ki, bu kanun teklifinin esası hakkında itirazlar vardır. Arkadaşlarımız kanun teklifi geldiği zaman belki bunları söyleyeceklerdir. Ama bizim inanımız odur ki, her meselede evvelâ kanun prosüdürüne ve İktüzüğün tanzim etmiş olduğu etaplara uymak mecburiyetindeyiz. Bunlardan ayrılır, art düşüncelerle kanun teklifini ileri atmak veya daha evvel almak gibi kanaat ve düşüncelerle İktüzüğün bu maddelerini çiğnersek, sonra bunların hesabını bizden sorarlar arkadaşlar. (A.P. sıralarından bravo sesleri)

Arkadaşlar, İktüzüğün 28 ve 36 ncı maddeleri muvacesesinde İçişleri Komisyonu gündemine aldığı ve Adalet Komisyonuna sevk ederken, Adalet Komisyonunda müzakeresi bittikten sonra, bu kanun teklifini görüşeceğim diye karar aldığı bir meseleyi Meclis Başkanlığı, iki komisyon arasında bir ihtilâf var, bu ihtilâfları hallediniz, diye huzurunuzda getirebilir mi? Bunu getirmeye hakkı yoktur.

Şimdi arkadaşlar, bütün bu meselelerin dışında bir kere de hâdisenin Anayasa Komisyonunda cereyan eden safahatını anlatmak icabeder. Şimdi Anayasa Komisyonunda - ben de bu komisyonun bir üyesi sıfatıyla - hâdiseye muhtali olduğum için, Grupum adına bunları izah etmek mecburiyetinde bulunuyorum. Bu kanun teklifi henüz komisyonumuza intikal etmeden bir arkadaş bir önerge verdi. Diyordu ki, bu önergesinde : Bu kanun teklifi İçişleri Komisyonuna havale edilmiştir. İçişleri Komisyonu aradan zaman geçtiği halde kanun teklifini görüşmemiştir, geciktirmektedir, biran evvel komisyonumuza gönderilsin, bunun için komisyon toplansın, bir karar alsın. Bu teklif komisyonumuza gelince müzakeresinin birinci gününde ben de buldum ve aynı itirazları ileri sürdüm.

Arkadaşlar, bizim komisyonun, iki başka komisyon arasında cereyan etmiş olan bir muameleye müdahaleye hakkı yoktur. Zaten Başkanlık Divanı, usulden olarak İktüzük ahkâmına göre, bu kanun teklifini bizim komisyonumuza da havale etmiş bulunmaktadır. İçişleri Komisyonu çalışmasını bitirdikten sonra Anayasa Komisyonuna bu kanun teklifi geleceğinden artık müdahale etmiyelim, istemiyelim, demiştim. Fakat toplantılarında bulunmadığım bir günde verilen karar gereğince, okunan şu raporda Anayasa Komisyonunun varmış olduğu karar tamamıyla İktüzük kaidelerine, 28 ve 36 ncı maddelere aykırı bulunmaktadır. Ne diyor, Anayasa Komisyonu; İçişleri Komisyonundan ben evrakı getirttim ve muamelesini de yaptım, bitirdim, artık bu kanun teklifini İçişleri Komisyonunda müzakere ediniz.

Arkadaşlar, bu komisyon Anayasa Komisyonu dahi olsa, bir başka komisyonun yetkilerine müdahale etmeye hakkı var mıdır? İçişleri Komisyonu bunu gündemine almış ve gönderirken, siz bunu görüştükten sonra bana ifade

ediniz, ben görüşmeleri ikmal edeceğim, demis-
tir. Kendisi bu mesele hakkında bir muamele
yaparken, bir isteğe nezaketle cevap vermiş ve
evrakı göndermiştir. Kaldı ki, muhterem arka-
daşlarım, bir hususu açıklamak zorundayım, İç-
işleri Komisyonu Anayasa Komisyonunun bu
tezkeresi üzerine toplanmamış, toplanma imkânı
bulamamış, tamamen, hattâ hattâ vazifesini
ve mesuliyet duygusunu çignemiş çekinmiş bir
tarzda, komisyonun İkinci Başkanı tarafından,
Tahsin Telli arkadaşımız tarafından usulsüz
olarak evrak Anayasa Komisyonuna gönderil-
miştir.

Şimdi görüyoruz ki, komisyondan çıkan bu
evrak hakkında bu komisyon bir gönderme ka-
rarı dahi almamıştır. İkinci Başkanın, Başkan
olduğu halde bir evrakı havale etme yetkisi
yoktur. Böyle olduğu halde bu evrakı mal bul-
muş mağribi gibi, komisyonun muamele ikmal
ettikten sonra yetkili komisyona göndermeden
Meclisin hakemliğine başvurması, bizim anlayı-
şımıza ve hukuk mantığımızı sığmamaktadır.
Bu suretle partimiz, bu davranışın tamamıyla
sakim olduğuna, Anayasa rejimine ve demokra-
tik esasa aykırı olduğuna ve İktüzüğün bütün
maddelerine bilhassa 28 ve 36 nci maddelerine
taban tabana zıt bulunduğu, Başkanlık Diva-
nının yanlış bir yolda olduğuna kaanidir. Bu
yanlışlığın tashihini Yüksek Heyetinizden istir-
ham etmektedir. Hürmetlerimle (Soldan alkış-
lar)

BAŞKAN — Arkadaşlar; Sayın hatibin Baş-
kanlık Divanına müteveccih sözlerine kısaca ce-
vap arz etmek istiyorum. Ondan sonra söz ist-
emiş olan arkadaşlara söz vereceğim.

Hâdise şöyle cereyan etmiştir. İçişleri Ko-
misyonu, seçimlere taallük eden, gerek Hükü-
metten, gerekse milletvekilllerinden gelmiş
olan ve Adalet Komisyonunda bulunan tasarı
ve tekliflerin kendilerince tetkik edilmesi tale-
binde bulunmuşlardır. Bu talep üzerine Adalet
Komisyonu, tetkikine başladığı Senato seçim-
lerine aidolan tasardan gayri diğer 5-6 tasarı
ki elindedir onları, İçişleri Komisyonuna gön-
demmiş ve tetkikine başladığı Senato seçimleri
kanun teklifinin de tetkikatını ikmal ettikten
sonra hazırladığı mazbatasında Adalet Komis-
yonuna tevdi edilmesini işaret etmiştir. Başkan-
lık Divanı İçişleri Komisyonunun talebine, Ada-
let Komisyonunun muvafakat ettiğini görerek,

İktüzüğün 28 nci maddesine göre keyfiyeti Yü-
ce Heyetin ittilama sunarken mevcut 5 tasarıyı
İçişleri Komisyonuna vermiştir. Adalet Komis-
yonunda tetkikatı ikmal edilmiş bulunan Sena-
to seçimlerine ait teklifi bu mazbatada Adalet
Komisyonuna tevdi kaydı olduğu için bunu da
İçişleri Komisyonuna vermiştir. İçişleri Komis-
yonunda iken o tasarılar, Anayasa Komisyonu,
İçişleri Komisyonuna müracaat ederek kendisi-
ne muhavvel olan Senato seçimlerine ait tasarı-
yı istemiştir.

Bu isteme İçişleri Komisyonu uymuş ve ta-
sarıyı Anayasa Komisyonuna vermiştir. Anaya-
sa Komisyonu bu tasarıyı, bu teklifi tetkikle
yetkili son komisyondur. Tetkikatını bitirmiş-
tir. Mazbatayı Başkanlığa tevdi etmiştir. Maz-
bata, şimdi huzurunuzda okunan kısımda işaret
edildiği üzere bu tasarı, bu teklifin muhteva
itibariyle İçişleri Komisyonunu ilgilendirmede-
ğini ve oraya verilmesi icabetmediğini, gündeme
alınması lâzımgeldiğini ileri sürmüştür. Başkan-
lık, bunun üzerine Anayasa Komisyonunun bu
görüşü ile İçişleri Komisyonunun görüşü arasın-
da ihtilâf vukua geldiği için, bunu İktüzüğün
28 nci maddesine göre gündeme almış ve Yü-
sek Heyetinizin kararına muameleyi arz etmiş-
tir. Mesele bundan ibarettir. Yapılmış olan mu-
amelede ne İktüzüğe aykırı bir hareket var-
dır, ne Anayasaya aykırı bir hareket vardır.

Şimdi, C.K.M.P. adına söz istiyen...

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Usul hak-
kında söz istiyorum.

BAŞKAN — Usulün nesi hakkında?

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Başkanlı-
ğın bu mevzudaki tutumu hakkında.

BAŞKAN — Bu mevzuda vaziyeti izah et-
miş bulunuyorum.

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Müsaade
buyurun izah edeceğim.

BAŞKAN — Buyurun.

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Muhterem
arkadaşlarım, Adalet Partisi Grubu adına ko-
nuşan Kemal Bağcıoğlu arkadaşımız, yapmış
olduğu konuşmasında, bu meselenin Heyeti
Umumiyeye getirilmesini tamamen Başkanlık
Divanına yüklediği gibi, Sayın Başkanın yap-
tığı konuşmada aşağı - yukarı, mesele Başkan-
lık Divanında görüşülmüş ve Heyeti Umumiyeye
sevkine karar verilmiş tarzında bir ifade var-
dır.

Şu hususu burada arz ve izah etmek isterim ki, mesele sureti katiyede Başkanlık Divanında konuşulmamıştır. Başkanlık Divanının bir üyesi olarak bendeniz böyle bir meseleye vâkıf olmadığım gibi, arkadaşlarım da vâkıf değildim. Doğrudan doğruya bu tutum, Başkanımızın tutumu ve tasarrufudur. Bu itibarla Başkanlık Divanını ilgilendirmeyeceğini, Divanın bir üyesi olarak arz etmeyi bir vazife bildim. (Adalet Partisi sıralarından, alkışlar)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, vaziyetin şu bakımdan tazvihi icabetmektedir. Gündemin tanziminde Başkanın yanına hukuk işleriyle meşgul olan Kanunlar Müdürü gelir ve bir gün evvelki celsede cereyan eden müzakereleri ve halledilen işleri birdirir. Meclisce alınmış olan karara göre gündem tanzim edilir.

Ben mâruzatımda, bu iki ihtilâf çıkdıktan sonra Başkanlık Divanı bunu tetkik etti, Heyeti Umumiyeye götürülmesine karar verdi, demedim. Zaten, bunu Nevzat arkadaşımız nereden çıkıyor, bilmiyorum. Başkanlık bunu gündeme aldı, dedim. Bu, Başkanlığın hakkıdır ve İhtilâfın 28 nci maddesine göre, Anayasa Komisyonu ile İçişleri Komisyonu arasında bir ihtilâf mevcuttur. Bu ihtilâfı ne Başkan kendi kendisine halledebilir, ne Başkanlık Divanı edebilir. Bu yetki doğrudan doğruya Yüce Heyetinizindir. İhtilâfın 28 nci maddesi gayet sarıhtir. Mesele bundan ibarettir. (Orta sıralardan doğru, bravo sesleri)

Buyurun Altınsoy.

C. K. M. P. GRUPU ADINA MEHMET ALTINSOY (Niğde) — Muhterem arkadaşlarım, Senato seçimlerinin yapılma tarzına dair olan kanun teklifinin, İçişleri Komisyonu ile Anayasa Komisyonu arasındaki bir usul ihtilâfının haline mütedair C. K. M. P. si Grubunun görüşlerini arz etmeye çalışacağım.

İhtilâfımıza göre, kanun teklif ve tasarıları Başkanlığın takdiri ile, en sonunda başlıca ihtisas komisyonlarına havale edilmesi kayıt ve şartıyla, sırasıyla komisyonlara havale edilir. Bu kanun teklifi de aynı mevzua taallük eden diğer beş kanunla beraber önce İçişleri Komisyonuna ve sırasıyla devam etmek üzere, en sonunda Anayasa Komisyonuna muhavveldir. Şu hale göre: Başkanlığın da takdiriyle anlaşılmaktadır ki, bu

kanun teklifinin başlıca ihtisas komisyonu, en son muhavvel olan Anayasa Komisyonudur. Ancak, bu kanun teklifi İçişleri Komisyonunda görüşülürken, Anayasa Komisyonu kendisine nasıl olsa gelecek olan, kendisine muhavvel bir kanun teklifini evvelce istemiş olması dolayısıyla, İçişleri Komisyonuna da bu havale yapılırken, kendisine iade olunması kayıt ve şartının konulmuş olması, bu şekilde iki komisyon arasında bir anlaşma kabul edilmiş olmasına göre, kanaatimiz odur ki; Anayasa Komisyonu, başlıca ihtisas komisyonu, en son teklifi yapacak olan İçişleri Komisyonu olmak üzere peşinen kabul edilmiştir. İçişleri Komisyonu başlıca ihtisas komisyonu olduğunu kanun teklifini kendisine isterken kabul etmiş duruma düşmüştür. Hal böyle olunca, ayrıca Heyeti Umumiye'ye havale ederken başlıca ihtisas komisyonu benim, son mütalâa olarak Heyeti Umumiyenin Anayasa Komisyonunun mütalâasını alması lâzımgelir kanaatinin evvelki beyana uygun düşmediği kanaatindeyiz.

İhtilâfın, komisyonlar arasında kanun teklif ve tasarılarını istemede takibedilecek usulün 28 nci maddesinde göstermiştir. 28 nci maddeye göre Anayasa Komisyonu ile İçişleri Komisyonu arasında konu ile ilgili karşılıklı rıza beyanı, muvafakat beyanı, evveleminde Anayasa Komisyonunu İçişleri Komisyonunun son komisyon olarak, ihtisas komisyonu olarak kabul etmesi mânâsına gelir. Bunun başka türlü anlaşılmasına, kanaatimizce imkân yoktur.

Ayrıca, İçişleri Komisyonunda seçimlerle alakalı bu tekliften başka daha beş adet teklif vardır. Bilhassa bu tekliflerden Faruk Küreli arkadaşımızın bir arkadaşımızla birlikte vermiş olduğu, seçimlerin sistemine taallük eden, dar bölge ve ekseriyet usulünü teklif eden bir kanun teklifi de vardır. Anayasa Komisyonundan gelen bu kanun teklifim, Muhterem Heyetinizde görüşüldüğü takdirde teklifin kabul veya reddine göre, halen İçişleri Komisyonunda bulunan kanun teklifinin kadük olması, Heyeti Umumiye'ye gelip gelmemesi mevzuubahisidir. Bu bakımdan, evveleminde bu iki kanun teklifinin Anayasa Komisyonunda tevhide edilip, ondan sonra Heyetinizin huzuruna getirilmesi usul icabı, İhtilâfın icabı olmak lâzımgelir. Bu iki sebeple C. K. M. P. Grubu olarak, Heyeti Umumiyenize gelmiş olan ihtilâfın, kanun teklifinin, İçişleri

Komisyununun talebi üzerine, İçişleri Komisyonuna havale edilmesi şeklinde halledilmesini arz ve teklif ederiz.

Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Mustafa Kaptan.

EMİN PAKSÜT (Ankara) — C. H. P. Grubu adına söz rica ediyorum.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Kaptan, buyurun Sayın Paksüt.

C. H. P. GRUPU ADINA EMİN PAKSÜT (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım; Yüce Heyetinizin karara bağlaması gereken konu; Senato seçimlerinin nispi temsil esasına göre değiştirilmesini derpiş eden bir kanun teklifinin, Adalet Komisyonunca ve Anayasa Komisyonunca tetkik edilerek raporu yazılmış olan bir kanun teklifinin gündeme alınarak müzakeresine başlanması mı, yoksa bu safhada bir kere de İçişleri Komisyonuna gitmesi mi. konusudur. Bir başka deyimle, Haziran 1964 te yapılması kanun icabı olan, Anayasa icabı olan Senato seçimlerinin, nispi temsil usulünü derpiş eden bir kanun çıkarılarak yapılması mı? Yoksa, bir süredir alıştığımız üzere bâzı kanunlardaki metotla ne yapıp yapıp Hazirana kadar müzakere ederek Meclisten çıkarmamak suretiyle, hali hazır durumu muhafaza etmek... (A. P. sıralarından gürültüler)

Şimdi, meselenin çıplak görünüşü budur.

Muhterem arkadaşlarım hangi parti adına konuşulursa konuşulsun, değerli arkadaşlarımızın Anayasanın bütünlüğünü koruma, onun bir devamı olmak üzere İctüzüğün maddelerini koruma hususundaki titizliklerine C. H. P si Grubu da gönülden katılmaktadır. Ama, İctüzüğü ve Anayasayı hukuk anlayışından tecrid ederek, bir şekil meselesi haline getirmemek iktiza ettiğini de muhterem muarızlarımızın lütfen teslim etmesi iktiza eder.

Şimdi, bahis mevzuu olan kanun teklifi hangi prosedürü takibetmiş? Yüksek Heyetin bildiği gibi, bir kanun lâyihası Meclise gelirse, İctüzüğün 66 nci maddesine göre Reis, normal olarak gerekli havaletleri yapar. Bir kanun teklifi gelirse, İctüzüğün 67 nci maddesine göre aynı prosedür uygulanır.

Şimdi, Senato seçimleriyle ilgili olmak üzere, Senato seçimlerinin nispi temsil esasına göre yapılmasını derpiş eden bir kanun teklifi

gelmiş ve bu kanun teklifi Türkiye'nin uzun yıllardan beri kabul ettiği sistem icabı, seçimler adalet mekanizmasının denetimi altında yapıldığı için ve bahis konusu kanun sadece ve sadece bir sistemle ilgili olup, her hangi bir maddeyi, hükmü derpiş etmediği için, ihtiva etmediği için haklı olarak iki tane komisyona havale edilmiş; Adalet Komisyonu ve Anayasa Komisyonu. Adalet Komisyonuna gitmiş olan bu teklifi, Adalet Komisyonu incelediği sırada ve müzakerelerinin sonuna yaklaşıldığı sırada; - ki cereyanı halden böyle olduğu anlaşılıyor - İçişleri Komisyonu, ben de bu teklif hakkında noktalarını bildirmek isterim, bana da gönderin, demiş.

Dikkat buyurulsun, bu konuyu Adalet Komisyonu düşünmemiş, çünkü Adalet Komisyonu böyle düşünmüş olsa idi, İçişleri Komisyonuna evvelâ kendisi havale eder, onun mütalâasını aldıktan sonra mazbatasını kendisi vazardı. 28 nci maddenin açık hükmü böyledir. İçişleri Komisyonunun mütalâa vermesi hususundaki isteğine göre; Adalet Komisyonu bu kanun teklifini gerçekten İçişleri Komisyonuna göndermiş. Şimdi, Sayın Bağcıoğlu arkadaşımın temas ettiği 28 nci maddenin 2 nci fıkrası aynen şu hükmü ihtiva etmektedir: «Kezalik bir encümen diğer bir encümene muhavvel bir lâyiha veya teklif, yahut alelittlak bir mesele hakkında mütalâasını beyan etmek üzere o lâyiha veya teklifin kendisine havalesini isteyebilir.»

İçişleri Komisyonunun böyle bir istek ileri sürmesi demek ki, İctüzüğün 28 nci maddesinin şimdi kürsüden okuduğum 2 nci fıkrası hükmünden ibarettir, ona dayanmaktadır. Ama muhterem arkadaşlar, Adalet Komisyonu kendi mesaisini itmam için İçişleri Komisyonunun mütalâasına ihtiyaç görmemiş. Eğer öyle görmüş olsa idi mazbatasını yazmaz, evvelâ İçişleri Komisyonunun mütalâasını bekler ve o mütalâaya göre, şimdi okuyacağım 28 nci maddenin 1 nci fıkrasına göre muamele cereyan ederdi. «Bir encümen kendisine muhavvel lâyiha veya teklif veyahut alelittlak bir mesele hakkında mazbatasını sonra yine kendi tarafından yazılmak üzere iptida diğer bir encümenin mütalâasını almaya lüzum görürse lâyiha veya teklifin o encümene havalesini isteyebilir.» Halbuki hâdisemiz, nasıl olmuş?.. Adalet Ko-

misyonu İçişleri Komisyonunun isteğini, - tâbiri mâzur görün - hâdise bakımından önemsiz telâkki etmekle beraber, bir nezaket icabı «hay hay» denmiş, fakat kendisi mazbatasını yazmış, işi bitirmiş.

Şimdi; konunun, mahiyeti itibariyle İçişleri Komisyonuna gitmesi lâzım mı, değil mi? Konunun metni İçişlerini ilgilendiriyor, fakat kanunun tabiki İçişleri ile ilgili bir husus değil. Yüksek Heyetinizin çok iyi bildiği üzere, komisyonlar İçtüzüğün 22 nci maddesinde sıralanmıştır. Hükümetlere mütenazır olarak, Hükümetin muhtelif bakanlıklarına mütenazır olarak komisyonlar vazife gördükten sonra her hangi bir komisyonu ilgilendirmiyen bâzi hususlar akla gelmektedir ki, İçişleri Komisyonu da bunlardan birisidir. Ama bu hâdisede mevzuun havale edildiği komisyon bir; Adalet, iki; Anayasa Komisyonudur. Böylece konunun Anayasa Komisyonuna gelmesi lâzımgelirken Adalet Komisyonunun havalesinden sonra bir uğrak yeri olduğundan İçişleri Komisyonuna gitmiş. Bu durumda kanun vâzının vazifesi, sadece bir kanunu ne zaman olsa çıkartmayıp, cemiyetin muhtacolduğu zamanda çıkarmak olduğundan ve komisyonlarda o Parlâmentoya göre düşünmek zorunda olduğundan, Adalet Komisyonundan mazbatası yazılmış olan bu kanun teklifinin Anayasa Komisyonuna getirilmesi yoluna gidilmiş. Şimdi, Anayasa Komisyonu meseleyi mütalâa etmiş, Adalet Komisyonunun raporunu okumuş, ekseriyet görüşü ile kanun teklifinin Türk toplumunun ihtiyacına uygun olduğuna kanaat getirmiş, raporunu yazmış ve mahiyet itibariyle yalnız onu yapmamış, İçtüzüğün kendisine verdiği bir hakkı kullanarak, bunun öncelik ve ivedilikle müzakeresi lâzımgeldiği kanaatini de ekliyerek raporunu Riyasete takdim etmiştir. Şu safhada demek ki, İçişleri Komisyonu kendiliğinden bu işi tekabül eder görülmektedir.

Anayasa Komisyonu asli komisyon olarak kendisini gördüğü için, raporunu yazıp Yüce Heyete sevk ederken, İçişleri Komisyonu, illâ bu tasarı ve teklif bir kere de bana gelsin, demektedir.

Muhterem arkadaşlar; konu, mahiyeti bakımından, hukuk nösyonu külliye ret ve inkâr edilmedikçe, Türkiye'de seçimler bakımından İç-

işlerini dolayısı ile İçişleri Komisyonunu vazifeli görmeye, iddia etmeye imkân yoktur. İşin açık tarafı budur. Fakat, kanunu çıkarmamak için bu da bir yoldur denilirse, kanunun çıkmaması için bir teklif diye düşündükçe o zaman mümkün olabilir. Başka türlü olamaz.

Şimdi, huzuruza gelmiş olan bir Senato seçimi kanun teklifi var. Bu, Senato seçimi kanununun havalesi, İçtüzüğün 67 nci madde ve onun mâtuflu olan 66 nci madde gereğince yapılmıştır. 28 nci maddenin icabettirdiği şekilde hareket edilmiştir. Anayasa Komisyonu kendisini asli komisyon olarak görmekte haklıdır. İçişleri Komisyonunun, kaldı ki, hazır olması lâzımgelen bir mütalâası varsa, bunu da serdedebileceği bir müddet içinde yani 36 nci maddenin derpiş ettiği 10 günlük süre içinde söylemesi lâzımdır ki, söylememiş. Bu safhada, «Teklif bir kere daha İçişleri Komisyonuna gitsin», diyen arkadaşlarımızın bu konuyu hukuk bakımından müdafaa etmeleri güç olacaktır. İçişleri Komisyonunda başka tekliflerin de bulunmuş olması, her hangi bir komisyonunda vazifesi biten bir teklifin, bu komisyonun çalışmaları nihayete erdiği anda verilmiş yeni bir teklifle gölgelenmesi veya gecikmesi bahis mevzuu olsaydı o zaman hiçbir kanunu zamanında Yüksek Meclisin gündemine aldırma ve müzakeresine başlamak mümkün olmazdı. Onun için muhterem arkadaşlarımız, konuyu İçtüzük ihlâli, Anayasa ihlâli gibi trajedik ifadeler eklemeksizin, merdâne bir şekilde millet önünde düşüncelerimizi söyleyelim. Merdâne bir şekilde açık açık diyelim ki, «Biz nispî temsil sistemi mekânizmasının işlemlerini istemiyoruz, onun için kanunu geciktirmek istiyoruz.» daha kestirme yoldur. Ama İçtüzük bakımından, bâtilin müdafasına hiçbir kudret sahibi muktedir olamayacaktır.

Hürmetlerimi arz ederim.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)

— Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Ne usulü hakkında?

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)

— Başkanlığın tutumu hakkında.

BAŞKAN — Efendim, müsaade buyurun, müzakere devam ediyor.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)

— Şu oturumu zatiâliniz idare edemezsiniz. Bunu izah etmek için söz istiyorum.

BAŞKAN — Niçin efendim?

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla)

— Lütfen müsaade edin, kürsüden izah edeyim.

BAŞKAN — Bu, usul meselesi değildir.

Buyurun Sayın Kaptan.

MUSTAFA KAPTAN (Sinop) — Sayın Başkan, Büyük Meclisin kıymetli üyeleri, şimdi birçok arkadaşlarım, maalesef hâdiseyi bilmeden konuşular. Sayın Emin Paksüt arkadaşımı da bu arada görmek beni eidden üzdü. Hâdiseler kendisinin izah ettiği tarzda cereyan etmedi. Evvelâ basite irca etmek suretiyle, cereyan eden vakayı aynen nakledeyim, ondan sonra onun hukukî binasını kurmaya çalışalım. Bu kanun teklifi Adalet Komisyonuna geldi, müzakeresine başladı. Bu sırada İçişleri Komisyonundan bir tezkere geldi. Tezkerede iki husus ileri sürülüyordu. Bunlardan bir tanesi; evvelâ bu kanun teklifini benim görüşmem lâzım, mevzu benim salâhiyetim dâhilindedir denmekte idi. Bunun üzerine Adalet Komisyonunda müzakere açıldı: «Acaba bu kanun teklifi İçişleri Komisyonunda görüşülmesi midir, görüşülmemeli midir? Öncelikle orada mı görüşülmelidir, Adliye Komisyonunda mı görüşülmelidir?» Birinci hususta, en küçük bir ihtirazî kayıt olmadan bütün komisyon âzaları arkadaşlarım ittifakla karar verdiler; bu kanun İçişleri Komisyonunda da görüşülecektir, görüşülmesi lâzımdır.

İkinci görüşme; öncelikle hangi komisyonun bunu müzakere etmesi lâzımgeldiği noktasında oldu. Bunda ihtilâf çıktı. Uzun süren müzakere neticesi, reylerin ekseriyeti ile Adalet Komisyonunda önce görüşülmesi, bilâhara İçişleri Komisyonunda görüşülmesi şeklinde tezahür etti. O zaman bendeniz, İhtilâfın 28 nci maddesinin son fıkrasına göre bunun derhal Reize gönderilmesini, Reis tarafından, bu icabı ihtilâfın Heyeti Umumiyede halledilmesini, ondan sonra Heyeti Umumiye tarafından gösterilecek komisyonun müzakereye başlamasını söyledim. Usulsüzlük buradan başladı. Öncelik mevzuunda çıkan icabı ihtilâfı Heyeti Umumiyemiz halletmeli, ondan sonra hangi komisyonun öncelikle görüşmesi icabederse; oraya gönderilmesi icabederdi. Adliye Komisyonu gene bir rey ekseriyeti ile bu kanun teklifini görüştü. Tabiatıyla zannediyorum, bir rey farkı ile görüştü. Ondandan sonra da Riyasete gönderdi. Dendi ki, «Öncelik mevzuunda bir

ihtilâf çıkmıştır.» İçişleri Komisyonu der ki; «Evvelâ ben görüşeyim.» Adliye Komisyonu kendisinin görüşmesi lâzımgeldiği kanaatini göstermiştir. Bu husus halledildi, fakat maalesef Riyasete icabı ihtilâfın halli zımında gönderilen rapordan bir netice çıkmadı, Heyeti Umumiyeye de sunulmadı. Kanaatimce iki usulsüzlükten birincisi burada başladı. Yani birincisi komisyonunda, ikincisi de Heyeti Umumiyeye göndermemek suretiyle Riyasette başladı... Üçüncü bir usulsüzlük de şurada; iki komisyon da, öncelik hariç, görüşme mevzuunda ihtilâf yok. Adalet Komisyonu ve İçişleri Komisyonu her iki komisyonun da görüşülmesi mevzuunda mutabık. Şu halde bundan sonra Anayasa Komisyonunda bunun ne işi var? Anayasa Komisyonunda da son komisyon olarak gidebilir. Evvelâ İçişleri Komisyonu ile Adalet Komisyonu her iki komisyonunda da görüşülmesi mevzuunda mutabık kalmışlar. Artık bundan sonra İçişleri Komisyonunda görüşülemez veya Anayasa Komisyonundan bir tezkere aldıktan sonra bir icabı ihtilâf ortaya çıkmış diye bir mevzuu ortaya atmaya hukukan imkân yoktur. Emin Paksüt arkadaşımızın dediği gibi, siyasi kanaatleri bırakalım. Hukukan buna imkân yoktur. İki komisyon görüşme mevzuunda müttefik. Artık Anayasa Komisyonu nereden çıkar, bunu anlamadım. Bu mesele C.H.P. li arkadaşlarımız çıksınlar, söylediklerimde zerre kadar yanlışlık varsa, şurada ifade etsinler. Hadise böyle cereyan etmiştir. Hadise böyle cereyan etti ise, hâdiseyi teyidetsinler, teklif İçişleri Komisyonuna gönderilsin. Aksi halde her iki komisyonunda mutabık kaldığına göre 28 nci madde hükmü alenen çiğnenmiş bulunuyor: Emin Paksüt arkadaşım hâdiseyi, muttali olduğu şekilde çıktı kürsüden anlattı. Halbuki, böyle olmadığını hâdiseler göstermektedir. Lütfetsinler Adalet Komisyonuna mensup C. H. P. li arkadaşlarım meseleyi şurada teyidetsinler. Bu iş halledilsin. Aksi takdirde arkadaşlar, eidden güllünc duruma düşüyoruz. Hürmetlerimle.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Adalet Partisi Grubu adına söz istiyorum.

BAŞKAN — Grup adına, buyurun.

A. P. GRUBU ADINA KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Çok kıymetli arkadaşlarım, biraz önce grup adına olan mâruzatım tamamen teknik meselelere taallük etmekte idi. İhtilâf ve kanun prosedürü hakkındaki kanaatlerimizi, fi-

kirlerimizi arz ve izah etmiştim. Çok değer ve kıymet verdiğim arkadaşım, Sayın Emin Paksüt C. H. P. si adına öyle bir konuşma yaptılar ki; tamamen bu teknik meselelerin dışına çıkan ve «zamirlerinizi ifade ediniz», tarzında beyanda bulunurken kendi zamirlerini ortaya koydular. Bu bakımdan A. P. Grubu adına bu meselede, siyasi görüş olarak kanunun çıkmasına taallük eden kanaatlerimizi ifade etmek isteriz.

Şimdi, arkadaşlar; C. H. P. sine mensup, tanıdığım öyle arkadaşlar var ki, Kurucu Meclisin çalışmaları esnasında Senato Seçimlerinin nispi usulle mi, yoksa ekseriyet usulüyle mi, yapılması mevzuunda yapılmış olan müzakereler sırasında kalkmışlar Kurucu Mecliste, Senato seçimlerinin ekseriyet usulü ile olması lâzımgeldiğini savunmuşlardır. Matbuattan ve gazete kupürlerinden bütün bu arkadaşları hatırlamak mümkündür. Şimdi, iş böyle iken, aradan iki senelik kısa bir zaman geçer geçmez aynı arkadaşlarımızın, bu sefer Millet Meclisinde çıkıp, Senato seçimlerinin nispi olmasını istemediğimizi ileri sürerek bizi töhmet altında bulundurmaya hakları yoktur. Çünkü diyorlar ki, «Meselenin esası, yakında yapılacak olan Senato seçimlerinde eski kanun mu uygulanacak, yoksa bu kanunu kabul etmek suretiyle, ekseriyet sisteminden vazgeçerek, nispi temsil usulünü mü tatbik edelim?» Evet arkadaşlarım, meselenin esası bu ise; Kurucu Mecliste, niçin kalkıp da, Senato seçimlerinin ekseriyet esasına göre yapılması lâzımgeldiği tezini müdafaa ettiler. Eğer o zaman bu fikirleri ifade etmişlerse niçin böyle bir kanunu getirmek için prosedürü çiğniyen, İktüzük hükmünü çiğniyen bir davranış içinde bulunuyorlar? Bizim ifade etmek istediğimiz husus budur. Bu teknik meselede Adalet Partisinin kanaati odur ki, İktüzüğün 28 nci maddesinden anlaşılan mâna, iki komisyon arasında bir ihtilâf zuhur ettiği zaman hakemliğimize başvurulacaktır. Ama, ihtilâf şöyle olacaktır; bu, İktüzüğün maddelerinde sarıhtır, bir komisyon bir kanun tasarısını müzakere ederken bir başka komisyon isterse, kanun tasarısını müzakere eden komisyondan, kanun tasarısını o komisyona isterse göndermiyebilir, muvaffak olamayacaksın, konuşamayacaksın, sana bunu göndermem, diyebilir. İşte çıkan bu ihtilâfta hakemliğimize başvurulur. Bir komisyon, bir kanun teklifini istiyen komisyona gönderir de o komisyon müzakeresini bitirdikten sonra ka-

nun teklifini kendisine sevk etmiş olan komisyonun elindeki hakkı almak ister, böyle yanlış bir karara varırsa, ihtilâfı burada oylamak mümkündür. İktüzüğün hangi maddesine uyar? Hangi hukuka uyar? İktüzüğün 28 nci maddesinin 4 nci fıkrası, «selbi ihtilâf» der. 36 nci maddesinin son fıkrasındaki mesele de selbi ihtilâftır. İşleri Komisyonu gönderdiği kanun teklifine kararını da yazmış. Demiş ki, «Gönderiyorum, sen bunun müzakeresini yap, bana iade et.» Bir karar vermiş. Bu kararını nasıl selbedebilir? Anayasa Komisyonu, İşleri Komisyonunun üstünde, onun fikrini alan, onun âmiri durumunda bir komisyon değil ki...

Sonra arkadaşlar; bir mesele daha var; İşleri Komisyonu da bu Meclisin Komisyonu. Adalet Komisyonu gibi, Anayasa Komisyonu gibi Meclisimizde mevcut siyasi partilerin oranlarına göre seçilmiş üyelerden mürekkep bir komisyon. İşleri Komisyonu Adalet Partisinin bir komisyonu değil ki, ona karşı böyle allerji duyuluyor... Bu komisyonda da C. H. P., A. P., M. P., C. K. M. P., Y. T. P. yani bütün partiler var... Niçin itimadedilmiyor da İşleri Komisyonunda bu kanunun müzakeresine engel olunmaya çalışılıyor? İşte bu davranış, sizin zamirinizi ortaya koymuştur. Hürmetlerimle. (Soldan bravo sesleri, alkışlar)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Özek.

KADRI ÖZEK (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, Zihni Betil ve arkadaşları tarafından Senato seçiminin nispi temsille yapılmasına mütedair yapılan kanun teklifi, Riyasetçe kendisine mevdu vazifeler cümlesinden olarak, bu teklif alâkalı komisyonlara havale edilmiştir. Filhakika İktüzük ahkâmına göre verilen kanun tasarısı ve teklifleri Riyasetçe alâkalı komisyonlara havale edilir.

Muhterem arkadaşlarım, gerçek Kemal Bağcıoğlu arkadaşımın ve gerekse Mustafa Kaptan arkadaşımın buradaki beyanlarına ancak bir anda iştirak mümkün olabilir. Eğer Meclis Riyasetine verilen kanun teklifi veya tasarısı bir tek komisyona ve hâdisemizde Adalet Komisyonuna havale edilmiş olsa idi; 28 nci maddenin 2 nci bendine istinaden İşleri veya diğer bir komisyona kendisine mütalâa serd etmek için, bu komisyondan kanun teklifinin kendisine verilmesini talebedebilir idi.

Muhterem arkadaşlarım, maddeyi bir defa daha okuyalım. 28 nci maddede, kanun tasarısının görüşülmekte olduğu komisyondan talebi değil, Riyasetçe kendisine muhavvel komisyonlardan talebi mevzubahsetmektedir. Şu durum muvacehesinde hâdisemizde bu kanun tasarısı Adalet ve Anayasa komisyonlarına havale edilmiştir. Adalet Komisyonunun vermiş olduğu bir karar hiçbir suretle Anayasa Komisyonunu ilzam etmez ve buna riayetle mecbur kılmaz. Filhakika bu kanun teklifi müzakeresine başlandıktan sonra İçişleri Komisyonunca 28 nci maddenin 2 nci bendine istinaden Adalet Komisyonundan talebedilmiştir. Esasen İçişleri Komisyonunun bu kanun teklifini Adalet Komisyonundan değil, bu kanun teklifini kendisine muhavvel komisyonlardan talebetmesi iktiza ederdi. Halbuki kimden istedi kanun teklifini? Kendilerine muhavvel komisyonlardan birisinden... Bu kanun görüşülmekte iken, talebediyor; Adalet Komisyonundan. Filhakika bendenizin de bulunduğu bu komisyonda bu mesele uzun uzun tartışıldı ve kendi görüşmesini bitirdikten sonra İçişleri Komisyonuna havalesinde mâni bir hal görmedi. Fakat arz ettiğim gibi, kanun teklifi bidayette Riyasetçe yalnız Adalet Komisyonuna değil aynı zamanda Anayasa Komisyonuna da havale edilmiş bulunmakta idi.

Şu durum muvacehesinde İçişleri Komisyonunun, kanunun muhavvel bulunduğu komisyonların her ikisine tezkere yazarak bu kanun teklifinin kendi komisyonunca da görüşülmesinin icabettiğini bildirmesi icabederdi. Ama hâdise böyle cereyan etmedi. Hattâ sadece İçişleri Komisyonunca, Adalet Komisyonunda görüşülmekte bulunduğu bir sırada kanun teklifinin, kendisinin de görüşmesi icabettiğini bildiren bir tezkere geldi. Biraz evvel de arz ettiğim gibi, Adalet Komisyonu müsbet bir karara varmış bulunuyor. Fakat muhavvel bulunan bu komisyon bu yetkiyi Adalet Komisyonunda bulmamıştır. Riyaset Divanı burada eidden hataya düşüyor. Çünkü bu kanun teklifinin daha önce havale edildiği komisyonlara sırasıyle vermesi iktiza eder idi. Ve şu durum muvacehesinde Adalet Komisyonunun İçişleri Komisyonunun talebi muvacehesinde vermiş olduğu bu karar Anayasa Komisyonunu ilzam etmemesi icabettiği mucip sebebine istinadederek bendeniz diyorum ki, pek haklı olarak Anayasa

Komisyonu kendisine daha önce muhavvel bulunan bu kanun teklifinin mücerret Adalet Komisyonunun kararı ile, esasında kendisine muhavvel bulunmayan İçişleri Komisyonuna gönderilmesinin İçtüzük hükümlerine aykırı olduğunu beyanda hakkı vardır.

Muhterem arkadaşlar, hâdisede hakikaten selbî bir ihtilâf mevcuttur. Çünkü sadece kendisine bu kanun teklifi muhavvel komisyonlardan birisi filhal kendisince görüşülmesi sırasında bu kanun teklifinin bir defa da İçişleri Komisyonunda görüşülmesini talebetmiş olması muvacehesinde Anayasa Komisyonunun, bu kanunun kendisine daha önce havale edilmiş olması nazarı itibara alınırsa, Anayasa Komisyonu da bu talebi, — ki, talep de vâkı değildir — Anayasa Komisyonu İçişleri Komisyonunun böyle bir talebini de sevk etmiştir. Bu durum muvacehesinde bu hâdisenin, şu haliyle buraya gelmesinin doğru dahi olmadığına kaaniim. Çünkü daha önce İçişleri Komisyonuna gönderilmeden Adalet Komisyonunda görüşülmesini mütaakıp daha önce muhavvel olması hasabiyle Anayasa Komisyonuna gönderilmesi icabederdi. Riyaset bunda zühul etmiştir. Bu itibarla muhterem arkadaşlar, filhakika bu zühule muttali olan Anayasa Komisyonu, İçişleri Komisyonundan bu kanun teklifini kendisine daha önce havale edilmiş olduğu mucip sebebiyle talebetmiş ve bu arada İçişleri Komisyonunca kendisinde görüşülmesi hakkındaki tezkerenin vârid olup olmadığı hususunu tezekkür etmiş ve vârit görmemiş. Şu halde selbî ihtilâf doğmuş bulunmaktadır. Eğer bidayetten Adalet Komisyonunca görüşülen bu kanun teklifini Anayasa Komisyonuna Riyasetçe havala edilmiş olsaydı, bu ihtilâf daha önce vuku bulacak, bir karara bağlanacak ve 28 nci maddenin 3 ncü fıkrası muktezasınca İçişleri Komisyonuna daha havale edilmeden Anayasa Komisyonunun muarazası sebebiyle selbî bir ihtilâfın mevcudiyeti nazarı itibara alınarak, Heyeti Umumiyyeye getirilmesi iktiza edecekti. Muhterem arkadaşlar, bu kanun teklifini İçişleri Komisyonunda görüşülmesi icabeder mi, etmez mi hususlarında Emin Pak-süt arkadaşımızın beyan ettiği fikir ve düşüncelere aynen iştirak ediyoruz. Çünkü, (A. P. sıralarından «Niçin» sesleri) Müsaade buyurun efendim. Çünkü, seçimlerin sistemine taallük eden bir husus mevzuubahistir. İçişleri Komisyonu ve

İçişleri Bakanlığı hiçbir zaman seçimlerin sistemi ile ilgili değildir. Ve nitekim bu kanun teklifi Riyasete geldiği zaman eğer Riyaset ilgili görmüş olsa idi, nasıl ki, bu kanun teklifi yalnız Adalet Komisyonuna veya yalnız Anayasa Komisyonuna havale edilmedi, aynı zamanda İçişleri Komisyonuna daha evvel havale etmede hiçbir mahzur olmazdı. Bu itibarla İçişleri Komisyonunca tetkiki mucip bir durum mevcut değildir.

Heyeti Umumiyenize gelen bu ihtilâfın, kanun teklifinin İçişleri Komisyonunda görüşülmesine lüzum olmadığı şeklinde tecelli etmesini, İktüzüğün 28 nci maddesi ve diğer maddeleri muvacehesinde zaruri görmekteyim.

Takdir Muhterem Heyetinizindir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Anayasa Komisyonu adına Başkan Burhan Apaydın, buyurun.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI BURHAN APAYDIN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, müzakere konusunun Anayasa Komisyonunun kararı olması dolayısıyla kısa bir mâruzatta bulunmak zaruretini hissetmiş bulunmaktayım.

Arkadaşlarım, meseleyi tamamen İktüzük hükümleri zaviyesinden mütalâa etmek gerektiğine hepimiz kaaniiz. Bu bakımdan münakaşayı daha sâlim ve kısa yoldan neticeye ulaştırmak için müspet yoldan, sadece İktüzük hükümlerine temas etmek suretiyle mâruzatta bulunmak istiyorum. Arkadaşlar her encümen, şüphe yok ki, ancak her hangi bir kanun tasarısı veya teklifini kendi encümüne tetkik ettirmek üzere isteyebilir. Ancak arkadaşlar, bu türlü istemekle, kanun teklif ve tasarılarının encümünde tetkiki uzayabileceğini düşünen kanun vaznı, bunun önüne geçmek düşüncesi ile kanun tasarısı ve tekliflerinin Riyaset tarafından hangi komisyonlara havalesi iktiza ettiği, hangi komisyonların esas komisyon addedilmesi lâzımgeldiği hususlarını tâyin etmek yolunda bir salâhiyet tanımıştır. Bu suretle esas komisyonları belli olan bir çalışma sistemi içerisinde diğer komisyonlar mütalâa için istemek zarureti duyarlarsa; esas komisyondan ayrılmadan bu tasarısı ve teklif yeniden kısa bir müddet zarfında Meclise sevk edilmek durumunda kalacaktır. İktüzük bu maksatla hüküm-

ler sevk etmiş bulunmaktadır. Bunu temin için de mütalâa isteyen komisyonu bir müddetle mukayyet kılmış ve mütalâa istemeye haklı olmakla beraber, kendisine şayet esas komisyonla mutabık kaldığı ahvalde bu teklif, bu tasarısı gönderildiği ahvalde 10 günden fazla kalmıyacağını İktüzük hükümleri sarıh olarak zikretmiş bulunmaktadır. İktüzüğün 36 nci maddesi bu hükmü âmir bulunmaktadır.

Ancak, tasarısı veya teklifi isteyen komisyon, 10 günü aşan bir tetkikata ihtiyaç duyabilir, 10 günlük zamandan daha fazla bir müddete ihtiyaç duyabilir. Bu takdirde, Heyeti Umumiyeye bildirilmek üzere Meclis Başkanlığını derhal haberdar etmesi lâzımgelmektedir. Diğer taraftan kanun tasarısı tekliflerinin havalesi gününden itibaren keza encümenlerde 45 günden fazla durması mümkün değildir. Şayet müddet geçerse yine bunda Yüksek Riyaset marifetiyle Meclise bu durumu bildirmek mecburiyetindedir. Şimdi muhterem arkadaşlarım, Zihni Betil arkadaşımızın kanun teklifi 24 Aralık tarihini taşımaktadır. Bu kanun teklifi üzerinde 1 . 2 . 1964 tarihinde Adalet Komisyonunca bir neticeye varılmış ve İçişleri Komisyonuna gönderilmiştir. Şimdi arkadaşlar, müddet bakımından sadece meseleye temas ediyorum.

İçişleri Komisyonuna gönderildikten sonra İçişleri Komisyona İktüzük hükümleri gereğince tetkik etmek kararı vermiş olduğu ve kendine gönderilmesi hususunda Adalet Komisyonuna kararının bildirilmesine rağmen bu teklifin kendisine gönderilmiş bulunması halinde hemen tetkik etmesi icabederken, on günlük müddeti aşmış bulunmaktadır. Bu kanun teklifi, İçişleri Komisyonuna 7 . 2 . 1964 tarihinde gitmiş, orada kalmış ve 25 . 2 . 1964 tarihinde ancak Anayasa Komisyonunun talebi üzerine komisyonumuza gelmiş bulunmaktadır. Şu hale göre arkadaşlarım, bir kanun teklifi esas olarak tetkiki kendisine havale edilmiş olan bir komisyonun, Anayasa Komisyonunun, Adalet Komisyonundan çıktıktan sonra kendisine havalesi gereken bir kanun teklifini, doğrudan doğruya kendisine gönderilmesini beklerken İçişleri Komisyonu-

na gönderilmesi lâzımgelirdi. Fakat Sayın Adalet Komisyonu her ne suret ve sebep altında olursa olsun - fakat muhakkak ki, hüsnüniyetle - İçişleri Komisyonunun mütalâasının alınması ve ondan sonra Anayasa Komisyonuna gönderilmesi kararını vermiş bulunuyor.

Şimdi arkadaşlarım, bu karar karşısında Anayasa Komisyonu yine İçişleri Komisyonunun mütalâa vermesi gibi bir durumu beklemiş ve fakat arkadaşlar, İctüzük hükümlerine aykırı olarak 10 günlük müddet mürür etmiş, bu daha ileriye gitmiş, nihayet komisyon arkadaşlarımızdan bir sayın arkadaşımız vermiş olduğu bir önerge ile teklifin esas komisyondan Bu talep üzerine Komisyonumuz toplanmış ve Anayasa Komisyonuna gelmesini talebetmiştir. kanun teklifi müzakere edilerek bir karara varılmış bulunmaktadır. Şimdi arkadaşlarım, arz etmiş olduğum şu durum tamamiyle dosya muhteviyatının ifadesinden ve kanun hükümlerine dayanan bir izahattan ibarettir. Demek istiyorum ki, arkadaşlar burada İctüzük hükümlerine aykırı olarak İçişleri Komisyonunda kanun teklifi kalmış bulunmaktadır. Şimdi kanun genel olarak bir ihtiyacı karşılamak maksadını güttüğüne göre, bu ihtiyacı zamanında karşılamak da Meclisimizin vazifesi cümlesindedir. Teşriî fonksiyonun tabii icabındandır. İhtiyaç zamanında karşılanmadıktan sonra kanunun çıkması veyahut o hususun da müzakere edilip şu veya bu şekilde neticeye varılması keyfiyeti, teşriî fonksiyonun çalışma tarz ve gayesine tamamiyle münafi bulunmaktadır. İşte bu gaye altında Komisyonumuz meseleyi tetkik etmiş ve Yüksek Meclise sunmuştur. İşin bu noktasında meseleyi, İçişleri Komisyonu ile Anayasa Komisyonu arasında bir ihtilâf bulunup bulunmama konusu teşkil etmektedir. Bu nokta hakkında da kısaca mâruzatımızı arz etmek isterim.

Arkadaşlar, mesele haklı olarak Riyaset tarafından Meclisinize, Yüksek Meclise bir sunuş olarak getirilmiş bulunmaktadır. İki encümen arasında her hangi bir şekilde ihtilâf vukuu halinde bu mesele Meclis Riyaset Divanında müzakere edilmeksizin İctüzüğün 28 nci maddesinin son fıkrası gereğince Reis tarafından Heyeti Umumiyeye bildirilir. Ve mesele Heyeti Umumiyede müzakere edilerek hallolur. Şimdi, esasında bu meselenin Yüksek Meclisinize getiril-

memesi, doğrudan doğruya kanun teklifinin gündeme alınıp müzakere konusu, yapılması iktiza ederdi. Yalnız Riyaseti, burada meseleyi Meclise bir sunuş olarak sevk eden âmil, İçişleri Komisyonunun, Anayasa Komisyonuna yazdığı yazıdır. Arkadaşlarım, bu yazıda deniyor ki, kendilerine esas komisyon olarak havale edilmemiş bulunmasına ve ancak mütalâa vermek isteyen bir komisyon durumunda bulunmalarına rağmen bir esas komisyonmuş gibi Anayasa Komisyonu dosyayı istediği vakit bu dosya Komisyonumuzda tetkik edilip, kanun teklifi karara bağlandıktan sonra tekrar Komisyonumuza gönderilsin deniyor arkadaşlar. Şimdi, şu durum karşısında İçişleri Komisyonunun bu talebine şeklen Anayasa Komisyonu haklı olarak uymadığı ve İçişleri Komisyonunun talebi her ne kadar usul hükümlerine uygun düşmüyorsa da; bu şekli ihtilâf dolayısıyla Sayın Riyaset meseleyi haklı olarak Yüksek Meclisin itilâma arz etmiş bulunmaktadır. Şimdi arkadaşlar, meselenin bu safahatından sonra durumu kısa yönden şu tarzda halletmek ve neticeye bağlamak zaruretindeyiz.

Arkadaşlarım, bu kanun teklifi İçişleri Komisyonunda görüşülebilir mi, görüşülemez mi? Acaba İçişleri Komisyonunun da bir esas komisyon addedilmesi iktiza eder mi, etmez mi? Arkadaşlarım, kanun tasarı ve tekliflerin Reis tarafından doğrudan doğruya havalesi yapılır. Fakat onun takdirine bırakılmakla beraber, bu takdir kontrolsüz bırakılmamıştır. İctüzük hükümlerine göre, İctüzüğün 67 nci maddesine göre, eğer Reisin bu havaleyi şu veya bu komisyona yapması halinde mebuslardan biri bu havalenin yerinde olmadığına veya eksik yapıldığına kanaat getirmişse, buna celse başında itiraz etmesi, yani havalesi ilân edildiği tarihte, ya komisyondan yahut da havalenin Meclise bildirildiği anda celse başında söz almış buna itirazını bildirmesi lâzımgelirdi. Arkadaşlarım, bugünkü komumuzda, İçişleri Komisyonuna havaleyi gerektirir mi gerektirmez mi, yolunda her hangi bir meselenin ne münakaşası ve ne de karara bağlanması iktiza etmektedir. Çünkü, havale anında gerekli itiraz yapılmamıştır. Ancak, teklif Meclise gelip esas hakkında müzakereye geçildiği anda İçişleri Komisyonu vazifeli görülebilir. Diyebilir ki, İçişleri Komisyonu bu meseleyi tetkik etsin veya her hangi bir komisyon tetkik etsin. Bu itibarla meselenin, İçişleri Komisyonuna gön-

derilip gönderilmeme bakımından ayrıca bir karara bağlanmaması iktiza ederdi. Diğer taraftan Anayasa Komisyonunun vermiş olduğu karar, Riyasetin kendine kanun teklifinin havalesi gereğince. Ve İçtüzük hükümlerine uygundur. Şimdi arkadaşlarım, Anayasa Komisyonundan beklenebilir mi idi ki, bu karar verildikten sonra meseleyi İçişleri Komisyonu da görüşsün, karara varılsın diye?. Anayasa Komisyonu bir karara varmış bulursa idi. İşte arkadaşlar mesele nin İçişleri Komisyonunda görüşülmesi doğru veya yanlış, ayrı mesele, fakat Anayasa Komisyonumuz bu usul hükümleri dışında, tamamen usul hükümlerine aykırı hareket eder bir vaziyete düşerdi. Şimdi Anayasa Komisyonunun durumu hakkında ve takibettiği usul hakkında, ancak usule uygundur, şeklinde bir vaziyetin mütalâa edilmesi lâzımgelmektedir. İçişleri Komisyonunun talebi ise, usule aykırıdır arkadaşlarım. Şu bakımdan aykırıdır; kendisi Adalet Komisyonundan istemiş. Anayasa Komisyonundan ayrıca talepte bulunmuyor. Yani size mütalâa verilmek üzere bu kanun teklifini bana gönderiniz şeklinde bir kararı yok arkadaşlarım. Ancak, diyor ki, siz karar verin, sonra bana gönderin. Arz ettiğim gibi, İçişleri Komisyonunun şu talebi usul hükümlerine tamamiyle aykırı bulunması yönünden, Anayasa Komisyonunun varmış olduğu karar ve Riyaset tarafından Meclise sunulmuş olan şekliyle, bildirilmiş olan şekliyle tamamen İçtüzük hükümlerine uygun bulunmaktadır. Meselenin Yüksek Heyetinizce bu tarzda bir hal sonucuna varmasına karar vermesini istirham ederim. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Arkadaşlar, iki kifayet takriri gelmiştir, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Vaziyet vuzuha kavuşmuştur, müzakerenin kifayeti için reye konmasını arz ve teklif ederim.

Kütahya
Rauf Kıray

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına
Müzakerenin kifayetini arz ederim.

Amasya
Reşat Arpacıoğlu

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)
— Söz istiyorum...

BAŞKAN — Kifayetin aleyhinde buyurun...
SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)
— Hayır efendim, kifayetin aleyhinde değil, daha evvel söz istemişim.

BAŞKAN — Efendim kifayet önermeleri geldi. Daha evvel 6 arkadaş konuştu. Onun için kifayet önermelerini oylıyacağım. Eğer kifayet aleyhinde konuşacaksanız, buyurun.

— Kifayet aleyhinde konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurun.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak)
— Muhterem arkadaşlarım, okunmuş bulunan kifayet önermelerini kabul etmemek icabetmektedir. Zira, herşeyden önce, müzakerenin, kanaatime göre, içtüzüğün 90 nci maddesinde ifadesini bulan şu hükme göre cereyan etmesi iktiza ederdi. Maddeyi okuyorum :

«Reis, meseleler müzakere edilir ve reye konurken leh ve aleyhte asla reyini izhar etmez.»

Üçüncü bendi :

«Bir müzakereye katılmak isterse Reislik mevkiini diğer bir Reise bırakarak hitabet kürsüsüne iner...»

Halbuki yine İçtüzüğün 66 nci ve 67 nci maddelerinde, Meclise verilen teklif veya lâyhaları, Reise gelen lâyiha veya teklifleri ait olduğu encüme havale eder, hükmü vardır.

(Kifayetin aleyhinde konuş. Bu usul meselesi sesleri)

Kifayetin aleyhinde konuşuyorum ve durumu izah ediyorum. Şimdi, burada her ne kadar bu meselenin İçişleri Komisyonunda görüşülüp görüşülmiyeceği hususundaki Anayasa Komisyonunun vermiş olduğu rapor müzakere ediliyor ise de; haddizatında bu tasarıyı bu iki komisyona havale eden Riyasetin, Reisin havale etmiş olduğu komisyonların asli komisyon olmadığı veya en az diğer iki komisyon kadar İçişleri Komisyonunda da müzakere edilmesi icabettiği hususunda burada müzakereler cereyan etti. Bu müzakereler sırasında reyini bida yetten izhar etmiş bulunan ve bu izhar reyini de Anayasa ve Adalet Komisyonu olarak tasarı dosyası üzerinde dercetmiş bulunan Riyasetin bu müzakereler sırasında Riyaset kürsüsünü işgal etmesi takdir edersiniz ki tarafsızlık ile kabili telif olamayacağı gibi müzakerelerin selâmeti bakımından ve bînetice bu mesele hakkında-

ki fikirlerin tamamen aydınlatılması bakımından verilen kifayetin hakikat halde meselelerin lâıyık veçhile aydınlatılmadığı konusunda bir delil olması icabeder, kifayetin kabul edilmemesi icabeder. Zira biraz önce konuşan Anayasa Komisyonu Başkanı arkadaşımız meseleyi vaz'ederken maalesef İctüzük hükümlerinin sarıh ahkâmını bilerek veya bilmiyerek, isteyerek veya istemiyerek yanlış bir şekilde yorumlamıştır. Çünkü, beyanında 36 ncı maddenin son bendinde, bir komisyona havale edilen meselenin 10 gün zarfında intacedilmesi lâzımgelir, noktasını beyan ettikleri sırada dediler ki; 10 gün geçtiği için, biz bunu geri aldık.» Halbuki 36 ncı maddenin... (Kifayet aleyhinde konuşsun, sesleri)

BAŞKAN — Sayın Müftüoğlu; kifayet aleyhinde lütfen.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Muhterem Başkan, ne noktada kifayetin aleyhinde olabileceğimi izah etmezsem, eğer kifayet aleyhinde konuşmak sadece ve munhasıran, ben burada kifayet istemiyorum, müzakere kâfi değildir, sözlerinden ibaret ise o zaman bizim konuşmamıza lüzum yok. Yok şayet kifayetin aleyhinde konuşmak hâlen o mesele hakkında konuşulması icabeden noktaların konuşulmadığını, birtakım usulî hatalar yapıldığını, o usulî hataların tavzihi ve tashihine imkân verilmesi için müzakerelerin devam etmesi noktasında ise, müsaade edin de bendeniz konuşma devam edeyim.

BAŞKAN — Hangi noktaların tavazzuh etmediğine dair konuşun.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Arz edeceğim Reis Beyefendi.

İkinci nokta olarak dedim ki; Sayın Anayasa Komisyonu Başkanı, buraya gelip 36 ncı maddenin son bendinde şu ifadesini bulan hükmü yanlış tefsir ettiler. Deniyor ki; «Bir encümen tarafından diğerine muhavvel bir mesele on gün zarfında görüşülmez ve kabul edilmezse esbabı mucibesinin bildirilmesi muktazidir. Sayın Anayasa Komisyonu Başkanının dedikleri gibi, İçişleri Komisyonu esasen on gün zarfında müzakere edip intacetmediği için biz geri istemiştik. Esasen bu hükmü tatbik etmek için bir komisyonun diğer komisyona, kendisinin havale etmesi lâzımdır. Şöyle ki, Maliye Komisyonunda-

ki arkadaşlar hatırlıyacaktırlar, bir mesele hakkında, kira kanunu tasarısı müzakere edilirken bir noktanın tavzihinde müşkülât çekilmişti. Mesele Anayasa komisyonuna havale edilmiştir. Yani (Gürültüler) Müsaade edin.. bizler, yani (Orta sıralardan, kifayetin aleyhinde konuşun sesleri...)

BAŞKAN — Konuşmanızı lütfen kifayete hasrediniz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Siz ne dersiniz deyiniz, Reis beni buradan indirineye kadar konuşacağım ve fikirlerimin müdafaasını yapacağım. Eğer bir tasarıyı tetkik eden komisyon, bu tasarı hakkında bâzı aydınlatılması icabeden noktalarda, diğer bir komisyona havale ederse, o zaman 36 ncı maddenin fıkrasındaki on günlük müddet işler. Fakat bu meseledeki durum böyle değildir. Bu meseledeki durum, İctüzüğün 28 ncı maddesinin 3 neü bendine girmektedir.. (Gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Müftüoğlu, esasa girmeyin, kifayetin aleyhinde konuşun.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Bunu böyle söylemezsem, nasıl izah edeceğim. (Ortadan gürültüler)

BAŞKAN — Bitti mi? (Gürültüler, böyle usul olmaz, sesleri)

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Hayır efendim, meseleyi peşinen iki noktada vaz'ettim. Kifayetin aleyhinde konuşurken dedim ki, kifayetin iki noktadan kabul edilmemesi lâzımdır.

Birinci nokta, şu âna kadar devam eden müzakereler usulsüzdür. İkinci nokta esasa mütaalliktir. (Gürültüler) Usule müteallik maddeleri izah etmeme müsaade etmiyorsunuz ki... (C. H. P. sıralarından gürültüler)

BAŞKAN — Sayın Müftüoğlu bir dakika beni dinleyin. Esas hakkında beyanda bulunacak değilsiniz. Altı arkadaş konuştu, «mesele tavazzuh etti» deniyor. Sizce hangi nokta tavazzuh etmedi ise bunu söyleyiniz. Yoksa esas hakkında fikrinizi beyan etmeyiniz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Tamam Reis Bey, aynı fikirdeyiz.

BAŞKAN — Tamam, aynı fikirdeyiz diyorsunuz ama, esas hakkında konuşuyorsunuz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Bendeniz diyorum ki, iki noktaya munhasır-

dur. Birisi müzakerelerin usulüne; birisi de, esasa munhasır.

Usule munhasır kısmı iki noktada topladım ve izah ettim. (Gürültüler ve müdahaleler) Müdahale ediyorlar, siz beni değil, onları susturmanız icabeder.

BAŞKAN — Siz dediniz ki, esas tavazzuh etmedi. Mesele anlaşıldı, iki noktada kifayetini aleyhindediniz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Tamam.. Bir üçüncü nokta da şudur.

BAŞKAN — Kısa olsun, lütfen.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Kısa olacak.

Bu tasarıyı İşleri Komisyonu Adalet Komisyonundan istiyor ve Adalet Komisyonu İşleri Komisyonuna gönderiyor. Orada bir müddet kalıyor.

BAŞKAN — Şimdi esası anlatmaymız. Bunlar konuşuldu.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Bir dakika sabrediniz, izah edeyim, Reis Bey.

RUHİ SOYER (Niğde) — Bunlar izah edildi, söylendi.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Zatiâliniz mi Reissiniz, Rubi Bey?

BAŞKAN — Sayın Rubi Soyer, müdahale etmeyiniz, oradan. Müftüoğlu lütfen kısaca.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Sözüm kesilince mecburen uzatıyorum.

BAŞKAN — Siz de esasa girmeyiniz ve onlara cevap vermeyiniz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Onlar da bana cevap vermesinler, Reis Bey.

BAŞKAN — Esasa girmeden konuşursanız müdahale olmaz. Buyurun, efendim.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — İşleri Komisyonu Başkanı olan zat; İkinci Başkanı olacak zannediyorum. İşleri Komisyonunda bu mesele tezekkür edilmediği halde Anayasa Komisyonundan gelen yazıya cevaben diyor ki, «Anayasa Komisyonunun talebi uygun görülerek iade edildi» Şimdi ben soruyorum. İşleri Komisyonu toplanıp bir karar vermediği halde bu zat nasıl oluyor da kendi şahsi yetkisine dayanarak bunu re'sen Anayasa Komisyonuna gönderiyor. Bu mesele hakkında Riyaset Divanı her hangi bir harekette bulunmuş mudur? Üçüncü usulsüzlük bu.

Gelelim son noktaya: Malûmuâliniz İctüzüğe göre komisyonların kuruluşunda üç esas alınmıştır. Bunlardan birincisi Millet Meclisi vazifelerine mütenazır komisyonlar, ve bakanlıklara mütenazır komisyonlardır. Uzun boylu tafsile girmeden (C. II. P. si sıralarından «Gir gir» sesleri) önce siz müsaade verirseniz, beyefendi..

Netice itibariyle komisyonlarla alâkalı İctüzüğün 22 nei maddesinin son bendinde şu hüküm vardır. «Yukardaki encümenlerle karşılanmayan dairelerle alâkalı lâyiha ve teklifler, malî işlerden iseler, Bütçe ve Maliye encümenlerinde...»

BAŞKAN — Yine esasa giriyorsunuz, Müftüoğlu. Bunun kifayetle hiçbir alâkası yok.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Reis Bey, zaten iki mesele kaldı.

BAŞKAN — İki mesele kaldı diyorsunuz ama biz de, esasa girmeden meseleyi izah edin, dedik.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Şimdi bütün bu meselelere rağmen şu mesele aydınlanmamıştır. İctüzüğün 22 nei maddesinin son bendinde ifadesini bulan sarîh hüküm... (Ortadan gürültüler) Beyefendi çok komik oluyorsunuz, taklidetmiyelim.

MEHMET GÖKER (Kayseri) — Sen daha komik oluyorsun.

BAŞKAN — Sayın Göker, müdahale etmeyiniz.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Son fıkrasındaki şu hüküm burada şerh edilmiş, mesele aydınlanmamıştır. Şimdi, İctüzüğün 22 nei maddesinde bu meselenin sarîh olarak Dahiliye Encümeninde görüşüleceğine dair bir hüküm varken nasıl olur da bir Anayasa Komisyonunun...

BAŞKAN — Kifayet hakkında konuşun. Bunlar esasa taallük ediyor. (Orta sıralardan, gürültüler) Müsaade edin. Sözüünüzü keseceğim. Bunlar İctüzüğün sarîh hükümleri, esasa taallük ediyor.

SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Devamla) — Sarîh hükümler olmasına rağmen mesele aydınlanmamış, başka meceralara sürüklenmiş. Binaenaleyh, müzakere kâfi değildir, daha müzakereler devam etsin, hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Kifayet takvirlerini okumuş bulunuyoruz, müzakerelerin kifayetini kabul edenler... Etmeyenler... Müsaade buyurun, saymak lâ-

zungeliyor. Kifayeti kabul edenler... Kabul etmiyenler... Arkadaşlar, 126 reyeye karşı 145 oyla kifayet tavrırleri kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, iki tavrır daha vardır, onları da okutuyorum.

Başkanlık makamına

Zihni Betil ve 25 arkadaşının kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna havale edilmesi İctüzüğün hükmü icabıdır.

Esasen aynı mahiyetteki diğer kanun teklifleri de halen İçişleri Komisyonundadır.

Binaenaleyh bu kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna havalesini arz ve teklif ederim.

Balıkesir
Cihat Bilgehan

Başkanlığa

Kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna havalesine lüzum olmadığının oya vaz'ım arz ederim.

Konya
Fakih Özfakih

BASKAN — Arkadaşlar, komisyon mazbatasına aykırı olan Cihat Bilgehan arkadaşımızın tavrırıdır. O tavrırı, yani komisyon teklifinin İçişleri Komisyonuna havalesini arzu edenlerin teklifini oyhyacağım. Bu hususta 17 arkadaşımız bu tavrırlerin oylanmasını, açık olarak ve bir zarf içinde yapılmasını teklif etmektedirler. İctüzük hükümlerine göre oylanmayı bu şekilde yapacağız. Zarflar dağılsın, efendim. (C. H. P. si sıralarından «tavrır okunsun» sesleri) O tavrırı okutalım :

Millet Meclisi Başkanlığına

Cihat Bilgehan tarafından verilen önergenin açık oya sunulmasını ve oyların zarf içinde verilmesini arz ederiz.

Konya	Çorum
Faruk Sükan	İhsan Tombuş
Balıkesir	İsparta
Cihat Turgut	A. İhsan Balın
Erzurum	Kayseri
Turhan Bilgin	Abdülhalim Aras

Balıkesir	Amasya
Gökhan Evliyaoglu	Nevzat Şener
Balıkesir	Amasya
M. Ş. Çavdaroglu	İsmail Sarıgöz
Edirne	Yozgat
Nazmi Özoğul	Turgut Nizamoglu

Samsun

Osman Şahinoğlu

Maras

Adnan Karaküçük

Maras

Kemal Bağcıoğlu

Kocaeli

Hâldan Kısayol

BASKAN — Muhterem arkadaşlar; yanında matbu oy pusulası olmiyan arkadaşlar beyaz kâğıda oylarının mahiyetini işaret edecek. İntihap dairelerini göstermek şartıyla imzalıyarak oy sepetine atabilirler ve bu vaziyette olan arkadaşlar isimlerini Divan Kâtiplerine kaydettireceklerdir. Şimdi hangi intihap dairesinden başlanacağına dair kura çekiyorum.

Kars.

Matbu oy pusulası yanında olmiyanlar beyaz kâğıda ismini, intihap dairesini yazar ve oyunun ne merkezde olduğunu; kabul, reddoldüğünü tasrih ederek, imzasını atacaktır ve ismini Divan Kâtiplerine kaydettirecektir, muteber olabilmesi için.

Cihat Bilgehan arkadaşımızın tavrırını kabul edenler beyaz oy kullanacak, reddedenler kırmızı oy kullanacaktır.

(Kars milletvekillerinden başlanarak isimler okunmak suretiyle oylar toplandı.)

BASKAN — Oyunu kullanmiyan arkadaşımız var mı?. Yok. Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Gündemin diğer maddelerine devam ediyoruz.

3. — *Hariçte çalışan işçilere mesken kredisi fonu tesisi hakkındaki kanun tasarısının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (1/606, 3/836)*

BASKAN — Tezkerayı okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

11 . 12 . 1963 tarihli ve 71 - 2110/5396 sayılı yazımızla sunulmuş bulunan «Hariçte çalışan işçilere mesken kredisi fonu tesisi hakkında kanun tasarısı» nin geriverilmesini rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

BASKAN — Geriverilecektir. Bilgilerinize sunulur.

4. — «Motorlu Kara Taşıtları Vergisi Kanununun II sayılı tarifesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» nin geri gönderilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (1/631, 3/838)

BAŞKAN — Tezkereyi okutuyorum :

Millet Meclisi Başkanlığına

16 . 1 . 1964 tarihli ve 168 sayılı yazımızla sunulmuş bulunan «Motorlu Kara Taşıtları Vergisi Kanununun II sayılı Tarifesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» nın geri gönderilmesini rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

BAŞKAN — Bu tasarı gündemde olduğu için oyunuzla sunuyorum. Geriverilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, yoklama ve nısapların tesbiti yönünden İktüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararı.*

BAŞKAN — Apaydın'ın önergesi ile Başkanlık Divanının kararını okutuyorum :

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Öteden beri devam edegelen İktüzük tatbikatında yanlış bir yorum, son günlerde Parlâmentonun çalışmalarını ciddi bir surette aksatma istikametini takibetmektedir.

Müzakereler esnasında beş üyenin yağa kalkması veya müşterek bir takrir vererek çoğunluğun kalmadığı beyanında bulunması üzerine yoklamaya geçilmekte ve neticede ya inikadın bir saat sonraya bırakılması veya ertesi inikat için Meclisin muayyen günde toplanılmasına karar verilmektedir. Bu hal ise, Meclisin gündemindeki hususları görüşmesine önemli bir mâni teşkil etmektedir.

Parlâmento hukukunda şüphe yok ki, örf ve âdetin yeri ve değeri vardır. Fakat örf ve âdet hiçbir suretle yazılı kaideye veya hükme aykırı olamaz.

Yoklama mevzuunda Başkanlık Divanlarıncâ İktüzük kaidelerine aykırı düşen bir tatbikata uyularak hareket edilmektedir. Parlâmentonun tezahür eden hâdiseler muvacehesinde istikrarlı olması gereken faaliyetlerini aksama tehlikesinden korumak için şimdiki kadarki tatbikatın terk edilerek İktüzük hükümlerinin bîhakkın yerine getirilmesine şiddetle zaruret vardır. Bu maksatla Yüksek Riyaset Divanının konuyu müzakere ederek sarîh bir karara varmasının faydalı olacağı mülâhazasıyla, müzake-

reler başladıktan sonra beş üyenin ayağa kalkması veya talebetmesi neticesinde yoklamaya gitmemesi gerektiği yolundaki kanaatimin mucip sebeplerini aşağıdaki şekilde arz ediyorum.

1. İktüzüğün (inikatlar) başlığını taşıyan yedinci babının 81 nci maddesinin ilgili fıkralarına göre :

«Mürettep olan âzanın yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz.

Nısap hususunda tereddüt hâsıl olur, yahut âzadan beşi şifâhen veya takriren nısap bulunmadığını beyan ederlerse yoklama yapılır.

Nısap yoksa Reis müzakereye başlanamıyacağını söyleyerek veya bilâhara nısap hâsıl olacağı muhtemel ise inikadı bir saat sonraya tâlik ederek Meclisi kapar.

Meclis o gün açılmadığı takdirde, ertesi inikat için muayyen olan günde yine o ruzname ile toplanır.»

Demek oluyor ki :

a) Müzakerelere başlarken nısapın tesbiti için yoklama mecburiyeti yoktur.

b) Ancak iki halde yoklama yapılır :

1. Riyaset Divanıncâ tereddüt hâsıl olursa;
2. Âzadan beşi şifâhen veya tahriren nısap bulunmadığını beyan ederlerse.

İktüzüğün sarîh hükmü karşısında, müzakereye başlandıktan sonra; hiçbir sebep veya bahane ile, yoklama cihetine gidilemez.

II - Beş âzanın ayağa kalkması hali reylerin istihsali sırasında ve ancak reylerin sayılması ve takdiri hususuna taallük etmek üzere, hazır olan âzanın ayağa kalkması suretiyle reylerin sayılması ve takdiri durumuna taallük eder.

İktüzüğün (Reylerin istihsali) başlığını taşıyan onikinci babının 134 nci maddesinin ilgili hükümleri şöyledir :

«İşari reyleri Reisle kâtipler müttefikan saymak ve takdir etmekle mükelleftirler.

Binaenaleyh, el kaldırmak suretiyle rey istihsalinin neticesinde ittifak edemezler veyahut ekseriyetin husulünde şüpheye düşerler veya âzadan beşi ayağa kalkıp bunu isterlerse ayağa kalkmak usulüne müracaat olunur.

Bunda da ittifak etmezler veyahut yine şüpheleri baki kalırsa açık reye müracaat olunur.»

Demek oluyor ki :

1. Reisle kâtipleri işari reyleri müttefikan sayıp takdir ederlerken ittifak edemezler veya

ekseriyetin (leh) te ya da (aleyh) te olduğu hususunda şüpheye düşerlerse ayağa kalkma usulüne başvurarak reyleri saymak ve takdir etmek cihetine giderler.

2. Bu şekilde şüpheli bir durumun müsaade edildiği ahvalde, beş âza ayağa kalkar ve reylerin ayakta sayılıp takdir edilmesi talebinde bulunurlar ise, Riyaset başkaca bir karara lüzum kalmaksızın ayağa kalkmak usulüne başvurur ve reyleri sayıp takdir eder.

3. Bu halde dahi ittifak edilmez veya şüphe hali devam ederse, beş üyenin ayağa kalkması hareketinin neticesi yoklamaya başvurmak değil, açık oya müracaattır.

Binaenaleyh, rey istihsalı anında dahi, beş üyenin ayağa kalkmasının kesin sonucu açık oylamaya gitmektir.

III - Rey istihsalı yolu ile karara gidilmesi hallerinde ekseriyet aranması ile ilgili âmir hükümlere gelince :

1. Anayasa bakımından : Anayasanın 86 ncı maddesi Meclislerin toplantısı için aranan üye sayısı ile karar ittihazi için aranan üye sayısı arasında bir tefrik yapmıştır. Madde şöyle der : «Her Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve Anayasada başka hüküm yoksa, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar verir.»

Bu hüküm muvacehesinde varılacak sonuç şudur :

a) Millet Meclisi veya Senatonun müzakereye başlayabilmesi için, toplanma nısbı, üye tamsayısının yarısından bir fazlasıdır. Yoklama yapılması halinde, üye tamsayısının yarısından bir fazlasının bulunması anlaşılırsa Meclis toplanmış addedilmez ve binnetice müzakereye başlıyamaz. Bu takdirde ya inikat bir saat sonraya veya muayyen bir güne aynı ruznameyi görüşmek üzere tâlik olunur.

b) Meclis toplanıp müzakereye başlandıktan sonra, karar verilmesi anında toplantıda hazır bulunanların yarısından bir fazlasının kararı aranır. Yani, kararın tesbiti için rey istihsalindeki ekseriyet, hazır olanların yarısından bir fazlasıdır. Bunu da tesbitte ittifak edilemez veya şüpheye düşülür veyahut âzadan beşi ayağa kalkarsa İktüzüğün 134 ncü maddesi hükmüne ayağa kalkma usulüne başvurulur ve bu halde dahi netice alınmaz ise açık oya gidilir.

c) Anayasanın toplanma ve karar nısbı için ayrı hükümler şart koştuğu haller, istisna teşkil eder.

2. İktüzük bakımından : Anayasanın 86 ncı maddesi İktüzüğün 144 ncü maddesinin birinci fıkrası hükmüne mütenazırdır. İktüzük hükmü şöyledir :

«Bütün müzakereler, üçte iki ekseriyet meşrut olmıyan hususlarda hazır bulunan âzanın mutlak ekseriyetiyle kararlaştırılır.»

İktüzük 81 ncı maddesinde müzakere nısbını nasıl tâyin etmiş ise, 144 ncü maddesinde de karar nısbını tâyin eylemiştir. Buna göre :

a) Prensibolarak, müzakereler başladıktan sonra kararlar hazır bulunan âzanın ekseriyetiyle verilir. Rey istihsalinin ne suretle olacağı İktüzüğün 134 ncü maddesinde tâyin edilmiştir.

b) Karar için mürettep âzanın (Üye tamsayısının) üçte iki ekseriyeti aranan haller istisna teşkil eder.

Bu arada bir hususu belirtmek isterim :

Toplantı için üye tamsayısının salt çoğunluğu aranan hallerde icabederse, yoklama müzakereye başlanılmadan yapılır.

Karar için üye tamsayısının salt çoğunluğu aranan hallerde ise, yoklama yapılmaz. Sadece üye tamsayısının salt çoğunluğu aranıldığı hallerde, (Huzuru muktazi âzanın mevcudiyetini Reis ve kâtipler müşahede ederler.) - İktüzük madde 144, fıkra 3 -

Şayet, (... mesele reye konurken mevcut âzanın adedini tahkik hususunda reis ve kâtipler ittihadedemezlerse yoklama yapılır.) - İktüzük madde 144, fıkra 4 - Aynı maddeye göre, mesele sürüncemede bırakılmamak için, ertesi celsede rey verenlerin adedi ne olursa olsun netice mu-teberdir.

Yalnız burada da önemli olan cihet şudur : İktüzüğün 144 ncü maddesinin 5 ncı fıkrası, «müzakere edilen maddenin kararı ertesi celseye bırakılır.» demek suretiyle nısb bulunmaması sonucunun toplantıya nihayet vermek olmadığını, ancak o maddenin kararının gelecek celseye bırakılarak müzakereye devamının gerektiği mânasını tazammun etmektedir. Yani karar anında yoklama, üçte iki ekseriyetin «Huzuru muktazi» olduğu ahvalde yapılabilir. Salt çoğunluk yok ise, maddenin kararı ertesi celseye bırakılır. Fakat o günkü celseye hitam

verilmez. İnikat devam eder, müzakereler kesilmez.

Görülüyor ki, karar nı sabı için aranan ekseriyetin varlığı veya yokluğu meselesi dahi, âzadan beşinin isteği gibi bir hale terk edilmemiş, Reis veya kâtiplerin ittifak edip etmemeleri vaziyetine bırakılarak yoklamaya gidilip gidilmemesi ve neticeleri sarih bir hükme bağlanmıştır.

Saygılarımla arz eder, Yüksek Riyaset Divanınca müstaeelen karar ittihazını rica ederim.

Ankara

Burhan Apaydın

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Riyaset Divanı kararını da okutalım da, ondan sonra...

Başkanlık Divanı Kararı

Karar No. : 74 Kabul tarihi : 12 . 2 . 1964

Millet meclisi Başkanlık Divanı, 12 Şubat 1964 Çarşamba günü saat 10 da Başkan Fuad Sirmen'in Başkanlığında (Başkanvekili Ferruh Bozbeyli, Mekki Keskin; Divan Kâtibi Nurettin Akyurt, Mithat Şükrü Çavdaroğlu, İsmet Kapısız, Süreyya Öner, Nevzat Şener; İdare Âmiri Muslih Görentaş, İbrahim Sıtkı Hatipoğlu, Hüseyin Özalp hazır oldukları halde) toplanmış ve Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın yoklama ve nı sabıların tesbiti yönünden bugüne kadar vâkı İetüzük tatbikatı ile ilgili 28.1.1964 tarihli önergesi münasebetiyle :

«A) 1. Müzakerelere başlarken nı sabın tesbiti için yoklama mecburiyetinin bulunmadığının ;

2. Ancak iki halde yoklama yapılacağı, bu hallerin de,

a) Riyaset Divanınca tereddüt hâsıl olduğu hal,

b) Âzadan beşi tarafından şifahen veya tahminen nı sabı bulunmadığının beyan edildiği hal,

Olduğunun İetüzüğün 81 ne maddesinin sarahati muvacehesinde yeni bir karar mevzuu olamayacağı ;

B) Anayasanın 86 ne maddesinde bahsedilen toplantı nı sabı: Birleşimi açarken veya birleşim devam ederken rey istihşâlini gerektiren durumlarda, Riyasetin tereddüdü veya âzadan

beş kişinin yoklama istemi üzerine aranacağı, bunların dışında aranmayacağı,

Nı sabın arandığı yerlerde nı sabın olmadığı tesbit edilirse, birleşime devam edilemeyeceği.

Hususlarını (74) numaralı karar olarak kabul etmiştir.

Başkan	Başkanvekili
B) bendinin son fıkrasına muhalifim	Muhalifim muhalefet serhim ilişiktir
Fuad Sirmen	Ferruh Bozbeyli
Başkanvekili	Kâtip
Mekki Keskin	Nurettin Akyurt
Kâtip	Kâtip
Muhalefet serhim ilişiktir	İsmet Kapısız
M. Şükrü Çavdaroğlu	
Kâtip	Kâtip
Süreyya Öner	Muhalefet serhim ilişiktir
	Nevzat Şener
İdare Âmiri	İdare Âmiri
Muslih Görentaş	İ. Sıtkı Hatipoğlu
İdare Âmiri	
Hüseyin Özalp	

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN — Muhalefet serhleri var onları da okutalım.

B bendine muhalifiz zira :

1. Anayasanın 86 ne maddesi Meclislerde nı sabı mevzuunu halletmiştir. 86 ne maddede Meclislerin nasıl toplanacağı tasrih edilmiştir. Buradaki (Salt çoğunlukla toplanır.) ibaresi, toplantının sadece toplantının başlangıcı yani açılması anındaki nı sabı olarak düşünülemez. Asıl olan toplantıda bulunan üyelerin, toplantıda hazır bulunmalarıdır. Mez kûr madde, toplantıyı hukukî bir deyim olarak almıştır. Toplantı ibaresinde bizatihi süreklilik vardır. Bu süreklilik de Reisin toplantıyı kapadığını bildirmesi anına kadar devam eder.

2. Üyelerin salt çoğunluğu ile toplanan Meclislerin üyelerinin sadece Meclisin toplantı anında bulunması icabedeceği bilâhara toplantıda bulunmasına lüzum olmayacağı kaidesinin bu maddede yer aldığı mânasını istihraça imkân yoktur.

Nitekim, 86 ne madde; hukukî bir deyim olan toplantıların hangi nı sabı ile olacağı keyfiyetinin tesbitinden sonra toplantıda bulunarak nı sabı te-

min eden üyelerin salt çoğunluğu ile karar vereceğini de tesbit etmiştir.

3. 86 nci maddeyi bu mânada ve küll halinde mâna ifade eder kabul etmemek için hiçbir dayanak yoktur. 86 nci maddede sadece toplandı ve karar nısbatından bahsedildiğini müzakere nısbatından bahsedilmemekte olduğunu kabule imkân yoktur.

Bu madde muhtevasında ifade edildiği gibi müzakere nısbatı da yer almıştır.

Esasen Anayasanın diğer maddelerinde Meclislerin müzakere nısbatı, başkaca bir hükme bağlanmadığı gibi müzakere nısbatından da söz edilmiştir.

Bu da 86 nci maddenin mâna ve medlûlünde müzakere nısbatının dahi mündemîç olduğunu göstermektedir.

86 nci maddenin, mânasını zorlayarak bu maddede müzakere nısbatı yer almamıştır; şeklinde bir neticeye ulaşmanın hukukîliği ileri sürülemez.

Kâtip Nevzat Şener Kâtip M. Şükri Çavdaroğlu

İdare Âmiri
Hüseyin Özalp

Ferruh Bozbeyli'nin muhalefeti

B ile gösterilen karara muhalifim. Şöyleki: Anayasanın 86 nci maddesi, her türlü tereddüt ve şüpheden uzak bir açıklıkla :

«Her Meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır.» hükmünü vaz'etmiştir.

Bu hüküm, müzakere nısbatını fâyin etmektedir.

Müzakere: Gösterilen nısbat içinde, bir topluluğun Birleşimin başından nihayetine kadar güzeran eden zaman içinde, konuşma, oylama ve İcütüzüğün gösterdiği teknil muamelâta şâmil faaliyetidir.

Bu sebeple, nısbatın mevcudolup olmadığı, kararda beyan edildiği gibi (Birleşimi açarken veya rey istihsali sırasında) değil, müzakerenin her safhasında, aranmalıdır.

Yani Riyasetin tereddüdü veya beş üyenin yoklama isteği, Birleşimin hangi safhasında olursa, olsun yoklama yapılarak nısbat aranır. Nısbat, yoksa birleşime devam edilmez.

Başkanvekili
Ferruh Bozbeyli

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bağcıoğlu.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maraş) — Çok kıymetli arkadaşlarım, bu mesele hakkında fikir ve kanaatlerimizi söylemeden evvel usul hakkındaki mâruzatımı arz edeceğim.

Şimdi, gündemin «Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları» kısmının 1 numaralı «Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının kanun teklifi meselesini müzakere ettik ve oyladık. Bu mesele bitirilmeden, yani gündemin Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları hususundaki kısmının 1 numaralı olan işini bitirmeden bir başka işe geçmenin ne kadar usulsüz ve ne kadar yolsuz olduğunu izaha dahi lüzum yoktur. Bir defa bu bakımdan Başkanlık Divanının tutumu yanlıştır. Bir defa bu birinci meseleyi bitiririz. Bir kanun tasarısının müzakeresinde o kanun tasarısının müzakeresini bitirmeden bir diğerine geçebiliyor muyuz? Hatırlarsanız arkadaşlar, böyle bir mesele, yine bahis mevzuu olmuştu, yine bendeniz çıkıp, mâruzatta bulunmuşum, Yüksek Heyetiniz kabul etmişti. 2 nci meseleye geçmemiştik. Şimdi, Başkanlık Divanı, âdeta kendisini bir şey tazvik ediyor-muşcasına bir meseleyi bitirmeden diğerine geçmeye zorlamaktadır. Usulsüzlük buradadır. Saniyen, şimdi müzakereye başlandığında, Başkanlık Divanı tarafından okunan tezkere-lerden de anlıyoruz, Burhan Apaydın arkadaşımızın toplantıların yeter sayısı, 5 kişinin ayağa kalkması ile yoklama yapıp yapılmıyacağı hususlarını da kapsıyan yoklama ve nısbat mevzuları hakkında kıymetli arkadaşımız Burhan Apaydın'ın bir İcütüzük tadil teklifi vardır. Tadil teklifi, şimdi Meclise riyaset eden Meclis Başkanı Sayın Fuad Sirmen tarafından Anayasa Komisyonuna havale edilmiş. Anayasa Komisyonunda böyle bir mesele hakkındaki evrak dururken bu mesele Anayasa Komisyonunda müzakere yapılmadan ve bir karara varmadan Başkanlık Divanının toplanarak böyle bir tezkere hakkında karar alması da usulsüzdür, yolsuzdur. Bu meseleyi Meclise getirmesi de yolsuzdur. İcütüzüğü bu kadar çiğnemek doğru değildir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; arkadaşım galiba zühul ediyorlar. Mecliste ka-

nunlar müzakere edilir, müzakeresi biter, oylanır. Tasnif yapıp netice alınmaya kadar Meclis lüzumsuz yere bekletilmez. Tasnif neticesi bilâhara tebliğ edilir. Bu, iki buçuk senedir mütemediyen tatbik edilen usuldür. Arkadaşımız o zaman nerede idi? (Soldan gürültüler.) Müsaade buyurun efendim.

Şimdi, Başkanlığın sunuşları arasındaki birinci maddenin kifayet kararıyla müzakeresi bitmiştir. Takrirler vardır. Takrir, Cihat Bilgehan arkadaşımızın takriiri... Bunun İçişleri Komisyonuna havelesidir. Bu takrir kabul edilmediği takdirde, Anayasa Komisyonunun mazbatasını basılacak, milletvekillerine dağıtılacak ve gündeme usulü dairesinde girip, üzerinde müzakere cereyan edecektir. Artık bir numaralı sunuş üzerinde Yüce Meclisin tasnif neticesine kadar yapacağı bir muamele yoktur. Bu bakımdan gündemin diğer maddelerine geçilmiştir. Binaenaleyh, bu hususta her hangi usulsüzlük mevzuubahis değildir.

2 ncisi, İktisadî tatbikatında Burhan Apaydın arkadaşımız yanlışlık yapıldığına dair bir takrir verdi. Riyaset Divanı bunu tetkik etsin, yapılan muameleyi değiştirsin dendi. Başkanlık Divanı bu takriiri tetkik etti ve bir neticeye vardı. Bu neticeyi şüphesiz ki, huzurunuzda getirecek, Yüksek Meclis bu neticeyi tasvibettiği takdirde, arz ettiğim hususlar dairesinde Mecliste muameleye konulacak. Tasvibetmediği takdirde, vereceği karar ne ise; o şekil dairesinde hareket edilecektir. Binaenaleyh Başkanlık Divanının tutumunda her hangi bir yanlış hareket yoktur.

Başka söz istiyen var mı? Buyurun Sayın İsmail Hakkı Akdoğan.

İSMAİL HAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Çok muhterem arkadaşlar, Meclisin toplantı nı sabı ve karar nı sabı hakkında Sayın Burhan Apaydın arkadaşımızın vermiş olduğu önerge üzerine Yüksek Riyasetçe verilen karar, bir noktası hariç tarafımızdan uygun görülmektedir. Yani, toplandıği zaman Riyaset, ekseriyetin bulunmadığı yolunda bir tereddüde düşerse ve âzadan 5 kişi ayağa kalkmak suretiyle ekseriyetin olmadığını iddia ederse, yoklama yapılmasının mecburi olduğu ve bu yapılan yoklamada, toplantı nı sabı bulunmadığı takdirde celsenin talik edileceği yolundaki kanaatine ay-

nen iştirak ediyoruz. Ancak, Anayasanın 86 ncı maddesinin uygulanması yolundaki Riyasetin görüşüne iştirak edemiyoruz. Riyaset Anayasanın 86 ncı maddesine «Her Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve Anayasa da başkaca hüküm yoksa, toplantıya katılanların çoğunluğuyla karar verir.» demektedir. O halde Meclis her hangi bir hususta karar alırken mutlaka Mecliste ekseriyet olması lâzımdır. Riyaset, bu hususta Mecliste ekseriyetin olup olmadığında tereddüde düşüldüğünde beş kişinin ayağa kalkarak «ekseriyet olmadığı yolundaki beyanları lâzımgeldiğini belirtmektedir. Halbuki Anayasanın 86 ncı maddesi ekseriyet aradığına göre 5 kişinin ayağa kalkmasında bir mecburiyet yoktur. Beş üye değil bir kişi dahi ekseriyet olmadığını ifade ederse Anayasanın 86 ncı maddesi gereğince ekseriyet olup olmadığı mecburi olarak tahkik edilir, yoklama yapılır. Hiç bir suretle, beş kişinin ayağa kalkması gibi 86 ncı maddede bir mecburiyet yoktur. Başkanlık Divanının kararı bu bakımdan hatalı olduğu için, iştirak etmiyoruz. Her üye bir karar istihsal edileceği zaman ekseriyet olup olmadığı hakkında iddiada bulunur. Ve bunun tesbiti Riyasetçe bir zarurettir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bağcıoğlu.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maraş) — Çok kıymetli arkadaşım meselenin esasına geçti. Biz de aynı kanaatteyiz. Belki fikirlerine, esasa geçince cevap arz edeceğiz. Yalnız usul hakkında mâruzatım vardı. Onu da arz ettim.

Muhterem Başkan cevap verdiler. Bu mesele halledilmeden meselenin esasına geçilmesi doğru değildir arkadaşlar. Başkanlık hata etmektedir. Muhterem Başkan Fuad Sirmen usulü bir hata yapmaktadırlar.

Tekrar arz ediyorum; meselenin esası oylanmadı, bu hususta muhtelif takrirler verildi. Şimdi, bu verilen takrir kabul edilmezse, Başkanlık Divanının almış olduğu karar kabul mü edilmiş olacak? Yoksa Anayasa Komisyonunun kararı mı kabul edilmiş olacak? Arkadaşlar, Komisyon kararı oylanmadan bu mesele halledilemez. Komisyon kararının dışında bir arkadaşımız bir önerge vermiştir. Usul gereğince bu önergenin açık oya vaz'ı istenilmiştir. Bu önerge oylanmıştır. Şimdi bu önerge reddedildiği takdirde Başkanlık Divanının ve Anayasa

Komisyonu kararının yüksek tasviplerinize arz icabeder.

Binaenaleyh, meselenin aslı halledilmeden bir başka meseleye geçilmesi de yolsuzdur. Ben bunu arz ettim. Kanun görüşülürken maddelerin müzakeresine geçilir. Maddeleri ve tümü oylanmadan bir başka kanunun müzakeresine geçebiliyor muyuz? Mecliste ne zaman bu tatbikatı yaptık? Onun içindir ki, bu usulî meseleyi halletmeye mecburuz. Evvelâ bu gündemin birinci maddesini hallederiz, ondan sonra bu meseleyi konuşuruz. İtirazınız bu noktada temerküz etmektedir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Bağcıoğlu ile bu noktada anlaşamamaktayız. Kendisi zannederim ki, dikkat etmiyorlar, demin sarahaten arz ettim. Sunuşlar kısmının 1 nci maddesine bu kanun teklifinin gelmesinin sebebi, İşçileri Komisyonu ile Anayasa Komisyonu arasında çıkan ihtilâfın halli içindir. Esasen kanunda teklif edilen ve üzerinde Anayasa Komisyonunun hazırladığı metin veya mazbata müzakere konusu değildir. Bunun yeri gündemde başka yerdir. Esasen Anayasa Komisyonu mazbata basıp Milletvekillerine dağıtmamıştır ki; üzerinde müzakere cereyan edebilsin. Demin de sarahatle arz ettim. Şimdi de tekrar ediyorum.

Cihat Bilgehan arkadaşımızın tavrı kabul edilirse; bu teklifi kanunî İşçileri Komisyonuna verilecek, kabul edilmeyip reddedilirse Anayasa Komisyonunun mazbatasını ve tesbit ettiği metin basılıp Milletvekillerine dağılacak ve 48 saat geçtikten sonra gündeme gelecek. Ondan sonra herkes heyeti umumiyesi hakkında söz istiyecek, maddelere geçildiğinde söz istiyecek, konuşacak. Binaenaleyh, bu tutumda bir hata yoktur.

Sayın Bozbeyli, buyurun.

FERRUH BOZBEYLİ (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Riyaset Divanının biraz evvel huzurunuzda okunmuş bulunan karara muhalif bulunduğum için, bu konu ile ilgili mütalâamı arz etmek için huzuruza çıkmış bulunuyorum. Mütalâamı arz etmeden evvel Sayın İsmail Hakkı Akdoğan tarafından beyan edilmiş olan bir hususa cevap vermek isterim.

Sayın İsmail Hakkı Akdoğan buyuruyor ki; «Birleşim açıldıktan sonra ve birleşimin

devamı sırasında nısap konusunda 5 üyenin değil, 1 üyenin de nısapın mevcudiyetinden şüphe izhar etmesi halinde yoklamanın yapılması icabeder.»

Muhterem arkadaşlarım, İktüzüğümüz bâzı hakların kullanılmasını bir kişiye değil, birden ziyade üyeye vermiştir. Nitekim açık oyların, bir hususun açık oylama suretiyle oylanmasını 15 üyenin yazılı olarak talebetmesiyle mümkün görmüştür. Bunun gibi, ekseriyetin olmadığını da bir üyenin bu konuda şüphe izhar etmesine değil, beş üyenin şüphe izhar etmesine bağlamıştır. Bu sebeple Riyasetin bu nokta ile ilgili mütalâası yerindedir.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Burhan Apaydın tarafından verilmiş olan önerge münasabetiyle ortaya konmuş olan iki mesele zuhur etmektedir. Bunlardan bir tanesi, birleşim açılırken doğrudan doğruya yoklama yapıp yapılamayacağı hususudur. Riyaset Divanının bu konuda Burhan Apaydın ile birlikte ve bütün üyelerin ittifakiyle aynı görüştedir. Yani, birleşim açılırken yoklama yapmaya lüzum yoktur. Bu hususta İktüzüğün hükümleri sarihdir. Ancak Riyasetin, o günkü birleşime riyaset eden Reisin, tereddüdü ve âzadan beş kişinin yoklama istemesi halinde bu yoklama yapılacaktır. Ama şimdiye kadar Riyaset Divanınız böyle bir durum zuhur etmeden de yoklama yapmıştır. Bunun sebebi nısapın kontrolü değil fakat devamın kontrolü maksadına matuftur. Biz devamın kontrolü maksadına matuf olarak, birleşim açılırken yoklama usulünü koymuştuk. Bunun dışında, ikinci konu olarak, birleşim devam ederken hangi noktada, gerek Riyasetin, gerekse âzadan beş kişinin nısap hususundaki tereddüdü üzerine yoklama yapılması meselesi ortaya çıkmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, evveleminde bu konuda Anayasada ve İktüzükte muhtelif hükümler vardır. İktüzüğün 81 nci maddesi: «Mürettebolan âzanın yarısında bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz» hükmünü getirmiştir. Buradaki mürettep zat ibaresinin karşılığı, Anayasada; üye tamsayısının salt çoğunluğu ibaresiyle karşılanmıştır. «Yarısından bir fazlası» ifadesi de, «Salt çoğunluk» sözü ile karşılanmıştır.

Muhterem arkadaşlarım; İktüzüğün 81 nci maddesindeki bu hüküm Anayasaya aynen de-

gil, fakat bir ifade değişikliğiyle geçmiş, daha doğrusu Anayasa bu hükmü yeni bir ifade ile tekrar vaz'etmiştir. Şöyle ki; İçtüzüğün 81 nei maddesinde «Mürettebolan âzamanın yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz» denildiği halde, Anayasa 86 nei maddesinde «Her Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanır» hükmü vaz'edilmiştir. Yani, İçtüzük, «Meclisler, mürettep adedin yarısından bir fazlası hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz» demek suretiyle, müzakereye başlayabilmek için mürettep adedin yarısından bir fazlasının vücudunu aramışken Anayasa «Toplanır» demek suretiyle toplantıya başlandığı andaki durumu değil, toplantının devamı sırasında aranan durumu ifade etmiştir. Birisinde mürettep adedin yarısından bir fazlasının huzuru olmadıkça müzakereye başlanamaz dendiği halde, diğerinde üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır, denmiştir. Böylece birinci konu müzakere nisabına taallük etmektedir. İçtüzüğümüz, (müzakereye başlanamaz), Anayasamız ise bu sözün karşılığı olarak, (toplanamaz) demiştir.

Muhterem arkadaşlarım bu, (toplanamaz) sözüne iki türlü mânâ vermek mümkündür. Birisi, toplantıya başlanamaz. İkincisi her hangi bir kalabalıktan farklı olarak, Türk Milleti adına karar vermeye salih bir heyetin şu vasıfta olması, karar verdiği müddetçe, karar vermek üzere toplantıya devam ettiği müddetçe şu adedi evsaf içinde olması lâzımdır, mânâsını vermek icabeder. Biz, işte bu iki mânâdan ikincisinin mümkün gördüğümüzden, Riyasetin kararına karşı bu konuda muhalefet serhi verdik.

İçtüzüğümüz; «Toplantıya başlanamaz, müzakereye başlanamaz» dediği halde, Anayasa; «Üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanır» diye yeni bir hüküm getirmek suretiyle İçtüzükteki, bu, «Başlanamaz» ifadesini de tasrih etmiş, toplantının devamına ve her noktasına sâri bir ifade haline getirmiştir. Hal böyle olunca, toplantının başından bittiği ana kadar gerek Riyasetin müşahedesi ve gerekse âzadan 5 üyenin nisap konusunda tereddüdü, nisabın kontrolünü icabettirmektedir. Beş üye «Nisap yoktur» demekle; nisap konusunda tereddüt vardır, bu tereddütün izalesi için yoklama yapılmalıdır.

Muhterem arkadaşlarım, Riyaset Divanının kararında bizim bu görüşümüzden farklı olarak şöyle bir husus ortaya konmuştur. Gerek birleşime riyaset eden reis, gerekse üyeden beş kişi nisap konusunda tereddüde düşerse ve bunu izhar ederlerse, bu, birleşimin müzakerele rin her noktasında değil fakat iki noktasında nazarı itibara alınacaktır.

Birisi, birleşimin açıldığı sırada.

İkincisi, birleşim devamı sırasında bir karar istihsaline icabeden noktada.

Su, halde, bir karar istihsalini icabettiren noktalarda ve birleşimin açıldığı sırada âzadan beş kişi ekseriyet olmadığı ifade ederse, Riyaset yoklama yapmaya mecburdur. Veyahut birleşimi açarken de kezalik, âzadan beş kişi ve Reisin müşahedesi halinde yine yoklama yapılacaktır. Bu, Riyaset Divanının kararıdır. Bununla bizim görüşümüz arasında kalan kısım şudur; bir karar istihsalini icabettirmiyen noktalarda âzadan beş kişi «Ekseriyet yoktur» derse Riyaset bunu nazarı itibara alarak yoklama yaptırmıyacaktı. Kendisi de, Reis de karar istihsalini icabettirmiyen ve birleşimin açılmasından sonraki bir zamanda Mecliste ekseriyet olmadığı müşahede dahi etse yine yoklama yaptırmıyacaktı.

Muhterem arkadaşlarım; bu konuda evvelâ şu hususu arz etmek isterim. Bu, hiçbir zaman kabili tatbik bir usul değildir. Çünkü sayın üyelere her hangi biri istediği anda bir karar istihsaline durumu ihdas edebilir. İsteddiği anda bunu ihdas edebilir ve Riyasetin bu yolda aldığı kararı istediği şekilde tatbika davet edebilir. Bir üyenin, şu anda bendenizin buradaki konuşmam sırasında dahi ki, bir karar istihsalini icabettiren hal yoktur, bir üye «Bundan böyle konuşmalarım 5 dakika ile tahdidini rica ediyorum» diye bir önerge gönderdiğinde, ben bu kürsüden indikten sonra hemen bu önergenin oylanması gerekir. Lehinde ve aleyhinde konuşulsa dahi, bu önerge redde mahkûm bir önerge olsa dahi, nihayet oylanması icabeden, bir önerge dir. İşte karar istihsalini icabettiren bir durumu bir üye istediği zamanda ihdas edebilir. O halde üyelere bu türlü kararın istihsalini icabettirecek durumları ihdas etmek imkânını ve bu yolu açmamak ve tavsiye etmemek icabeder. Bu bakımdan Riyaset Divanının 5 üyesinin ittifakiyle ve Reisin de iki oyunu kullan-

ması suretiyle 5 e karşı 5 oyla kabul edilmiş olan bu Riyaset Divanı kararının aleyhindeyim. Oylama sırasında da bunun aleyhinde oy kullanılmasını Yüksek Heyetinizden rica ederim. Hüürmetlerimle..

BAŞKAN — Millet Partisi Grubu adına Sayın Akdoğın.

M. P. GRUPU ADINA İSMAIL İHAKKI AKDOĞAN (Yozgat) — Çok muhterem milletvekilleri, huzurunuzu tekrar işgal etmiş olduğum için özür dileriz.

Burada biraz evvel konuşan ve bizim yapmış olduğumuz konuşmaya cevap vermek lütfunda bulunan Ferruh Bozbeyle arkadaşımızın görüşlerine karşı mütalâamızı arz edeceğiz.

Muhterem arkadaşlarım, Yüksek Heyetinizin de malûmu olduğu üzere, bendeniz burada İctüzüğün 81 nci maddesi hakkında Riyaset görüşüne aynen iştirak ettiğimizi, Anayasamızın 86 nci maddesi hakkında Riyasetin görüşüne iştirak etmediğimizi belirtmişim. Yani yoklama nısabında ekseriyetin olup olmadığı hakkında riyaset şüpheye düşmemişse üyelere bir veya birkaç kişinin kalkıp itiraz edemeyeceğini, beş kişinin kalkıp itiraz edebileceğini, beş kişiden az olursa ve bunlar ayağa kalkmamışsa yoklama yapılmasına mecburiyet olmadığı yolundaki Riyasetin görüşüne tamamen katıldığımızı arz ve beyan etmişim. Bunun karşısında Anayasamızın 86 nci maddesinde ki, âmir hükmün yerine getirilmesi için beş kişinin ayağa kalkmasına zaruret olmadığı mütalâa etmişim. Yani burada tüzüğün 81 nci maddesinin tatbikatı ile Anayasamızın 86 nci maddesinin tatbikatı arasında tamamen fark olduğunu belirtmişim. Müsaade ederseniz, bu görüşümüzü metinleri gözden geçirmek suretiyle ispata çalışalım.

Tüzüğün 81 nci maddesinin 2 ve 3 nci fıkrası aynen şöyle demektedir : «Mürettep olan âzamız yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz.

Nısap hususunda Riyaset Divanına tereddüt hâsıl olur, yahut âzadan beşi şifâhen veya tahrîren nısap bulunmadığını beyan ederlerse yoklama yapılır.»

Beş kişinin ayağa kalkması hususu Tüzüğün emrettiği toplantı nısabının bulunup, bulunmadığı hususuna dairedir. Yoksa müzakerede verilecek karar ve müzakerenin devamı sırasında

ekseriyet hususuna dair deyildir. Sarahaten Tüzük koymuştur. İlk toplantıldığı zaman yoklama yapılacak mıdır, hangi hallerde yoklama yapılacaktır? Bu hususta Riyaset tereddüde düşerse yoklama yapılacaktır, bu bir. Üyelerden beş kişinin ayağa kalkmak suretiyle ekseriyetin olmadığını, toplantı nısabı olmadığını iddia etmeleri üzerine yoklama yapılacaktır, bu iki. Bu hususta Riyasetin görüşüne tamamen iştirak ediyoruz, hiçbir itirazımız yok.

Anayasamızın 86 nci maddesine gelince; biraz evvel metnini Yüksek Heyetinize okuduğum veçhile, burada toplantının salt çoğunlukla yapılacağını âmir bulunmakta ve kararı da mevcudun ekseriyeti ile vereceğini emretmektedir. O halde Ferruh Bozbeyle arkadaşımız, buradaki «toplantı» tâbirinin celsenin açılmasından kapanmaya kadar devamlı olduğunu kabul etmek şartıyla her an burada Mecliste toplantı yapan arkadaşlarımızın, mürettebin bir fazlası olması lâzım ve zaruridir kanaatini kabul ediyorlar. O halde Anayasamızın bu âmir hükmünü bu şekilde kabul ettiklerine göre beş kişi ayağa kalkmadı diye, Anayasamızın bu hükmünü ihmal etmemize imkân yoktur. Parzedelim, Yüksek Meclis ekseriyetle toplanmış, yoklama yapılmış, müzakereler devam ediyor. Geç saatlere kadar çalışıldı. Toplantıda 45 - 50 arkadaş var. Çoğunluğun kalmadığını iddia eden iki arkadaş var. 38 kişi ekseriyet olduğu iddiasında. Riyaset Divanı ekseriyet olup olmadığı hakkında her hangi bir teşebbüse geçmemiş. İki kişi, Anayasamızın 86 nci maddesi gereğince ekseriyet olmadığını, Anayasaya aykırı hareket edildiğini iddia ediyor. Bizim İctüzüğümüze göre toplantı nısabında beş kişilik bir heyet var diye yoklama yoluna gidilemez. Arkadaşlar, Anayasa sarıhtır. İki, üç, beş, karar nısabı sırasında, bir arkadaş çıkar da Anayasamızın 86 nci maddesine göre nısap yoktur, derse yoklama yaptırılacaktır. 81 nci madde de toplantı nısabına aittir. Bu bakımdan her iki noktadaki görüşlerimiz ayrı, ayrı olduğu için sayın arkadaşımız taraftan ikisi birlikte mütalâa edilerek cevaplandırıldı. Bu hususu tasrih eder hepimizi hüürmetlerimle selâmlarım.

BAŞKAN — C. H. Partisi Grubu adına Emin Paksüt.

C. H. P. GRUPU ADINA EMİN PAKSÜT (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, Anayasamız

Parlâmentonun çalışma kurallarını parlâmentoya bırakmıştır. Ancak bu bir zaman işi olduğu için yine İktüzük yapılmaya kadar, eski İktüzük yürürlükte bulunuyor. Birtakım meselelerimizi bu eski İktüzüğün ihtiyaca yetersiz olduğuna inandığımız hükmü çerçevesi içinde halletmeğe çalışıyoruz. Münakaşaların bir kısmı buradan doğuyor. Ama bir şeye emniyetle bakabiliriz: Anayasa, Türk Milletinin ihtiyacı için temeli teşkil etmektedir, hukuk temelini teşkil etmektedir ve İktüzük kararları istisnasız bu Parlâmentoyu, milletin kendisine tevdi ettiği kutsal vazifeyi ifa edecek tarzda işlemesini mümkün kılan tarzda yorumlanır. Başka bir deyimle hususi hukukumuzda da, âmmeye hukukumuzda da kaideler behamehal iyi niyeti hâkim kılan zihniyetle tatbik edilirse değer taşır. Suuniyetin zâhir olduğu ahvalde hukuk kuralları suuniyet sahibini korumaz. Bu, hususi hukukta böyle ise, âmmeye hukukunda da böyle olmak lâzımgelir.

Şimdi, bu Anayasa yapılırken 86 nci madde sebepsiz yazılmadı. Muhterem arkadaşlarıma hatırlatmak isterim, gerçi Anayasa kurulum vaktiyle, Kurucu Meclisin Anayasayı hazırladığı zihniyeti ile sınırlı olarak yorumlamak gerekmez. Nihayet bu bir tarihî tefsir sisteminden ibarettir. Ama yine de bir maddenin niçin sevkedildiğini anlamak bakımından faydalı bir hizmet görülür. Şimdi, 86 nci madde içinde şu mülâhaza yer almıştır. Bir nisap arandığı zaman, Türk Milleti adına millî irade izhar edilecektir. Aslında yasama organı olarak kanun ve kanun değerinde bir karar bahis mevzuudur. Bunu millet iradesinin temsili temel görüşünden teerit ederek halletmek mümkün değildir. Binaenaleyh. Parlâmentoyu, millî iradeyi temsil bakımından şaibe altında bırakmamak lâzımdır. Meşruiyet temelini sarsmamak lâzımdır. Ne ile olur? Bu, en azından mürettebolan sayının, yarısından bir fazlası hazır bulunsun ki; Türkiye Büyük Millet Meclisi veya Millet Meclisi halen faaliyette-dir, çalışıyor, densin. Onun için buradaki toplantı sözü, eski Osmanlı değimiyle içtimain karşılığıdır. Toplantıya bağlanması hali, yani Meclisin çalışmaya başlaması için toplantı yeter sayı ve nisaba ihtiyaç göstermektedir. Ne olabilir? 450 rakamının yarısından bir fazlası 226 milletvekili burada ise, hazırsa, Meclis hâli faaliyettedir, denebilir. 226 milletvekili yoksa, bulun-

mamıssa, o zaman burada toplanmış olan insanlar Yüce Türk Milletinin meşru temsilcisi olarak faaliyet gösteriyoruz diyemiyecelerdir ve bu temsil şaibeli hal alır. Binaenaleyh işin başlangıcındaki 226 rakamında zerrece şüphe yok. Ama unutmamak lâzımgelir ki, Parlâmento sistemi Devlet hayatında yalnız bize mahsus bir şey değildir. 226 rakamı ile gelmiş, faaliyete başlamış olan Parlâmentoda, biraz önce buradan mantiki konuşmasını zevkle dinlediğim Sayın Bozbeyli arkadaşım, kendisi Riyaset kürsüsünü işgal ederken, bilirler ki, milletvekili arkadaşlarımız hatibi tasvibetmedikleri için, aşırı derecede yoruldukları için, nâcesur bir davete icabet etmek mecburiyeti içerisinde ise, 226 rakamı fiilen burada olduğu halde, koridora çıkarlar, ama, Parlâmento milleti temsil etmiyor, 226 rakamı eksilmiştir, binaenaleyh toplantıyı tatil edelim, diye bir talep ortaya sürülmez. Ancak bu ileri sürülürse, işte o zaman 81 nci madde gereğince, o da İktüzüğün bu âmir hükmü bir saat sonraya yani milletin hizmetinde bulunan Meclisin faaliyetinden bir saati, İktüzüğün 81 nci maddesi gereğince bir saat fasılaya uğratmaya mecbur eder. Bu Parlâmento, ilk defa 1961 seçimlerinden beri bu İktüzükle çalışmadı, bundan evvel de çalışıldı. Bizim zamanımızda da çalışıldı. İki seneden fazla bir zaman geçiyor. Riyaset Kürsüsünü ihraz eden arkadaşlarımız, kitabete kürsüsünü işgal eden arkadaşlar, şu milletin temsileliliğini muhafaza eden, şerefle taşıyan herbiriniz de defaatle şahidoldunuz ki, şu kubbe altında bulunmakla beraber, müzakerenin sonunu beklemeden dışarıya çıkmış olan arkadaşlara rağmen, müzakere nisabımızın eksilmediği için inancına sahibolmuşuzdur. Çıkardığımız kanunların meşruiyetinden zerrece şüphemiz olmamıştır. Çünkü oya müracaat edildiği zaman, nihayet ziller çalar. Açık oylama halinde eğer oy kifayetsizliği mevzuubahsedilirse, yeniden oylamaya müracaat edilir. Şu halde aslolan Parlâmento çalışmalarını mümkün kılacak istikamette yorumlar yapmaktır. Bütün yorumları bu milletin en güvendiği, ümitlerini teksif ettiği bir organ olarak, Türk milletine hizmet eden ve onu müstemirren çalıştıracak bir durumda mütalâa etmek mecburiyetindeyiz. Şimdi, durum ne olacak? Eğer bir konu müzakere ediliyorsa, müzakeresine başlanmışsa, arkadaşlardan bir kısmının salondan muvakkaten dışarı çıkmış olması,

burada 226 nın derhal ortadan kaybolması mânasına gelmiyecektir.. Ama, Türk milleti adına millî iradenin tezahürü bahis mevzuu ise, o zaman 226 rakamının mevcudiyetini, yani nısbı aramak zorunda kalacağız.

Muhterem arkadaşlar, unutmamak lâzımdır ki, bizim bugünkü İctüzüğümüzde bir de bir müstenkif oy vardır. Hep bilirsiniz, müstenkif oy aslında nısaba dâhildir, nısaba dâhil sayılır İctüzüğe göre. Ama neticeye tesir etmez, hesaba katılmaz. Ne demek müstenkif oy?. Burada oturuyor, oylamaya müracaat ediliyor. Kabul edenler... Dendiği zaman ilgisiz. Kabul etmeyenler.... dendiği zaman ilgisiz. Ve eğer açık oylama bahis mevzuu ise yeşil rey atar. «Ben ekseriyetin kanaatine iştirak halindeyim» diyor. Ve bu tecvizediliyor. Haklı, illâ bir tarafı tutması gerekmez. Şimdi bunun gibi, Mecliste olduğu bidayette sabit olan ve azaldığı da her hangi bir şekilde tesbit edilmemiş olan bir durumda, mücerret salonda birkaç kişinin eksik olmuş olmasının Meclisi çalıştırmıyacak bir durum gibi mütalâa etmek, bunu bir Anayasa kuralı olarak kabul etmek doğru değil. Anayasa kuralı millî irade adına bir oylama bahis mevzuu olduğu zaman onu en azından 250 milletvekilinin çoğunluğu ile toplanmış ve Meclisin çoğunluğunun oyu olarak görmek lâzımdır. Çünkü aksi halde meşru temel sarsılır. Şimdi, eğer arkadaşlarımız içinde bir Parlâmentonun çalıştırılmasını, çalışmasını sabote etmenin faziletine kaani olan biri varsa, ben tahmin etmiyorum, bu parlömanter sistemde devamlı surette Parlâmentonun çalışmalarını işgal etmesi gibi bir taktik olarak muayyen safhada tecvizedilse bile, bu durum hiçbir gruba, hiçbir grup mensubuna şeref getirmeyecek bir hal tekevvün eder. O halde arkadaşlarımız, 86 ncı maddeyi iyice anhyalım. 86 ncı madde, Parlâmentonun faaliyete geçebilmesi için yeter sayı aramaktadır. Bu maksatla arkadaşlarımızın hepsini itifak halinde görüyorum. 81 ncı madde de aynı şekildedir. Riyaset Divanı da aynı görüşte; 226 rakamının bulunmasına kati ihtiyaç var. Ama, 226 rakamını her an, her saniye burada bulundurmamak mecburiyeti vardır düşüncesi hiçbir Parlâmentonun aklına gelmemiştir, sizlerin aklına gelmemiştir, hele hele Riyaset Divanının aklına hiç gelmemiştir. Buna mukabil oylama mevzuubahsolduğu zaman, oy yetersizliğinde millî iradenin tam tecellisine imkân vermeyecek bir durum hâsıl olabilir. Binaenaleyh, 86 ncı

maddenin tarihî gelişimi itibariyle başka bir metot yoktur muhterem arkadaşlar. Hukukçu arkadaşlarımız daha iyi bilirlir, ya lâfzı itibariyle; lâfzı tefsir itibariyle ve nihayet gayeyi tefsir itibariyle kanun dışında bir yorumu yoktur. Hiç kimse bir kanunun üç kişiyle, beş kişiyle müzakere ve kabulünü tervecitmez, hiç kimse millî iradenin meşruiyeti bahis mevzuu olan ahvalde bir ahvalde bir azınlıkla bir işi süratle geçiştirmek gayretini tecvizedetmez. Ama, bilmükabele milletin hiçbir ferdi de kendisine temsilci sıfatı verdiği Parlâmentonun güzide üyelerinin Meclis çalışmalarını sabote etmelerini yani Meclisi fiilen çalışmaz hale getirmesini hiç tasvibetmez. Bu itibarla 86 ncı maddeyi Meclisin açılması ve karar nısbı olarak anlamamız hukuk tekniğinin icabıdır. Bunun dışında arkadaşlarımızın söylediği gibi, karar almaya zorlandığında azlık vaziyeti yapılırsa belki imkân dâhiline girer, bu. Ama mecburiyetle tatbika ve devamlı suretle Meclisi çalışamaz hale getirmek gayreti ile, yani iyi niyetle bağdaşmayacak bir hal ihdası ile Anayasayı savunmak birbirinden farklı şeydir. Benim mâruzatım bu. 86 ncı maddeyi bu mânada anlamamız lâzımdır. Nısap meselesinde tereddüdeden her ahvalde arkadaşlarımdan farklı düşünüyorum. Nısbanın korunması lâzımdır. Ama Meclisin çalışma tarzı hususunda Anayasanın yazılış tarzından istifade sureti ile ters bir yoruma gitmemenizi istirham ederim.

CİHAT BİLGEHAN (Balıkesir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Cihat Bilgehan, grup adına mı?

CİHAT BİLGEHAN (Balıkesir) — Evet, bendeniz konuşacağım müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Buyurun.

A.P. GRUPU ADINA CİHAT BİLGEHAN (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, biraz önce konuşan Sayın C.H. Partisi Sözcüsü bize hukukî olmaktan ziyade siyasi güzel bir konuşma yaptılar bu mevzuda. Ancak derhal işaret edelim ki, bu meselenin buraya getirilmiş olması, kendilerinin de ifade buyurdıkları gibi, Meclisi çalıştırmaktan alıncı olmak esbabı mucibesine dayanmamaktadır.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Canımız istediği zaman beş kişi ayağa kalkıp yoklama istiyorsunuz.

CİHAT BİLGEHAN (Devamlı) — Efendim, müsaade buyurun, müdahale etmeyin, zatiâli-

niz eski mebusunuz, eski zabıtları tetkik ettik, sizin oradaki hallerinizi de biliyoruz.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Biz sizin ağalarınızla mücadele ettik.

CIHAT BİLGEHAN (Devamla) — Bizim Allahtan başka ağamız yoktur, ama sizin çok ağanız var.

BAŞKAN — Müdahale etmeyin lütfen arkadaşlar, devam buyurun Sayın Bilgehan.

CIHAT BİLGEHAN (Devamla) — Şimdi muhterem arkadaşlarım; Anayasa ve İktisat zorlanmaktadır. İşin realist tarafı, doğru tarafı budur. Biz zamanında demiştik ki, sizin Hükümetiniz azınlık Hükümetidir, azınlık Hükümeti olduğu için mütehavvil bir zemin üzerinde oturmaktadır. Bu sebeple de istediğiniz kanunları, istediğiniz şekilde çıkartamazsınız.

Bizim o zaman söylediğimiz bu sözlerin bugün bir realite olarak ortaya çıkmış olmasından dolayı şahsen zevk duyuyorum. Eğer faraza, siz, 226 kişilik bir heyetle bu Hükümeti kurmuş olsaydınız o zaman Siyasi Partiler Kanununu, Seçim Kanununu, Vergi Kanunlarını hiçbir suretle İktisat tadil etmeden çıkartmanız mümkün olacaktı. (Orta sıralardan gürültüler) Şimdi mesele şudur, arkadaşlar...

BAŞKAN — Müdahale etmeyin efendim.

CIHAT BİLGEHAN (Devamla) — Anayasanın 86 nci maddesi sarıhtir. Burada diyor ki; «Her Meclis, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve Anayasada başkaca hüküm yoksa, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir.» İktisatın 81 nci maddesi, «Mürettebolan âzanın yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz» der. Yine olayların istihsaline mütedair onuncu babın 144 nci maddesi şu hükümü koymuştur; «Bütün müzakereler üçte iki ekseriyet meşrut olmaları hususlarında, hazır bulunan âzanın mutlak ekseriyeti ile kararlaştır.»

Şimdi burada ne oluyor? Diyoruz ki, müzakerelere ancak mürettebolan âzanın yarısından bir fazlası bulunmadıkça başlanamaz. Müzakereler nasıl başlayacak? Mürettebolan âzanın yarısından bir fazlasının bulunması şartıyla başlayacaktır. Bu müzakerelerde karar, mürettebolan âzanın yarısından bir fazlasıyla, toplanmış bulunan âzaların o anda hazır bulunanlarının mutlak ekseriyetiyle karar verecek demektir. Binaenaleyh, mü-

zakere nı sabı, toplantı nı sabıdır. Esasen böyle olmamış olsa idi, Meclislerde, mebusların devam etmemesi halinde, kendilerine cezai müeyyide koymak lüzumu hissedilmezdi.

Sayın arkadaşımız dediler ki, «Siyasi oluşu bunu icabettirir.» Bendeniz gayet haklı buluyorum. Hakikaten teammül bunu icabettirir. Bu hususu Cumhuriyet Senatosu İktisatı kabul etmiştir. Cumhuriyet Senatosu İktisatının 52 nci maddesinin son fıkrasında aynen şu hüküm vardır : «Oturum esnasında yeter sayı olup olmadığında Başkanlık Divanı tereddüder veya üyelerden beşi sözle veya yazılı olarak yeter sayı olmadığını ileri sürerse yoklama yapılır.»

Binaenaleyh, oturum esnasında her hangi bir karar ve saire dahi mevcut değilken yoklamayı yine beş kişilik grupun istemesi halini mümkün kılmaktadır. Yine, Sayın İstanbul Milletvekili Coşkun Kırcı ve üç arkadaşının hazırladığı Millet Meclisi İktisatı hakkında Anayasa Komisyonunun benimsemiş raporu ve metnin 108 nci maddesinde «görüşmelere geçmeden veya oylamaya geçilirken toplantı oranı olup olmadığında tereddüde düşerse veyahut Hükümet, esas komisyon veya bir siyasi parti grubu yazıyla yahut beş milletvekili ayağa kalkarak veya yazıyla isterse, yoklama yapılacağını bildirir.» Binaenaleyh, en son kanaat budur ve inşallah Meclisçe kabul edilirse, buna göre muamele edeceğiz. Bu vaziyet karşısında her halükârda müzakerelerin devamı sırasında beş arkadaşın kalkıp da yoklama yapılmasını istemeleri tabii haklarıdır. Bunun haricinde olan hususlar tamamen Anayasayı ve İktisatı zorlamak ve bunu ihlâl etmek mânâsındadır. Bu bakımdan biz Adalet Partisi Grubu olarak bunun karşısında olduğumuzu saygı ile arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Arıkan.

MEHMET ALİ ARİKAN (Mardin) — Muhterem arkadaşların, meseleyi aydınlatmak için evvelemirde, Meclis müzakeresinin ne demek olduğunu tesbit etmek icabettir. Meclis müzakeresi, toplantı, görüşme ve karar vermek demektir. Bu prosüdür içinde meselenin hukuki münakaşasını yapalım.

Muhterem arkadaşlarım, biraz önce konuşan arkadaşımız, Senato Tüzüğü'nün 52 nci maddesinden bahsile, müzakere nı sabının mevcudol-

duğunu beyan etti. Olabilir, hakikaten Senato Tüzüğü'nün 52 nci maddesi müzakere nısalbını kabul etmiş, bir hüküm ifade ediyor. Nitekim, 1957 senesinde o zamanın iktidarının lüzum görmesine binaen, meşhur, görülen lüzum var ya, ona binaen yapılan değişiklik neticesinde, bugün tatbik etmekte bulunduğumuz Tüzüğü'nün 81 nci maddesini şu hale getirmişlerdi. Evvelâ 81 nci maddeyi okumak isterim : Bugün mer'i bulunan 81 nci madde şu : Reis, saatinde Meclisi açar ve müzakerelerin sonunda kapanır.

Mürettebolan âzanın yarısından bir ziyadesi hazır bulunmadıkça müzakereye başlanamaz.» Şimdi 3 nci fıkraya dikkat buyurmanızı rica edeceğim.

«Nısap hususunda Riyaset Divanıca tereddüt hâsıl olur, yahut âzadan beşi şifâhen veya tahriren nısap bulunmadığını beyan ederlerse yoklama yapılır.»

1957 Tüzüğü şu şekli almıştır. 3 nci fıkrayı okuyorum.

«Müzakereye başlama nısalbında Riyaset Divanında tereddüt hâsıl olursa, beş kişi ayağa kalkar. Yoklama talebinde bulunur» der. Ama muhterem arkadaşlarımız; biliyoruz ki, Anayasamızın üçüncü geçici maddesi 1957 Tüzüğü ile değil, 1956 Tüzüğü ile amel edileceğini tasrih etmiş bulunuyor. Bu itibarla müzakere nısalbı diye bir nısaptan bahsetmek bugün kabil değildir. Kaldı ki; biz Senatonun Tüzüğü ile amel etmek mecburiyetinde değiliz. Nitekim Senato ve Millet Meclisi Genel Kurulunun yaptığı toplantılarda Millet Meclisi Tüzüğü ile amel edileceği Anayasa tarafından tasrih edilmiştir.

Şimdi muhterem arkadaşlarımız; diğer bir hususa işaret etmek isterim. Anayasanın 86 nci maddesini muhterem arkadaşlarımız mütaaddit defalar burada okudular. Anayasanın 86 nci maddesi sadece iki nısaptan bahsetmektedir. İki nısap tesbit etmiş bulunuyor. Bunlardan 1 ncisi; toplantı, ikincisi; karar nısalbıdır. 1956 Tüzüğü de bu iki nısalbı 81 nci maddede, 194 nci maddede ve yine 144 nci maddede hükme bağlanmış bulunuyor. Şöyle ki, 81 nci maddede, toplantı açılır açılmaz Başkan nısalbını ademimevduiyeti halinde, veya nısap teessüs etmemesi halinde, şüphelendiği takdirde yoklama yapar. Bunun dışında beş kişi ayağa kalkar, nısalbın mevcudolmadığını beyan eder ve bunun üzerine yine yoklama yapılabilir. Ancak,

bu maddeye bağlanmış 76 numaralı nota göre, bu beş kişinin derhal ayağa kalkması ve bu talebi ileri sürmesi iktiza etmektedir. O kadar ki, aradan zaman geçtikten sonra artık bu beş kişinin ayağa kalkıp ekseriyetin bulunmadığını demeyan etmesini mümkün görmemektedir.

Diğer taraftan, 134 nci maddede, oylamada bir şüphe ve tereddüt hâsıl olduğu takdirde beş kişinin ayağa kalkması suretiyle oylama mevzuunda hâsıl olan tereddütlere binaen oylamanın açık oylama şeklinde veya ayağa kalkmak suretiyle oylama yapılmasını talebedeceklerine dair bir hüküm sevk edilmiş bulunuyor. Binaenaleyh, beş kişinin ayağa kalkması mevzuu, sadece toplantının başında nısap mevcud olup olmadığının tesbit ve saniyen müzakereler esnasında oylamaya müracaat edildiği zaman oylarda hâsıl olan itimatsızlık, hâsıl olan ademittifak üzerine demeyan edilmesi mümkün olabilir. Bunun dışında 86 nci madde, karar nısalbını sevk ettiği hükümlerle tesbit etmiş bulunmaktadır. Bendeniz 144 nci maddenin 4 nci ve 5 nci fıkralarını okumak suretiyle Ferruh Bozbeyli arkadaşımıza, bir tereddüdü dolayısıyla cevap vermiş olacağım.

144 nci maddeyi okuyorum :

« Bütün müzakereler, üçte iki ekseriyet meşrut olmayan hususlarda, hazır bulunan âzanın mutlak ekseriyetiyle kararlaştırılır.

Reylerde tesavi olursa Reisinki iki sayılır.

Huzuru muktazi âzanın mevcudiyetini Reis ve kâtipler müşahede ederler.»

Şimdi, bir mesele reye konurken mevcut âzanın adedini tahkik hususunda Reis ve kâtipler ittifak edemezlerse, yoklama yapılır. Nısap bulunmadığından rey istihsali mümkün olamazsa, müzakere edilen maddenin kararı ertesi celseye bırakılarak ikinci defa reye müracaat olunacağı ruznameye geçirilir. Ferruh Bozbeyli arkadaşımız şöyle bir fikir ileri sürdüler, dediler ki, «Bir arkadaşımız bir takrir vermiş bulunsun ve bu arkadaşımız desin ki, görüşmeler beş dakikaya indirilsin.» (Bu takrir oya sunulup bir karar istihsal edebilmesi için oylanmas lâzım.

Oy ekseriyeti hâsıl olmadığı takdirde nısap yoktur. Müzakerelerin kesilmesi iktiza eder» dediler. Eğer yanlış anlamadımsa, bu şekilde ifade ettiler. Arkadaşlar, Tüzük sârihtir, 5 nci

fikra demektedir ki; «Nisap bulunmadığından rey istihsali mümkün olmazsa müzakere edilen maddenin kararı ertesi celseye bırakılarak ikinci defa reye müracaat olunacağı ruznameye geçirilir.» Müzakere edilen madde gündemde mündemiç bulunuyor, gündem maddesidir. Yoksa, kifayeti müzakere takririnin kabulü veya ademikabulü veya arkadaşların buyurdukları, müzakerelerin beş dakika ile kısıtlanması yolunda verilen bir takirle konuşmaların beş dakikaya indirilmesi değil. Mahkemelerde de ara kararları verilir, fakat duruşma devam eder. Arkadaşların bahsettiği mesele de sadece bu ara kararına iktiran eder.

Netice olarak şunu arz etmek istiyorum muhterem arkadaşlarım; bugüne kadar yapılan tatbikat yanlışdır. Hepimiz, bütün gruplar zaman zaman ayağa kalktık, 5 kişi ayağa kalkarak müzakerelerin kesilmesi için ve nisabın bulunmadığını dermeyan ettik, talepte bulduk. Fakat çok kıymetli arkadaşım Burhan Apaydın'ın getirdiği teklif uygundur. Ve Başkanlık Divanının kararı yerindedir. Müzakere nisabı diye bir şey yoktur. Karar nisabı var, toplantı nisabı var; toplantı nisabı 81 nci maddede tasrih edilmiştir. Ve 144 ncü madde de karar nisabını tesbit etmiş bulunmaktadır. Başkanlık Divanının bu kararı yerindedir.

Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Soldan, alkışlar)

BASKAN — Sayın Reşit Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Vazgeçtim.

BASKAN — Sayın Ahmet Savrun.

AHMET SAVRUN (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, bu toplantı nisabı mevzuunda evvelâ Anayasanın salt çoğunlukla neyi kastedtiğini araştırmak lâzımgelirse şu neticeye varırız. Anayasa bu hükmü koymakla bu Mecliste millet adına iş gören bizlerin daima çoğunlukla karar vermemizi ve çoğunlukta bulunmamızı istihdaf etmektedir. O halde gaye bu olduğuna göre, bu hükmün vaz'edilişindeki esbabı mucibe bu olduğuna göre, bizim Tüzük tatbikatını yaparken Tüzük tatbikatındaki anlayışımız da daima burada millet önünde bir çoğunlukta bulunmamızı temin etmek gayesine mâtuf olmaktadır. Halbuki bu getirilen teklifte burada bu gayeden uzaklaşılarak, daha az bir ekseriyetle, daha az bir kadro ile her hangi bir meseleyi müzakere etmek imkânını araştırmakta bulunuyoruz.

Muhterem arkadaşlarım, yine Anayasa bu hükmle Meclisimizin nasıl bir çoğunlukla açılacağına vaz'etmekte ve aynı şekilde devam edeceğini ifade etmektedir. Eğer Anayasa bu çoğunlukla devam etmesi icabeden Meclisin, devamında mahzur görmeden daha az bir nisapla müzakerenin devamını imkân dâhilinde görse ve düşünseydi, onun için de sizin önünüze ayrı bir hüküm getirirdi. Getirmediğine göre, ayrı bir hüküm getirmediğine göre açılışın devamına mâtuf olduğunu kabul etmekten başka yol aranamaz.

Bu getirilen teklifte yine deniliyor ki, her hangi bir karar alınacağı zaman 5 kişi ayağa kalkıp yoklama isteyebilir veya Reis tereddüde düştüğü zaman yoklama isteyebilir. Fakat, müzakere cereyan ederken yoklama istenemez.

Arkadaşlar, bu nasıl hukuk mantığı; anlıyamıyorum.

Ben, bir meselenin müzakeresi yapılırken mevcudun az veya çok olduğunu düşünerek teklif edemeyeceğim fakat karar safhasında teklif edeceğim. O halde niçin karar safhasında mevcut yoksa, ekseriyet yoksa karar safhasına kadar bu müzakere ile Yüksek Meclisinizi, niçin işgal etsin, niçin yorsun. Aynı zamanda bu hüküm, bu getirilen hüküm değil, Anayasanın eski hükmü şunu demek istemektedir ki, bir meselenin müzakeresi yapılırken bir çoğunluk bu müzakerede bulunmalıdır ki, karar alınırken de alınacak olan kararı bilebilsin. Müzakeresinde bulunmayan bir âzanın karar verilirken noktai nazarı da olamaz arkadaşlar. O halde yine bundan anlaşıldığına göre müzakeresinde de her zaman gerek Reis ve gerekse; beş kişi bir maddenin müzakeresi yapılırken dahi daima burada ekseriyeti aramak hakkını haiz olmalıdır.

Üçüncü bir mesele de; «Reis tereddüde düştüğü zaman ekseriyetin olup olmadığını araştırır.» denmektedir. Bunun esbabı mucibesi şudur arkadaşlarım: Gayet sarîh anlaşılıyor; 450 kişiden her halde 300 kişisi olmadığı zaman Reisin bir tereddüdü olacak değildir. Bu şekilde olursa Mecliste ekseriyetin olmadığı aşikârdır. Fakat, 450 nin yarısından bir fazlası 226 olduğuna göre, bu 226 nın ancak 10 veya 20 sinin ademi mevcudiyetidir ki, Reisi bir tereddüte sevk eder. Yoksa 226 kişiden 126 sınıfın bulunmayışının tereddüde lüzum bırakmadığı aşikârdır. O halde bütün bu hükümler ve bu noktai nazarlar bırakılarak,

Reisin burada, 10 kişi bulunmadığı zaman ekseriyet var mı, yok mu diye tereddüde düşmesine mahal var mı?.. O halde bütün bu hükümlerden görülen, burada diama bir ekseriyetin mevcud olduğunun araştırılması lâzımgeldiği ve ekseriyetin burada bulunmasının sağlanmasının icabetirildiğidir. Gerek Anayasa ve gerekse İçtüzük, bu gaye ile yapılmıştır.

Biz eğer Burhan Apaydın arkadaşımızın bu tavrini kabul edecek olursak millet önünde burada daima hepimiz vazifemizi ifa edemeyiz. Bunun yerine maalesef daha az mevcutla burada karar almak ve müzakere yapmak durumuna düşeriz. Bu ise bizim vazifelerimizi hakkı ile yapmamıza mânidir. İlerisi için de söylemek isterim ki; bir Parlâmento âzası olarak ileride pişman olacağımız, üzüleceğimiz her hangi bir teklifi buraya getirmiyelim. Ve böyle kararlar almalıyız arkadaşlar. (Soldan alkışlar.)

BAŞKAN — Kifayet tavrini gelmiştir, okutuyorum.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Reis Bey; benim daha evvel söz talebim vardı, çağırmadınız, kürsüye davet etmediniz efendim.

BAŞKAN — Reşit Ülker vazgeçmiş, zatîalınız bulunmamışsınız.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Reis Bey, dışarıya hiç çıkmadım, hangi arkadaşımız duymuşsa lütfen söyleyin.

BAŞKAN — Buyurun, kifayet tavrini okuyunuz.

Yüksek Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Görüşmelerin yeterliğini dilerim.

Mardin
Şevki Aysan

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, bendeniz de mesele müzakere edilmeye başlandığı anda Riyasetten söz talebettim. Ve müzakerenin devamı süresince hiçbir suretle dışarıya da çıkmadım. Riyasetten demin, sıramın geçmesi dolayısıyla kaçınıcı olduğumu sordum. Sıramı geçirdiğimi beyan ettiler. Çok istirham ediyorum, Riyaset beni kürsüye davet etti mi, gelmedim mi?.. Binaenaleyh, kifayet tavrinden evvel söz talebim mevcut. Riyaset de kabul edi-

yor ve 6 ncı kişiden de önce sıram. İstirham ediyorum, müsaade buyurun ben de konuşacağım.

SADETTİN ÇANGA (Bursa) — Kifayet aleyhinde mucip sebepler söyle.

BAŞKAN — Kifayet önergesini tekrar okutuyorum.

(Mardin Milletvekili Şevki Aysan'ın önergesi tekrar okundu.)

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Söz hakkında ısrar ediyorum, Reis Bey.

BAŞKAN — Kifayet tavrini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Arkadaşlar anlaşılmalı, tekrar saymak lâzımgeldi, oyuna müraعات ediyorum. Kifayeti kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Arkadaşlar kifayet tavrini 103 oya karşı 140 oyla kabul edilmiştir.

Şimdi, Riyaset Divanının vâsıl olduğu kararın, açık oya sunulmasına dair bir teklif vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

10 . 3 . 1964 günlü gündemin «Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları» bölümünün üçüncü sırasında bulunan yoklama ve nısapların tesbiti yönünden İçtüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararının oylamasının açık oyla ve zarfla yapılmasını arz ve teklif ederiz.

İzmir	Sakarya
Ali Naili Erdem	Muslihittin Gürer
İzmir	Afyon Karahisar
Saim Kaygan	Mehmet Turgut
İzmir	İzmir
Muzaffer Deşemeci	Nihat Kürşat
Bilecik	Bursa
Şadi Binay	Mustafa Tayyar
İzmir	İzmir
Mehmet Ali Aytas	İhsan Bürsan
İzmir	Kocaeli
Şükrü Akkan	Hâldan Kısayol
İsparta	Kayseri
Ali İhsan Balım	Vedat Ali Özkan
Edirne	Konya
Talât Asal	Faruk Sükan

Balıkesir
Cihat Turgut

BAŞKAN — Arkadaşlar; 15 ten fazla arkadaş talebettiği için oylama zarf içinde ve açık oyla yapılacaktır. Riyaset Divanı kararını ka-

bul edenler beyaz oy, kabul etmeyenler kırmızı oy kullanacaklardır... (Gürültüler) Ne diyorsunuz efendim? Riyaset Divanının kararını kabul edenler beyaz oy, kabul etmeyenler kırmızı oy kullanacaklardır. Yanında matbu oy pusulası olmayan arkadaşlar beyaz kâğıda isimlerini yazacaklar, imzalarını atacaklar, oylarının ne olduğunu, kabul veya ret, belirtecekler ve Divan Kâtiplerine de isimlerini yazdıracaklardır efendim. Zarfları dağıtıyoruz.

Hangi intihap dairesinden oylamaya başlayacağımızı anlamak için kur'a çekilecektir.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Tüzüğe göre zarfa lüzum yoktur.

BAŞKAN — Öyle teklif ediliyor. Teklif vuzuhu temin için talebedilmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, salonu terk etmeyiniz.

İzmir'den başlıyoruz, lütfen arkadaşlar oylarını kullansınlar.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maraş) — 1 nei oylamanın sonucunu ilân ediniz.

BAŞKAN — Arkadaşlar, bu bitsin arada söyleriz. Bu nasıl olsa tetkik edilecek bir şeydir.

(İzmir milletvekillerinden başlamak üzere oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oy kullanan arkadaşlar lütfen yerlerine otursunlar. Oy kullanmayan var mı? (Var sesleri) Sayın Vural, lütfen yerinizi alın. Oyunu kullanmayan arkadaşımız var mı? Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Sayın arkadaşlar;

Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Be-tül ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna havalesine dair Bahkesir Milletvekili Cihat Bilgehan'ın önergesine verilen oyların sonucunu arz ediyorum.

(297) oy kullanılmıştır. Bunlardan 140 kabul, 155 şî red, 3 ü çekinsemdir. Bu suretle Bilgehan arkadaşımızın önergesi reddedilmiştir. Mütaakıp muamele yapılacaktır. Anayasa Komisyonunun mazbatası basılıp milletvekillerine dağıtılacak ve normal müddeti geçtikten sonra gündeme alınacaktır.

Şimdi arkadaşlar, bu tasnif yapılırken gündemin 4 neii maddesine geçiyoruz.

6. — Bâzı komisyonlardaki açık üyelikler için seçim.

BAŞKAN — Açık üyeliklerin seçimini yapıyoruz.

Aday listesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millet Meclisi komisyonlarında C. H. P. kontenjanında münhal üyeliklere aşağıda komisyonlara hisasında gösterilen milletvekilleri aday olarak gösterilmiştir. Gereğini rica eder, saygılarımı sunarım.

Millet Meclisi C. H. P. Grubu
Başkanlığı adına
Maraş
Dr. Kemalî Bayazıt

İçişleri Komisyonuna... Reşit Ülker (İstanbul)

Dilekçe Komisyonuna... Ahmet Karamüftüoğlu (Adana)

Sayıştay Komisyonuna... Mehmet Sağlam (Kayseri)

Gümrük ve Tekel Komisyonuna... İlyas Seekin (Ankara)

Meclis Kitaplık Karma Komisyonuna... Talât Oğuz (Mardin)

BAŞKAN — Kâğıt dağıtanlar, arkadaşlara beşer kâğıt dağıtacaklardır. Beş komisyonda münhal üyelikler vardır. Tekrar okutacağım. Arkadaşlar buna göre oylarını atarlar. (Yarına kalsın sesleri) Yani ekseriyet yok mu, demek istiyorsunuz? Belki, fakat bu tasnifi yapmadıkça bir yere gidemeyiz.

Yüksek Başkanlığa

Millî Savunma Komisyonunda münhal bulunan üyelik için müstakiller adına Rauf Kıray'ı teklif ediyorum.

Kastamonu
Fethi Doğançay

Not : Eski teklif ettiğim, İsmail Hakkı Yılanhoğlu'nun adaylığını geri alıyorum.

BAŞKAN — Arkadaşlar, şu noktayı tavzih etmek lâzım geliyor; bağımsız arkadaşları komisyona seçmek icabettiğinde arkadaşlar serbestçe kendileri yazmak durumundadır. Sırf hatıra kabîlinden bu isimler arkadaşlar tarafından ileri sürülmüştür. Bu isimlerle hiçbir arkadaş mukayyet değildir. (İsimler tekrar okunsun sesleri) Bir kere daha okutuyorum.

(Maraş Milletvekili Kemalî Bayazıt'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Lûtfen isimleri ayrı ayrı kâğıtlara yazın ve ayrı sepetlere atın. Adayların isimlerini bir kere daha okutalım mı?.. («Tamam tamam» sesleri) Komisyonlardaki açık üyelikler için yapılan seçimde aranan oy miktarı elde edilememiştir. Yarın tekrarlanacaktır.

Muhterem arkadaşlar; Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, yoklama ve nısapların tes-

biti yönünden İçtüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararının oylamasına 173 arkadaşımız iştirak etmiştir. 134 kabul, 34 ret, 5 çekinse oy kullanılmıştır. Karar için lâzımgelen nısap hâsıl olmadığı için oylama tekrar edilecektir.

Yarın 11 Mart Çarşamba günü saat 15.00 toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,02

M. Meclisi B : 67 10 . 3 . 1964 O : 1

Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin İçişleri Komisyonuna havalesine dair Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan'ın, önergesine verilen oyların sonucu

(Önerge reddedilmiştir.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 297
Kabul edenler : 140
Reddedenler : 155
Çekinseler : 3
Oya katılmayanlar : 143
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoglu
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
ADIYAMAN
Arif Atalay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Veli Başaran
Mehmet Turgut
AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
AMASYA
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener
ANKARA
Mustafa Kemal Erko-
van
Muhlis Ete
İsmail Gence
İhsan Köknel
Mehdi Mihçioğlu
Ferhat Nuri Yıldırım
ANTALYA
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
ARTVIN
Nihat Ata
Sabit Osman Avcı

AYDIN
Melâhat Gedik
Reşat Özarda
İsmet Sezgin
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu
Cihat Turgut
BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul
BOLU
Turgut Çulha
BURSA
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra
ÇANAKKALE
Ahmet-Nihat Akay
Refet Sezgin
ÇANKIRI
Kâzım Arar
Şaban Keskin
ÇORUM
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Remzi Şenel
EDİRNE
Talât Asal
Nazmi Özoğul

ELÂZİĞ
Ömer Faruk Sanaç
ERZİNCAN
Hüsâmettin Atabeyli
Sadık Perinçek
ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler
GAZİANTEP
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü
GİRESUN
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
GÜMÜŞANE
Sabahattin Savacı
HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
İÇEL
Celâl Kılıç
İSPARTA
Ali İhsan Balım
Sadettin Bilgiç
Mustafa Gülcügil
İSTANBUL
Mahmut Rıza Bertan
Ferruh Bozbeyli
Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Saadet Evren
Muhiddin Güven
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon

İsmail Hakkı Tekinel
İZMİR
Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytas
Muzaffer Dösemeci
Ali Naili Erdem
İhsan Gürsan
Saim Kaygan
Nihat Kürşat
Şinasi Osma
KARS
Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
KASTAMONU
Sabri Keskin
KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Hüsâmettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan
KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
KİRŞEHİR
Ahmet Bilgin
KOCAELİ
Hâldan Kısayol
KONYA
Selçuk Aytan
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Faruk Sükan
Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Sadrettin Tosbi
MANISA
Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Nusret Köklü
MARAS
Kemal Bağcıoğlu
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük
MARDİN
Esat Kemal Aybar
MUĞLA
İlhan Tekinalp
MUŞ
Sami Öztürk

NEVŞEHİR
Ramazan Demirsoy
NİĞDE
Mehmet Altınsoy
ORDU
Ata Bodur
Şadi Pehlivanoglu
RİZE
Arif Hikmet Güner
Cevat Yalçın
SAKARYA
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Bahri Cömert
Hâmit Kiper

Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu
SIIRT
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa
SİNOP
Mustafa Kaptan
SİVAS
Sebati Hastaoğlu
Güner Sarısözen
TOKAT
Sabahattin Baybura
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
TRABZON
Ekrem Dikmen
Zeki Yağmurdereli

URFA
Kemal Badıllı
UŞAK
Ahmet Tahtakılıç
VAN
İhsan Bedirhanoglu
Muslih Görentaş
Şükrü Köserreisoglu
YOZGAT
Mustafa Kepir
Turgut Nizamoglu
ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Ramiz Karakaşoglu
Sadık Tekin Müftüoglu

[Reddedenler]

ADANA
Kemal Sarıbrahimoğlu
ADIYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
AFYON KARAHISAR
Halûk Nur Bâki
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AĞRI
Rıza Polat
AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman
Nihat Berkkan
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
İbrahim Sıtkı Hatip-
oğlu
İbrahim İmirzalıoğlu
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
ANTALYA
Etem Ağva

AYDIN
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
BALIKESİR
Fenni İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu
BİTLİS
Nafiz Giray
BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
Sadrettin Çanga
Ekrem Paksoy
Cevdet Perin
ÇANAKKALE
Şefik İnan
ÇANKIRI
Rahmi İnceler
ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Hilmi İncesulu
Neemi Ökten
DENİZLİ
İsmail Ertan
Hüdayi Oral

DIYARBAKIR
Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu
EDİRNE
Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu
ELAZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır
ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
GAZİANTEP
Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Gögüş
Mithat San
GİRESUN
Naim Tirali
GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Nureddin Özdemir
HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Bahri Bahadır
İÇEL
Yahya Dermancı
İSPARTA
Lokman Başaran
İSTANBUL
Suphi Baykam
Ratip Tahir Burak
Ömer Zekâi Dorman
Orhan Eyüboğlu
Fahrettin Kerim Gökay
Hilmi Oben
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
Selim Sarper
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolaç
Zeki Zeren
İZMİR
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu
KAES
Hasan Erdoğan
Kemal Güven

Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın
KASTAMONU
Avni Doğan
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli
KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KİRŞEHİR
Memduh Erdemir
Halil Özmen
KOCAELİ
Sabahattin Bilgisu
Nihat Erim
KONYA
Kemal Ataman
İhsan Kabadayı
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Özal

Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Rauf Kıray
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Halit Ziya Özkan
MANİSA
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
MARAS
Kemalî Bayazıt
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz
MUĞLA
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
NİĞDE
Asım Eren
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoglu
Ferda Güley
SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Yusuf Ulusoy
SAMSUN
Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
İlyas Kılıç
SIİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker
Ahmet Kangal
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ
Turhan Kut
TOKAT
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
TRABZON
Ali Şakir Ağaoglu
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner
TUNCELİ
Fethi Ülkü
URFA
Atalay Akan
UŞAK
Ali Rıza Akbıykoğlu
İbrahim Bulanalp
YOZGAT
İsmet Kapisız
Celâl Sungur
Veli Uyar
ZONGULDAK
Kenan Esengin
Suphi Konak
Mehmet Ali Pestileci

[Çekinserler]

MALATYA
H. Avni Aksit

MANİSA
Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

TOKAT
H. Ali Dizman

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçükte-
pepınar
Cavit Oral
AFYON KARAHİSAR
Hasan Dinçer
Şevki Güler
AMASYA
Mustafa Kemal Karan
ANKARA
Raif Aybar
Osman Bölükbaşı

Zühtü Pehlivanlı
Abdullah Kemal Yörük
ANTALYA
Rafet Eker
Nihat Su
ARTVİN
Saffet Eminağaoglu
AYDIN
Orhan Apaydın
Hilmi Aydınçer
BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak
Gökhan Evliyaoglu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı

BİNGÖL
M. Siddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Müştak Okumuş
BOLU
Ahmet Çakmak
Kâmil İnal
Fuat Ümit
BURDUR
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan
BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek

İbrahim Öktem
(B.)
Ziya Uğur
ÇANAKKALE
Burhan Arat
Süreyya Endik
ÇANKIRI
Nurettin Ok (Bşk. V.)
ÇORUM
Muzaffer Dünder
Abdurrahman Güler
Faruk Küreli
DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu

İbrahim Kocatürk
Âtîf Şohoğlu
DIYARBAKIR
Adnan Aral
Yusuf Azizoglu
Vefik Piringoğlu (B.)
Alp Doğan Şen
EDİRNE
İlhami Ertem
ELAZIĞ
Naci Güray
ERZURUM
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli
ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)
Aziz Zeytinoglu
GAZIANTEP
Osman Orhan Bilen
Hüseyin İncioğlu
GİRESUN
Ali Cüceoglu
Mustafa Kemal Çilesiz
Ali Köymen
GÜMÜŞANE
Neemeddin Küçükker
HATAY
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoglu

Şekip İnal
Sâki Zorlu
İÇEL
Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Durhan Bozdoğan
Sadık Kutlay
İhsan Önal
İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoglu
Cihad Baban
Ali Coşkun Kırcı
Naci Öktem
İlhami Sancar (B.)
Hüsamettin Tiyaşan
Abdurrahman Yazgan
İZMİR
Osman Sabri Adal
Arif Ertunga
Ragıp Gümüşpala
Ziya Hanhan
KARS
Kemal Kaya
Kemal Okyay
KASTAMONU
Fethi Doğançay
Osman Zeki Oktay
İsmail Hakkı Yılanlıoglu
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KOCAELİ
Süreyya Sofuoğlu
KONYA
Kadircan Kafılı

Ömer Kart
Mekki Keskin
(Bşk. V.)
KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Mehmet Kesen
Sezai Sarpaşar
MANİSA
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioglu
MARAŞ
Hasan Fehmi Evliya
MARDİN
Seyfi Güneşan
MUĞLA
Adnan Akarca
MUŞ
Sait Mutlu
NEVŞEHİR
Ali Baran Numanoğlu
NİĞDE
Haydar Özalp
ORDU
Refet Aksoy
Orhan Naim Hazineदार
Arif Hikmet Onat (B.)
Ata Topaloğlu
RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
SAMSUN
Mehmet Başaran

Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
SINOP
Mahmut Alicanoğlu
Cemil Karahan
Haşim Tari
SİVAS
Rahmi Çeltekli
Rahmi Günay
Cevad Odyakmaz
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
TEKİRDAĞ
Fethi Mahramlı
Hayri Mumcuoglu
Orhan Öztrak (B.)
TOKAT
Ali Rıza Ulusoy
TRABZON
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten
Kâmuran Ural
TUNCELİ
Vahap Kışoğlu
URFA
Osman Ağan
Kadri Eroğan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel
YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
ZONGULDAK
Feyzi Fırat
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İstanbul	1	Zonguldak	1
Kocaeli	1	Yekûn	9

Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, yoklama ve nisapların tesbiti yönünden İçtüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kararına verilen oyların sonucu

(Yeter çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 173
Kabul edenler : 134
Reddedenler : 34
Çekinseler : 5
Oya katılmayanlar : 268
Açık üyelikler : 9

[Kabul edenler]

ADANA
Kemal Sarıbrahimoğlu
ADİYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Asum Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu
AĞRI
Rıza Polat
AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Nihat Berkkan
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İbrahim İmirzaloğlu
Emin Paksüt
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
ANTALYA
Etem Ağva
Nihat Su
AYDIN
Mustafa Şükrü Koç
BALIKESİR
Fennî İslimyeli
Süreyya Koç
Mehmet Tiritioğlu
BOLU
Zeki Baltacıoğlu

Kemal Demir
BURDUR
Fethi Çelikbaş
BURSA
Sadrettin Çanga
Cevdet Perin
ÇANAKKALE
Şefik İnan
ÇORUM
Nuri Ahıskaloğlu
Neemi Ökten
DENİZLİ
İsmail Ertan
Hüdayi Oral
DIYARBAKIR
Şehmus Arslan
Hilmi Gündoğan
Recai İskenderoğlu
EDİRNE
Süleyman Bilgen
ELAZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil
Kemal Satır
ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu
Naci Yıldırım
ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
ESKİŞEHİR
Şevket Ashuzoğlu
GAZİANTEP
Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş
GİRESUN
Naim Tirali

GÜMÜŞANE
Halîş Bayramoğlu
Nureddin Özdemir
HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan
HATAY
Bahri Bahadır
İÇEL
Yahya Dermancı
İSPARTA
Lokman Başaran
İSTANBUL
Suphi Baykam
Ratip Tahir Burak
Fahrettin Kerim Göka
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
Selim Sarper
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Malik Yolaç
Zeki Zeren
İZMİR
Şeref Bakşık
Arif Ertunga
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu
KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın

KASTAMONU
Ali Özdikmenli
KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler
KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Hasan Tahsin Uzun
KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
KONYA
Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı
Abdüssamet Kuzucu
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Fakih Özlen
Vefa Tanır
KÜTAHYA
Rauf Kıray
MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
İsmet İnönü
MANİSA
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatiboğlu
MARAŞ
Kemalî Bayazıt
MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan

Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay

Turan Şahin

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka

NİĞDE

Asım Eren
Ruhi Soyer

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoglu

SAKARYA

Burhan Akdağ
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu

Fevzi Ceylân

İlyas Kılıç

SIIRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner

SİVAS

Adil Altay
İbrahim Göker

Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Orhan Öztrak

TOKAT

Reşit Önder

TRABZON

Ali Şakir Ağanoglu
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Atalay Akan

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoglu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Köserreisoglu

YOZGAT

İsmet Kapısız
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Suphi Konak
Mehmet Ali Pestilci

[Reddedenler]

AFYON KARAHİSAR

Mehmet Turgut

ARTVIN

Nihat Ata

BİLECİK

Şadi Binay

BOLU

Kâmil İnal

ÇANKIRI

Kâzım Arar

ÇORUM

Faruk Küreli

EDİRNE

Talât Asal

Fahir Giritlioglu

ERZURUM

Nihat Diler

GİRESUN

İbrahim Etem Kılıçoğlu

İSPARTA

Ali İhsan Balım

İSTANBUL

Ferruh Bozbeyli
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren

İZMİR

Şükrü Akkan
Muzaffer Döşemeci

Ali Naili Erdem

İhsan Gürsan

Saim Kaygan

Nihat Kürşat

KIRŞEHİR

Memduh Erdemir

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

KONYA

İrfan Baran

KÜTAHYA

Sadrettin Tosbi

MUŞ

Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy

ORDU

Ferda Güley

SAKARYA

Ekrem Alican
Muslihittin Gürer

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
Mustafa Kepir

[Çekinseler]

GAZİANTEP

Mithat San

İZMİR

Osman Sabri Adal

KASTAMONU

İhsan Şeref Dura

MANİSA

Yakup Kadri Karaos-
manoğlu

TOKAT

H. Ali Dizman

[Oya katılmayanlar]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoglu
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçük-
pepinar
Cavit Oral

Ahmet Savrın

İbrahim Tekin

Ahmet Topaloğlu

ADİYAMAN

Arif Atalay

Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Veli Başaran

Hasan Dinçer

Şevki Güler

AĞRI

Nevzat Güngör

Kerem Özcan

AMASYA

Mustafa Kemal Karan

İsmail Sarıgöz

Nevzat Şener

ANKARA

Burhan Apaydın

Hüseyin Ataman

Raif Aybar

Osman Bölükbaşı

Mustafa Kemal Erko-
van

Muhlis Ete

İsmail Gence

İhsan Köknel

Mehdi Mihçioğlu

Zühtü Pehlivanlı

Ferhat Nurd Yıldırım

Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Ihsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ömer Eken
Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu

ARTVIN

Sabit Osman Avcı
Saffet Eminagaoglu

AYDIN

Orhan Apaydın
Hilmi Aydıncı
Melâhat Gedik
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdar-
oğlu

Gökhan Evliyaoğlu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut

BİLECİK

Orhan Tuğrul
BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BITLİS

Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU

Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Fuat Ümit

BURDUR

Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel

Ziya Uğur

İsmail Yılmaz
Baha Cen. al Zağra
ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat
Süreyya Endik
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Rahmi İncele
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM

Muzaffer Dünder
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel
Âtîf Şohoğlu

DIYARBAKIR

Adnan Aral
Yusuf Azizoglu
Vefik Piringeoglu (B.)
Alp Doğan Şen

EDİRNE

İlhami Ertem
Nazmi Özoğul
ELÂZİĞ

Naci Güray
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli
Sadık Perinçek

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmec
Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Necmeddin Küçüker
Sabahattin Savaç

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoglu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA

Sadettin Bilgiç
Mustafa Gülcügil

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ziya Altınoglu
Cihad Baban
Mahmut Rıza Bertan
Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Orhan Eyüboğlu
Muhiddin Güven
Ali Coşkun Kırcı
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İlhami Sancar (B.)
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyaşan
Abdurrahman Yazgan

İZMİR

Mehmet Ali Aytas
Ragıp Gümüşpala
Ziya Hanhan
Şinasi Osma

KARS

Necmettin Akan
Lâtif Aktüzüm
Kenal Kaya
Kemal Okyay

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
İsmail Hakkı Yılanlı-
oğlu

KAYSERİ

Abdülhalim Aras
Hüsamettin Gümüşpala
Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Halil Özmen

KOCAELİ

Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu

KONYA

Kenal Ataman
Ahmet Gürkan
Kadircan Kallı
Ömer Kart
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Faruk Sükan
Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Mehmet Kesen
Sezai Sarpaşar

MALATYA

H. Avni Akşit
Ahmet Fırat
Halit Ziya Özkan

MANISA
 Neriman Ağaoğlu
 Süleyman Çağlar
 Nusret Köklü
 Hürrem Kubat
 Hilmi Okçu
 Yakup Yakut
 Nahit Yenişehirlioğlu
MARAS
 Kemal Bağcıoğlu
 Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
 Enver Kaplan
 Adnan Karaküçük
MARDİN
 Esat Kemal Aybar
 Seyfi Güneşan
MUĞLA
 Adnan Akarca
 İlhan Tekinalp
MUŞ
 Saif Mutlu
NİĞDE
 Haydar Özalp
 Oğuzdemir Tüzün

ORDU
 Refet Aksoy
 Ata Bodur
 Orhan Naim Hazineci
 Arif Hikmet Onat (B.)
 Şadi Pehlivanoglu
 Ata Topaloğlu
RİZE
 Erol Yılmaz Akçal
 Arif Hikmet Güner
 Fuad Sirmen (Başkan)
 Cevat Yalçın
SAKARYA
 Nuri Bayar
 Hami Tezkan
SAMSUN
 Ali Fuat Alişan
 Mehmet Başaran
 Bahri Cömert
 Kâmrân Evliyaoğlu
 Fevzi Geveci
 Hâmit Kiper
 Hüseyin Özalp (İ. Ü.)
 Osman Şahinoğlu
SİRT
 Hayrettin Özgen

Adil Yaşar
SINOP
 Mahmut Alicanoğlu
 Mustafa Kaptan
 Cemil Karahan
Haşim Tarı
SİVAS
 Rahmi Çeltekli
 Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
 Ahmet Kangal
 Cevad Odyakmaz
 Güner Sarısözen
 Reşat Turhan
 Tahsin Türkey
TEKİRDAĞ
 Fethi Mahramlı
 Hayri Mumcuoğlu
TOKAT
Sabahattin Baybura
 Mehmet Kazova
 Zeyyat Kocamemi
 Bekir Şeyhoğlu
 Ali Rıza Ulusoy
TRABZON
 Ekrem Dikmen

Selâhattin Güven
 Nazmi Ökten
 Kâmrân Ural
 Zeki Yağmurdereli
TUNCELİ
 Vahap Kışoğlu
URFA
 Osman Ağan
 Kemal Badıllı
 Kadri Eroğan
 Bekir Sami Karahandı
 Sabri Kılıç
 Celâl Öncel
VAN
 İhsan Bedirhanoglu
 Muhlis Görentaş
 (İ. Ü.)
YOZGAT
 Turgut Nizamoglu
ZONGULDAK
 Ahmet Fuat Ak
 Kenan Esengin
 Feyzi Fırat
 Ramiz Karakaşoğlu
 Sadık Tekin Müftüoğlu
 Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Muş	1
Erzurum	1	Trabzon	1
Hatay	1	Zonguldak	1
İstanbul	1		—
Kocaeli	1		
Manisa	1	Yekûn	9

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

ALTMİŞYEDİNCİ BİRLEŞİM

10 . 3 . 1964 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi Zihni Betil ve 25 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu üyeleri seçimi Kanununun değiştirilmesine dair kanun teklifinin havalesi hususunda; İçtüzüğün 28 nci maddesi gereğince Anayasa Komisyonu ile İçişleri Komisyonu arasında çıkan ihtilâf hakkında Başkanlığın sunuşu.

2. — Hariçte çalışan işçilere mesken kredisi fonu tesisi hakkındaki kanun tasarısının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (1/606, 3/836)

3. — Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, yoklama ve nısapların tesbiti yönünden İçtüzük tatbikatı ile ilgili önergesi hakkında Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararı.

4. — Bâzı komisyonlardaki açık üyelikler için seçim.

5. — İstanbul Milletvekili Saadet Evren'in, Kıbrıs olayları ile ilgili olarak, İçtüzüğün 177 nci maddesi gereğince, bir araştırma yapılmak üzere Meclis Araştırma Komisyonu teşkiline dair önergesi (10/15)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kasım Gülek ve Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527) [Dağıtma tarihi : 27 . 11 . 1963]

× 2. — Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısı ve Anayasa, Adalet, İçişleri ve Plân komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/546) (S. Sayısı : 543) [Dağıtma tarihi : 28 . 12 . 1963]

× 3. — Özel öğretim kurumları kanunu tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Manisa Üyesi Ferit Alpiskender'in, hususi eğitim ve öğretim müesseseleri kanunu teklifi ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ile Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ve 55 arkadaşının, Âmme menfaatine hizmet gayesiyle kurulan dernekler tarafından açılan özel okul öğretmenlerinin sosyal güvenlikleri hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen beşer üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/539, 2/581, 2/617, 2/618) (S. Sayısı : 495 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 15 . 1 . 1964]

4. — Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısına dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Cumhuriyet Senatosunca yapılan değişiklikler hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (M. Meclisi 1/548, C. Senatosu 1/314) [Dağıtma tarihi : 19 . 2 . 1964] (M. Meclisi S. Sayısı : 497 ye 1 nci ek, C. Senatosu S. Sayısı : 368)

5. — Serbest malî müşavirlik kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren ve Adana Üyesi Mehmet Ünaldu'nun, Malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/476, 2/529) (S. Sayısı : 368) [Dağıtma tarihi : 17 . 8 . 1963]

6. — Bina kiralari hakkında kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın,

6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/513, 2/526) (S. Sayısı: 458 ve 458 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 1 . 10 . 1963]

7. — İstanbul Milletvekili Naci Öktem ve 8 arkadaşının, 28 Nisan 1304 tarihli Alâmeti Fariha Nizamnamesine ek kanun teklifi ile Manisa Milletvekili Muammer Erten'in, Markalar ve menşe işaretleri hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Adalet komisyonları raporları (2/160, 2/297) (S. Sayısı : 526) [Dağıtma tarihi : 11 . 11 . 1963]

8. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Yasama meclislerinin aralarındaki münasebetlerin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Anayasa Komisyonu raporu (2/271) (S. Sayısı : 48 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

9. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, Aydın Milletvekili Orhan Apaydın, Sivas Milletvekili Cevad Odyakmaz ve Erzincan Milletvekili Sadık Perinçek'in, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonunun seçilmesi ve çalışma usullerinin düzenlenmesi hakkında kanun teklifine dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ret tezkeresi hakkında Millet Meclisi Geçici Komisyon raporu (2/269) (S. Sayısı : 233 e 2 nci ek) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

10. — İstanbul Milletvekili Hüsamettin Tiyaşan'ın, 232 sayılı Kanunla değiştirilen 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve C. Senatosu Başkanlığının ret tezkeresine dair Millet Meclisi İçişleri Komisyonu raporu (M. Meclisi 2/350; C. Senatosu 2/83) (S. Sayısı : 37 ye 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 3 . 1 . 1964]

11. — Sandıklı'nın Mirtaz köyü 17 hane numarasında nüfusa kayıtlı Alioğlu, Feride'den doğma 11.10.1942 doğumlu Veyssel Aslan'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki Başbakanlık

tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/775) (S. Sayısı : 579) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

12. — Uşak Merkez Aybey mahallesi hane 143, cilt 14 ve sayfa 103 sayısında nüfusa kayıtlı Haliloğlu, Sultan'dan doğma 11 . 12 . 1929 doğumlu İsmail Kiraz'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/792) (S. Sayısı : 580) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

13. — Akhisar ilçesinin Bergele köyü hane 13, cilt 12 ve sayfa 19 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Medine'den doğma 7 . 12 . 1929 doğumlu Hasan Çalınacı (Çalınacı) nın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/804) (S. Sayısı : 581) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

14. — Kalecik ilçesinin Hasayaz bucağı Tavşancık Köyünün hane 15, cilt 11 ve sayfa 13 sayısında nüfusa kayıtlı Hüseyinoğlu, Satı'dan doğma 9 . 7 . 1934 doğumlu Mehmet Aksoy'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/805) (S. Sayısı : 582) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

15. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü, hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saitoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/806) (S. Sayısı : 583) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

16. — İktisadi Devlet Teşekkülleri ve iştrakleri hakkındaki kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/317; C. Senatosu 1/282) (M. Meclisi S. Sayısı: 303 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı: 303) (Dağıtma tarihi: 3 . 3 . 1964)

17. — Devlet Yatırım Bankası hakkındaki kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile M. Meclisi, C. Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/308; C. Senatosu 1/284) (M. Mec-

lisi S. Sayısı 304 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı : 321) [Dağıtma tarihi : 3.3.1964]

× 18. — 31.12.1961 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu (1/632) (S. Sayısı: 616) [Dağıtma tarihi : 25.2.1964]

× 19. — 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun bâzı madde ve fıkralarının değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/625) (S. Sayısı: 617) [Dağıtma tarihi: 26.2.1964]

× 20. — 1837 sayılı Bina Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ve 3.1.1961 tarihli ve 206 sayılı Kanunun 3 nci ve geçici 2 nci maddelerinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/623) (S. Sayısı: 631) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 21. — Bâzı vergi ve resimlere zam yapılması hakkındaki 4040 sayılı Kanunun 31 nci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/621) (S. Sayısı: 632) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

22. — İktisadi Buhran Vergisi Kanununa Ek Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/629) (S. Sayısı: 633) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 23. — 27.6.1931 tarihli ve 1833 sayılı Arazi Vergisi Kanununun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici

Komisyon raporu (1/634) (S. Sayısı: 635) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 24. — 21.6.1961 tarihli ve 309 sayılı Kanunda bâzı değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/633) (S. Sayısı: 636) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 25. — Motorlu Kara Taşıtları Vergisi Kanununda yazılı tarifelerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/631) (S. Sayısı: 637) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

× 26. — Gider Vergileri Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler ilâve edilmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, Ticaret, Tarım, Sanayi, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/628) (S. Sayısı: 638) [Dağıtma tarihi: 4.3.1964]

27. — 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısının C. Senatosunca değiştirilen ve M. Meclisince benimsenmiyen maddeleri hakkında Karma Komisyon raporu ile Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu ve Karma Komisyon metinleri (M. Meclisi 1/292; C. Senatosu 1/251) (M. Meclisi S. Sayısı: 325 e 2 nci ek; C. Senatosu S. Sayısı: 181) [Dağıtma tarihi: 10.2.1964]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 5 arkadaşının, 4367 sayılı Kanunun 4684, 6706 ve 70 sayılı kanunlarla değişik birinci maddesinin (C) ve (D) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/328) (S. Sayısı: 381) [Dağıtma tarihi: : 5.9.1963]

2. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Özel Şahingiray ve 15 arkadaşının, Türkiye

Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/221) (S. Sayısı: 391) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

3. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç ve 2 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması ve 6122, 6422 ve 7242 sayılı kanunların kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/147) (S. Sayısı : 393) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

4. — Kayseri Milletvekili Mehmet Göker ve 4 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/268) (S. Sayısı : 394) [Dağıtma tarihi: 14 . 9 . 1963]

5. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye Komisyonu tezkeresi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/262) (S. Sayısı : 395) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

6. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve Sakarya Milletvekili Yusuf Ulusoy'un, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 14 ncü maddesine (ç) fıkrası eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları ve Millî Eğitim Komisyonunun mütalâası (2/325) (S. Sayısı: 396) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

7. — Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lûtfi Bozçalı'nın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa ek kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/327) (S. Sayısı : 397) [Dağıtma tarihi : 14 . 9 . 1963]

8. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga'nın, 1076 ve 1111 sayılı kanunlar gereğince ihtiyata ayrılmış yedek subay ve erlerden yoklamasını yaptırmamış olanların para cezalarının affına dair kanun teklifi ve Millî Savunma, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/366) (S. Sayısı : 398) [Dağıtma tarihi : 17 . 9 . 1963]

9. — Cumhuriyet Senatosu Artvin Üyesi Fehmi Alpaslan'ın, 237 sayılı Taşıt Kanununun 4 ncü maddesine göre makam hizmetlerine tahsis edilen taşıtları gösteren (2) sayılı cetvelde değişiklik yapılması ve 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/78) (S. Sayısı : 440) [Dağıtma tarihi : 20 . 9 . 1963]

10. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna'nın, 1108 sayılı Maaş Kanununun 1559 sayılı Kanunla muaddel 2 nci ve 3041 sayılı Kanunla muaddel 13 ncü maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 1108 sayılı Maaş Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/95, 2/96) (S. Sayısı: 441) [Dağıtma tarihi: 19 . 9 . 1963]

11. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 3 arkadaşının, Arazi ve Bina vergilerinin matrahlarına uygulanacak misiller hakkındaki 206 sayılı Kanunun 3 ncü maddesine bir fıkra ve Kanuna geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/257) (S. Sayısı : 443) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

12. — Cumhuriyet Senatosu Niğde Üyesi Kudret Bayhan ve üç arkadaşının, 1111 sayılı Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi, Konya Milletvekili Ahmet Gürkan ve Ankara Milletvekili Ferhat Nuri Yıldırım'ın 5585 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Tokat Milletvekili Ali Dizman'ın, Askerlik hizmetinin emeklilik ve terfiden sayılması hakkında kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu İzmir Üyesi Hilmi Onat ve Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunla bu kanunu tadil eden 5585 ve 6724 sayılı kanunlara bazı maddeler ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/62, 2/145, 2/204, 2/360) (S. Sayısı: 445) [Dağıtma tarihi : 19 . 9 . 1963]

13. — Balıkesir Milletvekili Cihat Bilgehan ve 5 arkadaşının, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 ncü maddesinin (b) işaretli fıkrasının

değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/383) (S. Sayısı : 446) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

14. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve altı arkadaşının, Kaçakçılığın men'i ve takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 6846 sayılı Kanunla muaddel 60 ncı maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 447) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

15. — Giresun Milletvekili Ali Cüceoğlu'nun, Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/124) (S. Sayısı : 448) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

16. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 12 arkadaşının, 3656 sayılı Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair Kanuna ek kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/392) (S. Sayısı : 449) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

17. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun muaddel ve 6 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/371) (S. Sayısı : 450) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

18. — Bolu Milletvekili Fuat Ümit ve 4 arkadaşı ile Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu ve Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, Devlet hizmetlerinde iken lise veya lise muadili meslekî bir okuldan sonra bir yüksek okul veya fakülmeden mezun olanlar ile yine memuriyetleri sırasında akademik derece alanlara yahut ikinci bir yüksek tahsili ikmal edenlere bir derece kıdem verilmesi hakkındaki kanun teklifleri ve Amasya milletvekilleri Nevzat Şener ve İsmail Sarıgöz'ün, memurların tahsil müessesesinde talebe olmayacaklarına dair 4007 sayılı Kanun ile bu

kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 4214 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair 183 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ile Bolu Milletvekili Kâmil İnal'ın, 3656 ve 3659 sayılı kanunların şümülü dâhilinde vazife görmekte iken müktesep barem derecesini değiştirecek bir üst tahsil yapanların terfi ve kıdemleri hakkındaki kanun teklifi ve Maliye, Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/91, 2/93, 2/104, 2/464) (S. Sayısı : 451) [Dağıtma tarihi : 20.9.1963]

19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolunan 11 Ocak 1961 tarihli Zirai Maddeler Andlaşması ve ekleriyle bu Andlaşmada yapılan 29 Mart 1961, 17 Temmuz 1961 tarihli değişikliklerin onaylanmasının uygun bulduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Tarım, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 463) [Dağıtma tarihi : 3.10.1963]

20. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve 9 arkadaşının, Ordu mensuplarıyla Emniyet Umum Müdürlüğü ve gümrük muhafaza ve muamele sınıfı kadrolarında çalışanlara birer er tayını verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (2/189) (S. Sayısı : 464) [Dağıtma tarihi : 4.10.1963]

21. — Kayseri Milletvekili Abdülhalim Aras ve 3 arkadaşının, Evlenen veya tekaüde tabi bir vazifeye giren yetim kızların yetim aylıklarının diğer yetimlere taksimi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/381) (S. Sayısı : 465) [Dağıtma tarihi : 4.10.1963]

22. — Konya Milletvekili İhsan Kabadayı ve 8 arkadaşının, Jandarma Genel Komutanlığı kadrolarında vazifeli subay, astsubay, mecburi uzatmalı ve sivil memurlara, ücretli personele fazla meseileri karşılığında fazla mesai ücreti verilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/137) (S. Sayısı : 466) [Dağıtma tarihi : 4.10.1963]

23. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair

kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/293) (S. Sayısı : 467) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

24. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Röntgen Radyum ve diğer nükleer enerji cihaz ve maddeleri ile bunların tıpta kullanılması ve kullananlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/127) (S. Sayısı : 468) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

25. — Çanakkale Milletvekili Süreyya Endik'in, Sıtma Savaş Sağlık koruyucuları hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/130) (S. Sayısı : 469) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

26. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve Malatya Milletvekili Avni Akşit'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/421) (S. Sayısı : 470) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

27. — Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/423) (S. Sayısı : 471) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

28. — Samsun Milletvekili İlyas Kılıç ve 10 arkadaşının, ikinci defa yüksek tahsil yapan subay ve memurlara kıdem verilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/80) (S. Sayısı : 472) [Dağıtma tarihi : 4 . 10 . 1963]

29. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ömer Ergün ve 26 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkındaki 5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olan 6153 sayılı Kanuna bir fıkra ve geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Ulaştırma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/401) (S. Sayısı : 473) [Dağıtma tarihi : 5 . 10 . 1963]

30. — Cumhuriyet Senatosu Yozgat Üyesi Sadık Artukmaç'ın, Tapu sicil binaları inşası için alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve

İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tapu sicil binaları yapılması maksadiyle alınacak harclar hakkında kanun teklifi ve Geçici ve Plân komisyonları raporları (2/153, 2/233) (S. Sayısı : 201 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 8.10.1963]

31. — Elâzığ Milletvekili Nurettin Arduçoğlu ve 5 arkadaşının, 4792 sayılı İşçi Sigortaları Kurumu Kanununun 8.3.1961 tarih ve 344 sayılı Kanunla muaddel 20 nci maddesinin (c) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/396) (S. Sayısı : 492) [Dağıtma tarihi : 9 . 10 . 1963]

32. — Bolu Milletvekili Kemal Demir ve 18 arkadaşının, 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa ek kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/214) (S. Sayısı : 502) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

33. — Çorum Milletvekili Faruk Küreli ve dört arkadaşının, Orman Umum Müdürlüğü emrinde çalışmakta olan maaşlı memurları hakkında intibak kanunu teklifi ve Tarım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/165) (S. Sayısı : 503) [Dağıtma tarihi : 15.10.1963]

34. — İstanbul Milletvekili Suphi Baykam ve 68 arkadaşının, Tıp personelinin mukavele ile çalıştırılmasına dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (2/54) (S. Sayısı : 512) [Dağıtma tarihi : 21 . 10 . 1963]

35. — Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Subay, askerî memur ve astsubaylara birer lojman ile tapulu birer dönüm arazi verilmesi için kanun teklifi ve Bayındırlık, Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/406) (S. Sayısı : 517) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

36. — Balıkesir Milletvekili Ahmet İhsan Kırımı ve 13 arkadaşının, Bayındırlık Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair olan 3611 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (2/363) (S. Sayısı : 518) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

37. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ile Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun

geçici 65 nci maddesinin (j) bendine bir hüküm eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/461) (S. Sayısı : 519) [Dağıtma tarihi : 24 . 10 . 1963]

38. — Muş Milletvekili Sait Mutlu'nun, 5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/107) (S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi 1 . 11 . 1963]

39. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Gümrük memurlarından bazılarına verilecek yem bedeli ve yemeklik hakkındaki 1615 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/132) (S. Sayısı : 523) [Dağıtma tarihi : 1 . 11 . 1963]

40. — Kırklareli Milletvekili Abdurrahman Altuğ ile Cumhuriyet Senatosu Kırklareli Üyesi A. Naci Arı'nın, 7 Nisan 1340 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 16 ncı maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/551) (S. Sayısı : 511) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

41. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında akdolan zirai maddeler Andlaşmasında yeniden yapılan değişikliklerin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu tezkeresi (1/421) (S. Sayısı : 506) [Dağıtma tarihi : 17 . 10 . 1963]

42. — Kars Milletvekili Hasan Erdoğan ile Tunceli Milletvekili Fethi Ülkü'nün, Memurin Kanununun bazı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı Kanunun 3 ncü maddesini tadil eden 2919 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/469) (S. Sayısı : 540) [Dağıtma tarihi: 26 . 12 . 1963]

43. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6138 sayılı Kanunun 13 ncü maddesi ile 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/511) (S. Sayısı : 572) [Dağıtma tarihi: 29 . 1 . 1964]

×44. — Genel bütçeye dâhil dairelerin 1960 bütçe yılı kesinhesaplarına ait uygunluk bildirimini sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1960 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/665, 1/114) (S. Sayısı : 578) [Dağıtma tarihi : 18 . 2 . 1964]

45. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 20 . 6 . 1963 tarih ve 372 numaralı kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 234 ve 285 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi (5/75; C. Senatosu 4/59) (M. Meclisi S. Sayısı : 605, C. Senatosu S. Sayısı : 372) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1964]

46. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23 . 5 . 1963 tarihli 371 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 235 ve 286 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/76, C. Senatosu 4/60) (M. Meclisi S. Sayısı : 606) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

47. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 23 . 5 . 1963 tarih ve 374 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 230 ve 281 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/77, C. Senatosu 4/61) (M. Meclisi S. Sayısı : 607) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

48. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde neşredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 6 . 6 . 1963 tarih ve 391 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8 . 11 . 1963 tarih, esas 232 ve 283 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/78, C. Senatosu 4/62) (M. Meclisi S. Sayısı : 608) [Dağıtma tarihi : 22 . 2 . 1964]

49. — Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.7.1963 tarihli Haftalık Karar cetvelinde negredilmiş ve kesinleşmiş bulunan 13.6.1963 tarih ve 397 numaralı Kararına karşı Yüksek Hâkimler Kurulunun ittihaz eylediği 8.11.1963 tarih, esas 231 ve 282 numaralı Kararı ve Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun bu husustaki raporu (M. Meclisi 5/79, C. Senatosu 4/63) (M. Meclisi S. Sayısı : 609) [Dağıtma tarihi : 22.2.1964]

50. — Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İdareci üyelerinin, 1963 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Karma Bütçe Komisyon raporuna dair C. Senatosu ve Karma Bütçe Komisyon başkanlıkları tezkereleri (M. Meclisi 2/624, C. Senatosu 2/122) (M. Meclisi S. Sayısı : 613, C. Senatosu S. Sayısı : 401) [Dağıtma tarihi : 24.2.1964]

51. — İzmir Milletvekili Nihat Kürşat'ın, Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 104 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/344) (S. Sayısı : 570) [Dağıtma tarihi : 28.1.1964]

52. — Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz ve 4 arkadaşının, 3005 sayılı Meşhut suçların Muhakeme Usulü Kanununun 1 nci maddesine bir bend ilâvesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/458) (S. Sayısı : 568) [Dağıtma tarihi : 31.1.1964]

53. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma ile Çorum Milletvekili Muzaffer DüNDAR'ın, sporla ilgili mevzularda işlenen suçlardan ceza görenlerin affı hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/434) (S. Sayısı : 618) [Dağıtma tarihi : 26.2.1964]

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — Uzman Jandarma kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/479) (S. Sayısı : 296) [Dağıtma tarihi : 2.7.1963]

× 2. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 106 arkadaşının, Bölge tiyatroları kanun

teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/437) (S. Sayısı : 305) [Dağıtma tarihi : 6.7.1963]

× 3. — Aydın Milletvekili İsmet Sezgin ve 33 arkadaşının, 5237 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin (c) bendinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/522) (S. Sayısı : 353) [Dağıtma tarihi : 15.7.1963]

× 4. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin ve Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve Çorum Milletvekili Hilmi İncesulu'nun Su ürünleri kanunu teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnce ve 28 arkadaşının, balıkçılığın teşvik ve himayesine mahsus kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/377, 2/505, 2/252) (S. Sayısı : 370) [Dağıtma tarihi : 20.8.1963]

× 5. — Millî İstihbarat Teşkilâtı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/451) (S. Sayısı : 456) [Dağıtma tarihi : 26.9.1963]

× 6. — Çanakkale Milletvekili Şefik İnan'ın, Otelcilik, Motencilik Türk Anonim Şirketi kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/576) (S. Sayısı : 507) [Dağıtma tarihi : 18.10.1963]

7. — Genel nüfus yazımı kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/507) (S. Sayısı : 513) [Dağıtma tarihi : 23.10.1963]

× 8. — Türkiye Elektrik Kurumu kanunu tasarısı ve Kırşehir Milletvekili Memduh Erdemir'in Türkiye Elektrik Kurumu kanunu teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/461, 2/425) (S. Sayısı : 516) [Dağıtma tarihi : 24.10.1963]

× 9. — Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının statüsünde yapılan değişikliğin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Çalışma komisyonları raporları (1/304) (S. Sayısı : 222) [Dağıtma tarihi : 30.5.1963]

10. — İstanbul Milletvekili Zeki Zeren'in, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa ve Adalet komisyonları mütalâaları ile Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu (2/497) (S. Sayısı : 276) [Dağıtma tarihi : 26.6.1963]

11. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve dört arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 455 ve 459 ncu maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/323) (S. Sayısı: 252) [Dağıtma tarihi: 12.6.1963]

12. — Kaçakçılığın men ve takibine dair 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Talât Oğuz ve Ağrı Milletvekili Kerem Özcan'ın, Kaçakçılığın men ve takibine dair olan 1918 sayılı Kanunun 6829 sayılı Kanunla değişik 53 ncü maddesinin tadiline dair kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/295, 2/169) (S. Sayısı: 23 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

13. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Hâkimler Kanununun Anayasaya aykırı hükümler taşıyan 122 ve 123 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/439) (S. Sayısı: 299) [Dağıtma tarihi: 4.7.1963]

14. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun 4.4.1929 tarih ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 4.6.1936 tarih ve 3006 sayılı Kanunla değişen 305 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/416) (S. Sayısı: 301) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

× 15. — Kat mülkiyeti kanunu tasarısı ile Kırşehir Milletvekili Ahmet Bilgin ve 8 arkadaşının ve Afyon Karahisar Milletvekili Asım Yılmaz'ın, kat mülkiyeti kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (1/516, 2/288, 2/325) (S. Sayısı: 524) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

16. — 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/280) (S. Sayısı: 461) [Dağıtma tarihi: 5.10.1963]

17. — 5680 sayılı Basın Kanununun 29.11.1960 tarih ve 143 sayılı Kanunla değişik 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/527) (S. Sayısı: 525) [Dağıtma tarihi: 11.11.1963]

18. — İlköğretim ve Eğitim Kanununun 56 ncı maddesinin (a) bendinin son paragrafının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı: 264) [Dağıtma tarihi: 18.6.1963]

× 19. — La Haye'de 14 Mayıs 1954 tarihinde imzalanan «Silâhlı bir çatışma halinde kültür mallarının korunmasına dair Sözleşme» ile bu sözleşmenin tatbikatına ait tüzük, protokol ve kararlara katılmamızın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Millî Savunma ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı: 289) [Dağıtma tarihi: 3.7.1963]

20. — Toprak Mahsulleri Ofisi Kanununun ikinci maddesinin (A) bendinin ikinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret, Tarım ve Plân komisyonları raporları (1/297) (S. Sayısı: 123) [Dağıtma tarihi: 1.4.1963]

21. — 2000 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin ikinci fıkrasının kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/374) (S. Sayısı: 240) [Dağıtma tarihi: 8.6.1963]

× 22. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tescil edilmeyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayısı: 259) [Dağıtma tarihi: 15.6.1963]

23. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Millî Savunma Bakanlığı kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/311) (S. Sayısı: 273) [Dağıtma tarihi: 25.6.1963]

24. — Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, Meslekî ve Teknik Öğretim Yüksek Danışma Kurulu kanunu tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları

raporları 1/262) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

25. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen 39 ncu maddesinin (b) fıkrasının son bendinin kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar ve iki arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin 6122 ve 6422 sayılı kanunlarla değiştirilen ve eklenen (b) fıkrasının kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/268, 2/10) (S. Sayısı : 292) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

26. — Baraj inşaatı dolayısıyla sular altında kalacak kasaba, köy ve arazi hakkındaki Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, İçişleri, Adalet, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 1 . 7 . 1963]

27. — Cumhuriyet Senatosu Urfa Üyesi Vasfi Gerger'in, kesin idari kararlar hakkında Danıştaya başvurulacağına dair kanun teklifi ve İçişleri ve Maliye komisyonları raporları (2/33) (S. Sayısı : 294) [Dağıtma tarihi : 2 . 7 . 1963]

× 28. — 7026 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim, Bayındırlık ve Plân komisyonları raporları (1/370) (S. Sayısı : 298) [Dağıtma tarihi : 3 . 7 . 1963]

× 29. — Tunus'un Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/96) (S. Sayısı : 332) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 30. — Arjantin'in Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına geçici kabulüne mütaallik Beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/97) (S. Sayısı : 333) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 31. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Akıd Tarafları ile Polonya Halk Cum-

huriyeti Hükümeti arasındaki münasebetlerle ilgili beyannamenin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/98) (S. Sayısı : 334) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 32. — Teşhis ve tedavi maksadiyle sağlık kurumlarına ariyeten ve meccanen tahsis edilecek tıbbi - cerrahi ve lâboratuvar malzemesinin Gümrük Resminden muafien muvakkat ithaline dair Andlaşmanın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/279) (S. Sayısı : 335) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 33. — «Barış Gönüllüleri» adlı Amerikan Teşekkülünden faydalanma hususunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında yapılan Andlaşmaya ait teati olunan mektupların onaylanmasının uygun bulduğuna dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/428) (S. Sayısı : 336) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1963]

× 34. — Ambalâjların muvakkat ithaline mütaallik Gümrük Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 337) [Dağıtma tarihi : 10 . 7 . 1963]

35. — İmar ve İskân Bakanlığı kuruluş ve vazifeleri hakkındaki Kanunun 12 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna iki madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, İmar ve İskân ve Plân komisyonları raporları (1/375) (S. Sayısı : 343) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

36. — Sıtmanın imhası hakkındaki Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri, Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/419) (S. Sayısı : 344) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

37. — 4933 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/453) (S. Sayısı : 345) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1963]

38. — Kocaeli iline bağlı Kaynarca ilçesinin Sakarya iline bağlanması hakkında kanun ta-

sarısı ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/457) (S. Sayısı: 365) [Dağıtma tarihi: 16. 8. 1963]

39. — Türk Farmakopesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/271) (S. Sayısı: 366) [Dağıtma tarihi: 16. 8. 1963]

× 40. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Ertik okulları mütedavil sermayesi hakkındaki 3423 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/197) (S. Sayısı: 374) [Dağıtma tarihi: 2. 9. 1963]

× 41. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ile Kırklareli Üyesi Ahmet Naci Arı'nın, 3. 4. 1926 gün ve 789 sayılı Maarif Teşkilâtına dair olan Kanunun 19 ncu maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/310) (S. Sayısı: 376) [Dağıtma tarihi: 3. 9. 1963]

42. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 2 arkadaşının, 3704 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesi ve üçüncü maddesine ek bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/185) (S. Sayısı: 373) [Dağıtma tarihi: 4. 9. 1963]

43. — 237 sayılı Taşıt Kanununa bağlı 2 sayılı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu (1/492) (S. Sayısı: 380) [Dağıtma tarihi: 5. 9. 1963]

44. — Nakdî Tazminat Kanununun 6335 sayılı Kanunla değişik 1 ve 2 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, İçişleri ve Plân komisyonları raporları (1/440) (S. Sayısı: 382) [Dağıtma tarihi: 5. 9. 1963]

45. — İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar ve iki arkadaşının, 6188 sayılı Bina yapımını teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki Kanuna geçici madde eklenmesine dair kanun teklifi ve İmar ve İskân, İçişleri, Maliye ve Plân

komisyonları raporları ve Anayasa Komisyonu mütalâaları (2/177) (S. Sayısı: 384) [Dağıtma tarihi: 9. 9. 1963]

46. — Zonguldak Milletvekili Kenan Eşengin'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa muvakkat bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/477) (S. Sayısı: 385) [Dağıtma tarihi: 9. 9. 1963]

47. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı: 388) [Dağıtma tarihi: 13. 9. 1963]

48. — Niğde Milletvekili Asım Eren'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 7350 sayılı Kanunla muaddel 100 ncu maddesine bir fıkra eklenmesine ait kanun teklifi ile Cumhuriyet Senatosu Antalya Üyesi Mustafa Özer'in, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 89 ncu maddesine bir fıkra ve geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (2/120, 2/206) (S. Sayısı: 400) [Dağıtma tarihi: 14. 9. 1963]

49. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkeine ve 5 arkadaşının, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Genel Müdürlüğü kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporları (2/266) (S. Sayısı: 399) [Dağıtma tarihi: 17. 9. 1963]

50. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun tasarısı ve Kars Milletvekili Necmettin Akan'ın, T. C. Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporları (2/423, 2/424) (S. Sayısı: 442) [Dağıtma tarihi: 19. 9. 1963]

51. — Kütahya Milletvekili Sadrettin Tosbi ve 21 arkadaşının, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ile Eskişehir milletvekilleri İbrahim Cemalcılar ve Şevket Asbuzoğlu'nun, 7334 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair ka-

nun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/307, 2/322) (S. Sayısı: 444) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

52. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler ve 14 arkadaşının, 3656 sayılı Kanunun 7 ve 3659 sayılı Kanunun 8 nci maddelerine birer fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu (2/330) (S. Sayısı: 460) [Dağıtma tarihi: 1.10.1963]

53. — Cumhuriyet Senatosu Malatya Üyesi Nüvit Yetkin'in, 5434 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/499) (S. Sayısı: 474) [Dağıtma tarihi: 4.10.1963]

54. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca ve 2 arkadaşının, Taşıt Kanununa ek cetvelle-re bâzı binek otomobillerinin ilâve edilmesi hakkında kanun teklifi ile Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 5.1.1961 tarih ve 237 sayılı Taşıt Kanununa ekli cetvellerde bu kanunun 7 ve 16 ncı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/225, 2/432) (S. Sayısı: 475) [Dağıtma tarihi: 5.10.1963]

55. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur ve Kayseri Milletvekili Mehmet Göker'in, 4936 sayılı Kanunun bâzı maddelerini tadil eden 115 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (2/231) (S. Sayısı: 490) [Dağıtma tarihi: 7.10.1963]

56. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilâtında çalışan tabip, diş tabibi ve eczacılardan coğrafi, iktisadi ve içtimai sebeplerle hususi vaziyette olduğu Bakanlar Kurulunca kabul olunan mahallerde sürekli görev ile bulunanlarla, hıfzıssıhha enstitülerinde çalışmakta olan kimya mühendisleri, mikrobiyoloji ve biyokimya mütehasıslarına ödenek verilmesine dair kanun tasarısı ile Mardin Milletvekili Mehmet Ali Arıkan'ın hekimlere aylık hizmet karşılığı ödenek verilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/531, 2/89) (S. Sayısı: 489) [Dağıtma tarihi: 8.10.1963]

57. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarıyla esenleştirme (Re-

habilitasyon) tesislerine verilecek döner sermaye hakkındaki 209 sayılı Kanuna bâzı maddeler eklenmesi ve bu kanunun 11 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun tasarısı ile Burdur Milletvekili Mehmet Özbey'in, Devlet hastanelerinde çalışan doktorlar hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/481, 2/278) (S. Sayısı: 491) [Dağıtma tarihi: 9.10.1963]

58. — Artvin Milletvekili Sabit Osman Avcı'nın 3204 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât Kanununa geçici madde eklenmesine ve aynı kanuna ek 3904 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonları raporları (2/241) (S. Sayısı: 501) [Dağıtma tarihi: 15.10.1963]

59. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadroların değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/475) (S. Sayısı: 520) [Dağıtma tarihi: 24.10.1963]

× 60. — Takip ve tahsiline mahal ve imkân görülemiyen bir kısım Hazine alacaklarının silinmesi hakkındaki kanun tasarısı ve Plân Komisyonu raporu ile Anayasa Komisyonunun mütalâası (1/433) (S. Sayısı: 266 ve 266 ya 1 nci ek) [Dağıtma tarihi: 20.9.1963]

61. — Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununun 34 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/463) (S. Sayısı: 268) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

62. — Islahî Hayvanat Kanununun 5883 sayılı Kanunla değişik 35 nci maddesine bâzı hükümler eklenmesine dair 7454 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Tarım komisyonları raporları (1/435) (S. Sayısı: 269) [Dağıtma tarihi: 20.6.1963]

63. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk ile Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Selâhattin Özgür'ün, 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus terfi Kanununun 16 ncı maddesinin 2 nci fıkrasına bir bend ve bu kanuna geçici bir mad-

de eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/315) (S. Sayısı: 350) [Dağıtma tarihi: 12. 7. 1963]

64. — Askerî memnu mıntakalar Kanununun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/473) (S. Sayısı: 364) [Dağıtma tarihi: 19. 7. 1963]

× 65. — 16 Ağustos 1960 tarihinde Lefkoşada, Türkiye Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında imzalanan Kıbrıs Cumhuriyetinin teessüsüne mütaallik Anlaşma ile A, B, C, D, E, F, eklerinin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan Kırallığı ve Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı arasında imzalanan Garantî Andlaşması ve bu Andlaşmanın II nci maddesinde atıfta bulunulan Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının temel maddelerinin, Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan, İttifak Andlaşması ile I ve II sayılı ek protokollerin Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti ve Yunanistan Kırallığı arasında imzalanan İttifak Andlaşmasının uygulanması için imza edilen Andlaşmanın, en ziyade müsaadeye mazhar millet şartı hakkında, Türkiye Cumhuriyeti ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında nota teatisi suretiyle yapılan Anlaşmanın onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Dışişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/24) (S. Sayısı: 387) [Dağıtma tarihi: 19. 9. 1963]

66. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Beden Terbiyesi Kanununun 4 ncü ve 13 ncü maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/386) (S. Sayısı: 128) [Dağıtma tarihi: 4. 4. 1963]

67. — Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu. (1/458) (S. Sayısı: 265) [Dağıtma tarihi: 19. 6. 1963]

68. — Balıkesir Milletvekili Ahmet Aydın Bolak ve 15 arkadaşının, 1389 sayılı Kanunun belediyeler hukuk işlerinde çalışanlara tatbiki hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/507) (S. Sayısı: 341) [Dağıtma tarihi: 11. 7. 1963]

69. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, düğünlerde men'i israfata dair 55 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (2/387) (S. Sayısı: 349) [Dağıtma tarihi: 12. 7. 1963]

70. — C. Senatosu İzmir Üyesi Ömer Lütfi Bozcalı'nın, Bursa merkez ilçesindeki gedik ve zeminlerin tasfiyesine dair 141 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/504) (S. Sayısı: 509) [Dağıtma tarihi: 18. 10. 1963]

71. — Gümrük memurlarından vazife memuresini suiistimal edenlerle vazife veya mesleklerinde kendilerinden istifade edilmeyenler hakkında yapılacak muameleye dair 1920 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Adalet ve İçişleri komisyonları raporları (1/417) (S. Sayısı: 510) [Dağıtma tarihi: 18. 10. 1963]

× 72. — 18 Nisan 1951 tarihinde Paris'te akdolunan (Avrupa ve Akdeniz Nebat Koruma Teşkilâtı kurulmasına mütaallik Sözleşme) ile üç ekine katılmamız için Hükümete yetki verilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/184) (S. Sayısı: 530) [Dağıtma tarihi: 18. 12. 1963]

× 73. — Milletlerarası Kavakçılık Komisyonunun Gıda ve Tarım Teşkilâtı (F. A. O.) bünyesi içine alınmasına dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin katılmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Tarım komisyonları raporları (1/418) (S. Sayısı: 531) [Dağıtma tarihi: 18. 12. 1963]

× 74. — Millî Produktivite Merkezi kuruluş kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/321) (S. Sayısı: 532) [Dağıtma tarihi: 18. 12. 1963]

75. — 5680 sayılı Basın Kanununa bir madde eklenmesi hakkındaki Kanunun kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet ve Turizm ve Tanıtma komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı: 533) [Dağıtma tarihi: 3. 12. 1963]

× 76. — Türk - Yunan Trakya hududunun mühim kısmını tâyin eden Meriç nehri mecrasının ıslahı dolayısıyla 19 Ocak 1963 tarihinde

imzalanana Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Dışışleri komisyonları raporları (1/488) (S. Sayısı : 505) [Dağıtma tarihi : 18 . 10 . 1963]

× 77. — Konut kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/493) (S. Sayısı : 534) [Dağıtma tarihi : 24 . 12 . 1963]

× 78. — Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bazı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun tasarısı ve Ticaret, Maliye ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (1/369) (S. Sayısı : 536)

79. — 2 . 7 . 1962 tarihli ve 58 sayılı Kanuna bağılı (2) sayılı cetvelde değışiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/538) (S. Sayısı : 538) [Dağıtma tarihi : 25 . 12 . 1963]

× 80. — Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasına mükerrer 93 ncü madde eklenmesine ve 50 nci maddenin (a) fıkrasının değıştirilmesine dair protokollerin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Dışışleri ve Ulaştırma komisyonları raporları (1/264) (S. Sayısı : 541) [Dağıtma tarihi : 26 . 12 . 1963]

81. — Kayseri Milletvekili Hüsamettin Gümüşpala ve 24 arkadaşının, Devlet Demiryolları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair Kanunun bazı maddelerini değıştiren 4620 numaralı Kanuna ek kanun teklifi ve Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları (2/564) (S. Sayısı : 542) [Dağıtma tarihi : 27 . 12 . 1963]

82. — Menkul kıymetler ve Kambiyo Bor-saları kanunu tasarısı ve Maliye ve Ticaret komisyonları raporları (1/320) (S. Sayısı : 271) [Dağıtma tarihi : 26 . 6 . 1963]

83. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 27 . 6 . 1963]

84. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, silâh taşıyan ve bulunduranların affına dair olan 28 . 6 . 1960 tarih ve 5 sayılı Kanunun

yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/431) (S. Sayısı : 566) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

85. — C. Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5965 sayılı Kanuna bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (2/525) (S. Sayısı : 567) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1964]

86. — Ödemişli, Ahmetoğlu Ali Orhan İlkurşun'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/573) (S. Sayısı : 577) [Dağıtma tarihi : 7 . 2 . 1964]

87. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, 18 . 6 . 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 21 . 12 . 1949 tarih ve 5464 sayılı Kanunla değışen 8 ve 427 nci maddeleriyle 438 nci maddesinin ilk fıkrasının değıştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/417) (S. Sayısı : 300 e 1 nci ek) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

88. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 4 arkadaşının, 4 Teşrinievvel 1927 tarih ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 288 ve 290 ncu maddelerinin değıştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/510) (S. Sayısı : 585) [Dağıtma tarihi : 10 . 2 . 1964]

89. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in Sendikalar Kanununun 20 nci maddesinin 4/a bendinin 22 nci maddesinin 1 nci bendinin, 25 nci maddesinin 1 nci bendinin, 27 nci maddesinin 1 nci ve 3 ncü fıkralarının, 31 nci maddesinin 10 ncu bendinin ve 2 nci geçici maddesinin düzeltilmesi hakkında kanun teklifi ve Çalışma Komisyonu raporu (2/629) (S. Sayısı : 586) [Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1964]

90. — Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 226 nci maddesinin ilk fıkrasının değıştirilmesine mütaallik kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/128) (S. Sayısı : 584) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

91. — İstanbul Milletvekili Coşkun Kırca, İzmir Milletvekili Şeref Bakşık, Zonguldak Milletvekili Yusuf Ziya Yücebilgin ve Adana Milletvekili İbrahim Tekin'in, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci bendinin 1 nci fıkrasının 2 nci cümlesinin çıkarılması, 11 nci maddesinin 1 nci fıkrasının, 19 ncu maddesinin 2 nci bendinin 5 nci fıkrasının, 20 nci maddesinin 12 nci bendinin, 25 nci maddesinin (c) bendinin 1 nci fıkrasının, 62 nci maddesinin 2 nci fıkrasının ve 2 nci geçici maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet ve Çalışma komisyonları raporları (2/628) (S. Sayısı : 587) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

92. — 1076 sayılı İhtiyat subayları ve ihtiyat askerî memurları Kanununun 2754 sayılı Kanunla muaddel 25 nci maddesinin tadiline dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/535) (S. Sayısı : 588) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

93. — Tekirdağ Milletvekili Hayri Mumcuoğlu'nun, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Tekinel'in, Suç ve cezaların affı hakkındaki 23 Şubat 1963 gün ve 218 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

ile İçel Milletvekili Mazhar Arıkan'ın, bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 218 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin 1 nci bendinin tadili hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/574, 2/645, 2/560) (S. Sayısı : 589) [Dağıtma tarihi : 12 . 2 . 1964]

94. — Sivil Savunma Kanununa iki ek madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma ve İçişleri komisyonları raporları (1/517) (S. Sayısı : 614) [Dağıtma tarihi : 25 . 2 . 1964]

95. — Nöbetçi memurluğu kurulmasını ve olağanüstü hal tatbikatlarında mesainin 24 saat devamını sağlayan kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/648) (S. Sayısı : 615) [Dağıtma tarihi : 26 . 2 . 1964]

96. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in, Türkiye'ye gerek hariçten ithal suretiyle giren ve gerekse memlekette imal edilen eşya ve malzeme içerisine Türkçe prospektüs konulmasına dair kanun teklifi ile Bursa Milletvekili Ziya Uğur'un, ithal edilip satışı arz edilecek mallara ait katalog ve izahnamelerin Türkçeleştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Sanayi ve Ticaret Komisyonları raporları (2/579, 2/580) (S. Sayısı : 622) [Dağıtma tarihi : 28 . 2 . 1964]